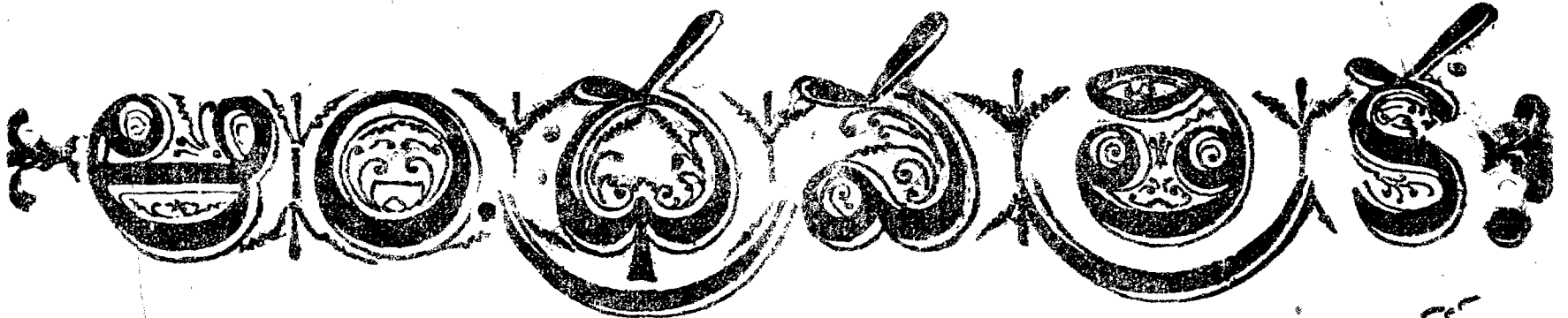

Register No. M. 1128.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును. 30955

Vol. 11
సంపుటము 11

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ ద్వితీయ ౨.

No. 129

సంచిక ౧౨౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంపభాష చుటి చూచి కొనిన మోహముగలవారు.

అమృతాంజనము సకలవిద

లనెప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
కణుకుల భేదించును వాపుల చూపుమాఘను.
చగ్గును తగ్గించును దురదనుతోలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈ మందును దుద్దగానే యెమట కట్టుటనలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి మృదువైన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

దక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియొకరు నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మంచితగుణము!

గొప్ప రైన్ మిల్లు తాటరి

త్వరపడుడు!!

కూ 1,00,000 లకు తాటరి.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 5 లు మాత్ర మె.

20,000 టిక్కెట్టు.

గవర్నమెంటువారికి తెలియబడినమీదట తాటరిమూలముగా విక్రయించుచున్నాను.

లాటరీ మేనుబడు ఆ స్తివివరము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము
తాలూకా కొమరిపాలెంలో నాతాలూకు య 2 సెం. 68 భూమిన్నీ, అందులో
మున్న 20 అ. + 1 అ. మైదానం కాన్సిష్టెంట్లు, 11" + 19" + 30" గల
మార్బల్ డ్రాప్ వ్యా కాంపాండు ఇంజను, 8 పెల్లెట్లు, 2 కోనులు, 4 హెల్లెట్లు,
ఎలివేటర్లు, జలైక్లు, పంపులు, పుల్లీలు, వీటికి సంబంధించిన ఇంజనీరులు, గోదావరి,
కలిగియుండి మంచివస్తువులను అద్దెలలో నున్న రైన్ మిల్లున్నది.

సౌకర్యములు వగైరా:—సదరు మిల్లు కోణ 1 కి 12 గంటల చొ॥
పనిచేసేయెడల 600 స్టాల ఛాన్సం ఓయ్యముగా తయారు కాగలవు.

ఈ మిల్లు కికినాడ కాలనగుటకు చేరియుండి భాస్కరముపంటకు సుప్రసిద్ధ
మైన అనేక గ్రామముల సమీపముగా ఉండడమే కాకుండా, అనపర్తి రైల్వేస్టేషనుకు
8 మైళ్లదూరములోనున్న బిక్కివోలు రైల్వేస్టేషనుకు 4 మైళ్లదూరములోనున్న ఉండి
యున్నది. పడవలమీదనున్న రైల్వేమీదుగానున్న కాకినాడ రాజమండ్రి వగైరా
పెద్దపెద్ద పట్టణములకు సరకులూ పంపుటకుగాని సదరు పట్టణములనుండి సరకులూ
75 మైళ్లదూరముగాని సన్నివిధముల సౌకర్యములను కలిగియున్నది.

ఇతరవిషయములు:—లాటరీవిషయమైన వ్యవహారములు యావత్తు నాతర
పున చూచుటకు క్రికెట్ కృష్ణారెడ్డిగారి లాటరీ మేనేజరుగా ఏర్పాటుచేయుం
టినీ. వారివలన భండువిషయమై జరిగింపబడు యావత్తుచర్యలకు నేను బాధ్యుడనై

యుండును. గాన టిక్కెట్టు వలయువారు సదరు కృష్ణారెడ్డిగారికిగాని వారి
వలన నియమించబడిన యేజెంట్లవద్దగాని స్వయముగా గాని మనియార్డ
రుద్వారా సామ్యుపంపిగాని పొందగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు యావత్తు పూర్తి అయినవెంటనే లాటరీ కలపుతేది ఆంధ్ర
పత్రిక, స్వరాజ్య, పత్రికలలో ప్రచురముచేయించి తగుపెద్దమునుమ్యలయెడుట లాటరీ
కలిపియొక్కబడును. నమూనైన సామ్యులో ఖర్చులు పోను మిగిలినసామ్యు రామచంద్ర
పురము కోఆపరేటివు బాంకింగ్ డిపాజిటుచేయుటను.

గెలుపుసాందినవారికి కెంటనే పోట్లద్వారా తెలియజేయుటను. పైని
ఉచహరింపబడిన పత్రికలలో కూడ ప్రచురింపబడును. ఆవెంటనే 15 కోణలలో వారి
స్వంతఖర్చులపైని క్రమమైన దస్తావేజు నానల్ల వ్రాయించుకొనవచ్చును. సదరు దస్తా
వేజు నిజస్థరీ కాలచందు సుమ మిల్లుకు సంబంధించిన దస్తావేజులు క్రమప్రకారం
యివ్వబడును.

మైన సుచహరింపబడిన వివరములుగాక యితర తెలిసీదగు కోనువారు కొత్తూరి
కృష్ణారెడ్డిగారివల్లగాని వారివల్ల ఏర్పరుపబడిన యేజెంట్లవల్లగాని తెలిసికొనగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు అమ్ముటకుగాను కమిషన్ ఏజెంట్లు కావలెను. సదరుమైన
కమిషన్ యివ్వబడును. ఏజెంట్లుగా పనిచేయువారు మంచి లాభమును పొందుటకు
యితే మంచితగుణము గాన లాటరీ మేనేజరుగారికి వ్రాసిగాని వారివద్దకు వచ్చిగాని
మరతులు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

కొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారు

లాటరీ మేనేజరు,

కొమరిపాలెం. (గోదావరిజిల్లా)

పడాల అమ్మిరెడ్డి,

కొమరిపాలెం.

గుంటూరు మండల ప్రథమ వైశ్య మహాసభ

రెంటు చింతల పల్నాడు తాలూకా

ఈసభ యీ వత్సరమున సెప్టెంబరు 10-11-12 తారీఖులందు జరుగబోవుచున్నది గాన వైశ్య సోదరులు విచ్చేయుటకు ప్రార్థితులు.

(1640)

నవలలు సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు

(ప్రకాశకుడు:

రాజమహేంద్రవరము

సంపాదకుడు:

తల్లావజ్జల శివశంకరశాస్త్రి,

అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి,

నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాలిగ్రాఫీ, ప్రవేశదుము 0-4-0 యిచ్చి చందాదారు లగువారికి పోస్టేజీగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

నూతనముగ వెలువడినవి:

రెయినాల్లు విరచిత మగు

ఫాస్టు

సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత

రెండుభాగములు

తెలిగించినది: శ్రీయుత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

అధికారగర్వము—అద్భుతరహస్యగోపనము—అభేద్యదుర్గాహుల దురంతదురాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దారుణవిషనిర్మాణము—కాంతాకాంచన తీరస్కరణము—విమలప్రేమాభి రాములగు యువతీ యువకుల కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చమత్కారకల్పనలతో నొప్పుచున్నది. (1586)

మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1-0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0

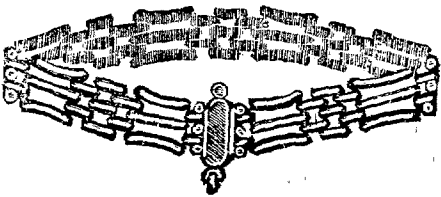
రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1-0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0

నవ్వుకము

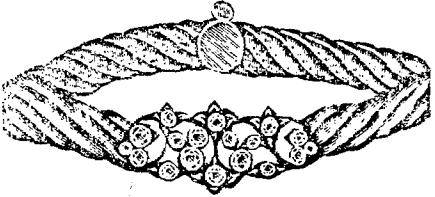
కల్తీలేదు

మోసములేదు

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల చేతి గా

లు సులు.

(ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరీలలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు, తయారు చేయబడును. చేదారం మజారి రు 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పున్యరాగ కమలములు, పట్టె కంపులు, సీమకమలములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సొమ్ము చెల్లించవలసి యుండును. సవరము బంగారుకు, సీమ చెండికి పూచీనిచ్చెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాలట్రాగు 1.కి ధర రు 1

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ధరలు తగ్గించబడినవి!

ధరలు తగ్గించబడినవి!!

B.S.A

దక్షిణఇండియాకు సోల్ ఏజెంట్లుగాను, ఇంపోర్టరులుగాను నియమించి యుండుటచే

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్. వారు (మాడల్ 3—ఏ) బి. ఎస్. ఏ సైకిల్స్ ను డెన్ లిప్ టైరులు, బ్రూక్స్ బి 90/2 కిలోప్లేటెడ్ స్పింగు శాడోతో నహా 1-9-1924 తేదీనుండి రు 200/లు చొప్పున విక్రయించబడునని మిక్కిలిసంతోషముతో తెలుపుచున్నారు.

ఇప్పుడే కొనుడు—ప్రతిసైకిలును చక్కగానున్నది.

ADDISSON Co., Ltd., Madras.

నరసాపురీ తాలూకాభివృద్ధి సంఘము

నరసాపురం, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ల బహుమతిపరీక్ష

ఈ పరీక్ష విషయమైన సంగతులు ఆంధ్రనాగీహాలు కల్లరకు కరతలామకమే గనుక విశేషకరింప నవసరములేదు. గత రెండుసంవత్సరములలోను యీపరీక్ష జరుపుటకు వీలులేనప్పటికి వచ్చే 1925 వ సం॥రం ఏప్రిల్ మాసములో తిరుగాయథాప్రకారము పరీక్ష పెట్టుటకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చయము చేసి యీక్రింది పథనీయగ్రంథ ములను యేర్పరచియున్నారు గాన ఆంధ్రనాగీహాలులెల్లరు ఏజాతివారైనను సరియే ఎంత వయస్సున్నను సరియే యీపరీక్షవల్లగలరు గొప్పలాభములను పొది యీసంఘమును ప్రోత్సహింప వేడుచున్నాము.

పరీక్షాభాగములు

ఈ పరీక్ష ఆవశ్యక విద్యుత్ భాగము లని రెండువిభాగ ములుగలది. ఆవశ్యక విషయములన్నిటిలో ప్రతివారును పరీక్ష నీయవలెను. విద్యుత్ భాగములలో యిట్లుమైన రెంటిలోనే పరీ చేయబడును. ఆవశ్యకభాగములు

1 సాహిత్యము (ఎ) వచనము (బి) పద్యకావ్యము (సి) వ్యాసరచనము. 2 గణితము. 3 ఆరోగ్యశాస్త్రము, లేక ప్రథమచికిత్స, లేక శిశువరక్షణ (ఏదో ఒక్కటిమాత్రము.) విద్యుత్ భాగములు

(1) కుటుంబని (2) సంగీతము (3) నూలువడుకుట (4) చిత్రలేఖనము (5) దేశచరిత్ర (6) హింభావ.

ఈ పరీక్షలో పూర్తిగా కృతార్థత కెందననైనను ఆవశ్యకభాగములన్నియున్న విద్యుత్ భాగములలో నేనైనరెండున్న ప్యాసుకావలెను. ఒకేసంవత్సరమున యీరీతిని కృతార్థత కెందనయెడల సంఘముతరపున యోగ్యతపబట్టి బంగారుపతకము లున్న మేలైన యితర బహుమతులున్ని యివ్వబడును. ఈపరీక్షకు తపాలాఫీసు ఉన్న ప్రతిగ్రామమును పరీక్షాస్థలముగా నుండవచ్చును. పథనీయగ్రంథములు

(ఎ) వచనము:—1. అలూపురిత్రత్నమాల (బంధు రు అచ్చమాంబాగారి విరచితము) లా రాణీదుర్గావతి, రాణీ రామాభాయి, పీరమతి, రాణీగోరిట్టిభాయి చరిత్రములు వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రి అండ్ సన్స్, చెన్నపురి. 2. ప్రముదావనము (ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాలవారిచే బ్రకటింపబడినది కాకినాడ.)

(బి) పద్యకావ్యము:—1 పంచోపాఖ్యానము, 2 భాస్కరశతకము, వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రి అండ్ సన్స్, చెన్నపురి.

(సి) వ్యాసరచన:— 1. నైవేద్యపజిన పు లలో నుంచిన్ని 2 వివిధవిషయవల గురించిన్ని (Or al subjects.)

౨. గణితము. బి. వెంకటసుబ్బయ్యగారి ర్తము 1, 2 భాగములు (మేకొలక అండ్ కో, ట్నం, లేక కె. శీతారామయ్యగారి గణితము. పి ప్రశ్నలుండును.

3. (1) ఆరోగ్యశాస్త్రము:— శీతనము, పరిశుభ్రత (గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఆఫీసులో దొరుకును పట్నం.

(2) ప్రథమచికిత్స:— సి. హెచ్. నరసింహము గారిచే రచియింపబడినది. మరీపట్నములో కె. వెంకట్ర మయ్య అండ్ సన్స్ వారివద్ద దొరుకును.

(3) శిశురక్షణ:— ఐటిబిడ్డ, డాక్టరు అచంట లక్ష్మీ పతి బి. యే. యమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే రచియింపబడినది. చెన్నపురిలో గ్రంథక ఉద్ద దొరుకును.

విద్యుత్ భాగములలో సంగీతముమాత్రము నరసాపురము లో తప్ప యితరచోట్ల పరీక్ష జరుపబడదు.

దేశచరిత్రకథలు:— జి. యస్. సీతాపతి బి. యే. యల్. టి. గారి విరచితము.

హిందీ:— హిందీముద్రాపత్రికము, 2. రెండవపు స్తకము, 3. బాలకథాకహాణీ 4. మిలన్ (పద్యము) 5. స్వభా ధిని (వ్యాకరణభాగముమాత్రము) ఈ పు స్తకములన్నియు హిందీ సాహిత్యసమ్మేళనప్రచారకార్యకర్తలయములలో, తిరు వల్లి శ్రేణి, చెన్నపురి మద్రాసు దొరుకును.

తక్కిన విద్యుత్ భాగములవిషయమైనగూని ఇంకా ఇతర సంగతులుగూని యీదినమునకి ప్రాసీ వివరములు తెలిసికొన వచ్చును.

రావుసాహేబు కొప్పర్తి ఎగ్జెన్ను ప్రెసిడెంటు

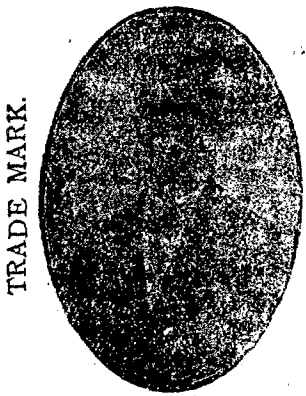
జంధ్యాల సుందర రామయ్య సెక్రటరీ

అద్దంకి బిందుమాధవరావు, సంయుక్త కార్యదర్శి.

నరసాపురం యస్. టి. సి. యూనియన్.

ముప్పనసోమరాజు అందు వీర్రాజు

వెద్దాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం నుంచి మేము మనదేశము నపండించుచున్న పట్టు తో మాస్టర్లీ లోనే వడుగుట, నేయట, రం గలుజేయట మున్నగు ప కలవల వివిధరకముల

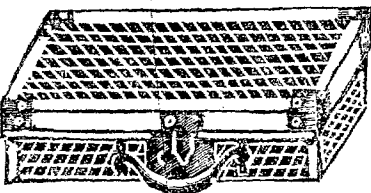
వస్త్రములను రంగులతో చిత్రపిచిత్రమైన జరీసాదా అంచు లు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్ర యించుచుంటిమి. కాకనాడలో జరిగిన 88వ అఖిలభారత కాం గ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినట్లును అవిదేశీయులలోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై వివిధాంధరము తెలిసియున్నది. ప్రదర్శనమును గురించి వ్రా ముచు మాబట్టలను గురించి పీయూ.ఎ. కాంతిహోషాగారు అమృత ఖజూరు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

".... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెవరికీ ప్రజలుకూడ అన్ని రకములవస్త్రమును ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎంద రో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువు పెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శించబడినవి. వెద్దాపురం వర్తకు లు ముప్పనసోమరాజు వీర్రాజుగారు పట్టుఉత్పత్తి సముదాయ ధో వతులను వర్తకులను కొంటుగడ్డలను తలగుడ్డలను చీరలను మున్నగు రకములు ప్రదర్శించిరి. తెంగుసూరు అస్సామవారు కూడ ప్రదర్శించిరి"

పట్టువస్త్రములను గురించి వ్రాముటలో మాకంపెనీయొ క్క అగ్రదేవుని రకములను విపులముగా వ్రాయుటలన దేశము స్వదేశము పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము లందును మాబట్టలు దొరకను.

కొందరు వర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తక్కువ అయిన బట్టలను విక్రయించి మారకములని మో సపుచ్చుచున్నారగాన అదిరియొక్క జాగ్రత్తకరకు మాప్రతి బట్టియందు పుండేమాటేదీ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

అభివృద్ధి పట్టెలు

యజ్ఞపూర్వ చేయబడిన పేటెంటు నెం 9557/18 తలచుకొని మతిప్రయోజనకారి. తీవ్రగ్ని దీని దహింపజా యిపోతమైనవర్ష మియభివృద్ధి మన నొక్కబొట్టయిన నిం లుడు. శీతోష్ణముల తారలూరల కిది లాంగదు. భారపు తిడి కిది మృగము. విద్యుద్రావము లనేకములు ఈ యభి వృద్ధి మన కప్పుపజాలవు. రంగుమారదు. గట్టిది. ఇన్ని మేలి గుణముల కనువుగ ఈభివృద్ధి మనకురత్నములవలె కాంతి మెండు కొనియున్నది.

అన్ని రకముల మా అభివృద్ధి పట్టెలు అందమైనవి, ముదులు గుల్మముండెడివి, అన్ని విధముల మేలైనవి, అన్ని పేటెలకంటెను శ్రేష్ఠమైనవి.

ఇప్పుడు నాడుకలో నున్న ఇనుపపేటెలు దొంగభయ మును బాపవచ్చునేమెగాని అగ్ని ప్రమాదము నాపజాలవు. మా యభివృద్ధి పట్టెలు కాలాగ్నియందు వైచినను రూపుమారవు. అమాల్కభరణములు, పత్రములు, నోట్లు, మున్నగు నవి అగ్నిభయమునుండి భద్రపరుచుకొనుట కింతకన్న మేరసర సమగు ఉపకరణము ఈ ప్రపంచమున లేదు.

ప్రతిదేవాలయమును, అలంకారవేదికయు, ధనాగార మును, కర్మాగారమును, వివాహశాల, ప్రదర్శనశాలను, వైద్య శాలను, రాజభవనమును, అంగడిని ఇంటిని అలంకరించుట కిదియే దక్క వేరొందు కాన్పింపదు

వెలుగు బహుసరసములు. అభివృద్ధి గుణములకు తగిన వెలుగు నియమించలేదు గాన మా యభివృద్ధి మనకు ప్రతి స్వదేశీ శాభిమానియు లోడ్వడి దేశీయపరిశ్రమ ప్రోత్సహ మొసంగ వలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

పేటె 1 కి భరత్ 6 నుండి 100 వరకు గలదు. వివ రములకు వ్రాసిన తెలుపబడును. అన్నిచోట్లలో ఏజెంట్లు కావలెను.

మొకావేర్లు, గూడూరు, నెల్లూరు.

హిందూదేశమున దూది బట్టలవర్తకముపై పన్నులు

(శుక్రవారము తరువాయి)

- (1) ఏ వృత్తియొక్క యుత్పత్తిమీదనూ హిందూదేశంలో 100 కి 8 1/2 శాతము పన్ను లేదు.
(2) అంగసామ్రాజ్యమున దెక్కడకూడ పొగాకు కట్లు సారావస్త్రాలకుతప్ప యింకొకదానికి దేనికీయిట్టిపన్ను లేదు
(3) 100 కి 31 2 చొప్పునపన్ను వేయడముకంటె 2 కోట్లు ఆదాయం 40 కోట్లు పెట్టుబడిమీద వస్త్రాంది(హిందూదేశంలో మిల్లులన్నిటిమీద) దీనినిబట్టి హిందూ దేశపు పత్తి వర్తకంమీద 100 కి 5 పన్ను పడుతోందన్నమాట.
(4) ఈ 100 కి 8 1/2 చొప్పున వేసేపన్ను బట్టలఉత్పత్తిమీద పన్నున్నమాట. సంవత్సరం లాభంవచ్చినారాకపోయినా ప్రతినెలా మిల్లువాళ్లు డబ్బుకట్టాలి.
(5) తోళ్ళమీదగానీ, పట్టుమీదగానీ, పూలుమీదగానీ జనముమీదగానీ పన్ను లేదు.
(6) నాగరికలపై ఏ దేశంలోనైనా మత్తుపదార్థాలమీద పన్నుంటుంది. ఎందుకంటే అవినష్టలు కలుగజేస్తాయని.
(7) మహాయుద్ధసమయంలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వానికి డబ్బు అవసరంగా వుంటే మోటారుకార్ల దిగుమతిమీద పన్ను కాదు కాని బట్టదిగుమతులమీదలేదు. మాంచెస్టరున రక్తాన్నినిల బెట్టుడానికి హిందూదేశంలో ఎ గు మ తి ప న్ను 28 సంవత్సరాలనుంచి వసూలుచేయబడుతోంది.
8. బట్ట తయారుచేసి రంగేయడంవల్ల రాలమీద100కి 15 చొప్పున రాబడివుంది. ఇదిగాక 100 కి8 1/2 బట్టలమీద వేయటమంటే రెండురెట్లు పన్నుంది.
9. సాధ్యమైనంతవరకలో తీసేస్తాం యీపన్నులని లార్డు హార్డింజిగారు చెప్పారు. వారికి వీటి పట్టాలు బాగుగా నచ్చి పోయాయి.
10. ఆర్థికసభ్యుడుగా వున్న సర్ జేమ్సు వెస్ట్లాండ్ గారు 1894 లో "హిందూదేశంలో రక్షణీయమైనవృత్తి ఏదన్నా వుంటే అది బట్టలవ్యాపారమే. ఇదియే నిజమైనవృత్తి. ప్రభుత్వద్రవ్య సమీక్షమాలాన దీనికి కొంచెం హాని కలుగ చేయాలన్నాచ్చింది" అని చెప్పారు. అంతే కాకుండా "ఎంతో డబ్బు అవసరమై ప్రాణమిడికొనేతప్ప ఏ ప్రభుత్వంనూడా రక్షణీయమైన యీ హిందూదేశ వ్యాపారమీదవృత్తిపన్ను వేయజాలదు" అనినూడా చెప్పారు.
11. తతిమూర్తి వృత్తులలో పోల్చిచూస్తే యీ వృత్తి ఎంత నష్టస్థితిలో ఉందో యీ క్రిందిపట్టుక తెల్పు తుంది.
వృత్తులు దిగుమతి ఎగుమతి తేడా
పన్ను పన్ను
దూదిబట్టలు 100 కి 11 8 1/2 7 1/2
పట్టుబట్టలు 80 30
జనుము 15 15
పూలుబట్టలు 15 15
తోళ్లు 15 15
బూట్టులు-చెప్పులు 15 15
కలప 15 15
కాగితం 15 15
12. ప్రత్యేకంగా ఒక్కవృత్తికే యీపన్నులు నష్టం కలిగిస్తున్నాయి. ఈదేశం మొత్తంమీద యీవిషయంలో చాలా అసంతృప్తి కలిగింది. యిట్టి పన్నులు ప్రత్యేకంగా యింకో ఏవృత్తిమీదపన్ను వేస్తే యింత అసంతృప్తి కలిగిస్తుందా? అని సంజేహంగావుండ ప్రజలు దీనిగుర్చి ఎందు కింతకోరి పెట్టుతున్నారో దీని పుట్టుపూర్వోత్తరాలచే తెలుస్తోంది. ఈలా పన్ను వేసేపద్ధతికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా వ్యతిరేకులుగానే యున్నారు. వీరికి సహాయంగా దేశంలోజనులంతా వెనుకవున్నారు. కాని ఏంప్రయోజనంహోముగవర్ష మెంటువారి మాటకు తిరుగులేదు. వారు దేశంలో కష్టనష్టాలు లక్ష్య పెట్టరు. అట్లాంటప్పుడు పన్ను వేస్తే ఘోషపుట్టించకుండా వుంటుందా."
1784 లో యంగర్ పిట్టగారు సీమదేశంలో బట్టమీద పన్ను వేయాలని ఒకగట్టిప్రయత్న చేశారు.దూదిబట్టలనూలు వీటి మీద ఆదా తీర్మానముకొన్నారు. 3 పిల్లింగులకు 1 పెన్సీ చొప్పున 3 పిల్లింగులు దాటితే 2 పెన్సీలు పన్ను వేద్దామని ప్రయత్నం. ఈపన్ను లాంకషైరులో పుట్టించిన కల్లోలంతో దాన్ని మరుసటి సంవత్సరం రద్దుచేయక తప్పిందికాదు.

ఈదేశములో పన్ను తీసేయించడానికి యింతకన్న మంచివాదన లేలేము. "ఈపూరి కాపూరింతో ఆపూరి కీపూరింతో"నీమలో దూదిమీద పన్ను పనికిరాకపోతే యిండియాలోనూపనికిరాదు. ఈబరువు యిండియా 28 సంవత్సరాలనుంచి మోస్తోంది.

జపాను పోటీ

దూదిపై పన్నులు తీసేయటానికి శతవృత్తితరపున రుజువుపాలంటే యిదివరకు చాలా ఏండ్లనుంచీ హిందూదేశము ప్రత్యేకంగా తనకుఅట్టేపెట్టుకొన్నచోట్లకు జపానుదూకడంను గుర్చి చెప్పాల్సివుస్తుంది. హిందూదేశం నేత వృత్తితో పోలి నేజపానోనేతవృత్తి చాల బాల్కదేశలో నుంది. కాని జపాను మిల్లులలో మనదేశముమిల్లులలోను సమానంగానే దూది ఖర్చువుతోంది. మొన్నప్రచురింపబడినసంఖ్యలు మానేజపానులో 50 లక్షల కడుట్లు 60 వేల మగ్గులు ఉన్నాయి. హిందూదేశములో నో 80 లక్షల కడుట్లు 145 వేల మగ్గులు వున్నాయి. మనదేశం లో వున్న కడుట్లు మగ్గులలో సంగంలేకపోయినా మనదేశం తో సమానంగా దూదితయారుచేస్తారంటే దానిని బట్టి ఆనూలు ఎంతమాటుగా వుంటుందో గ్రహింపవచ్చును. కాని యిట్లా జరగడంలేదు. ఈదేశంలో సమానంగా (ఎక్కువగా కాకపోయినా) నూలు తీస్తారంటే జపానే ఒప్పుకొంటుంది యిందుకు కారణం లేమిటంటే జపానులో రోజుకి 22 గంటలు పని జరుగుతుంది. ఈదేశంలోనో వారానికి 60 గంటలే పని జరుగుతుంది. అక్కడ 2 జతలగా పని జరుగుతుంది; అలాంటి దానికి మనదేశంవ్యతిరేకము ఒక్కజతలేపనిచేయాలి. (జతఅనగా కొంతమందిపనివారిడ్ర సంఘములు. ఒక సంఘము 11 గంటలు యింకోసంఘము 11 గంటలు యిలా 22 గంటలకు రోజుకు జపానులో పనిచేస్తారు. యిక్కడ ఒకసంఘమే రోజుకి ఘనూరు 9 గంటలు పనిచేస్తారు)

హిందూదేశంలో ఈపన్నులు లాంకషైరుతో పోటీలే కుండావుండేగట్టివుద్దేశంతో పెట్టబడ్డాయి. కాని లాంకషైర్ బట్టలకు యిక్కడిబట్టలకు ఎప్పుడూపోటీలేదు. హిందూదేశంను నిజమైనపోటీదారుడు జపాను. లాంకషైరు కాదు.

హిందూదేశంనూలు 1889 లో బొంబాయినుంచి జపానుకు 60 వేల బెల్లుఎగుమతయ్యాయి. తరువాత అరవై యేళ్లకు 2 వేల బెల్లుఎగుమతయ్యాయి. 1900 నుంచి అసలు జపాను వెయ్యి బెల్లుగూడా కొందోలేదో. బట్టలవిషయంలో సంఖ్య లింకాగం డెపనిలేట్టున్నాయి. 1888 లో 5 లక్షల గజాలగుడ్డ జపాను యీదేశంనుంచి కొన్నది. 1900 నుంచి 20 ఏళ్ళలోగా ఒక్క గుడ్డబంగారూడా కొనలేదు.

యిదివరకు చీనా హిందూదేశంనూలుగుడ్డ దిట్టంగాకొనేది. యిప్పుడావర్తకంబరువంతా జపానుకు చిక్కింది. 1890 లో బొంబాయినుంచి చీనాకు 800 బెల్లకన్న మెచ్చు ఎగుమతయ్యాయి 1928 లో 50 వేల బెల్లే ఎగుమతియ్యాయి 1888 లో చీనా బొంబాయిమిల్లుగుడ్డ 150 లక్షలగజాలుకొంది. 1928 లో 2 వేలగజాల గుడ్డకొంది. ఈప్రకారంగానే తూర్పు ఆఫ్రికాకూడా యిండియాకు మారమైంది. జపానువారు తమప్రాబల్యము తెనియాలోను ఉగండాలోను చూపుచున్నారు. వారి భాగ్యం పండింది. యిండియా బర్మాకు తూర్పు ఆఫ్రికాకు మధ్యవర్తకం 1920 లో 100 కి 63 మొత్తముమీదవుంది. యిప్పుడో 100 కి 24.

జపానుకు 1920 లో 100 కి 8, 1920 లో 103 కి 49. 1924 లో 100 కి 56. దీనినిబట్టి చూస్తే జపాను అభివృద్ధి తెలుస్తుంది. కాని యిండియా పడిపోయింది. 1890 లో 10 వేల గజాల గుడ్డ జపానునుండి దిగుమతయింది. 1923-24 లో 1220 లక్షల గజాలు గుడ్డ దిగుమతయింది. దీనినిబట్టి చూస్తే జపానుకు యిండియా, చీనా, తూర్పు ఆఫ్రికాలు ఆఫేట ఫలా వైపోయాయి. అందులో యిండియా పంటకల్లం అయిపోయింది. జపాను తెలివిలేటలుగా యిండియాసరుకు రాకుండా ఎగుమతి పన్ను లేసేసింది. కాని యిండియాకు యిండియా మాదితో చేసిన బట్టలే జోరుగా దిగుమతి చేస్తోంది.

జపాను యిట్లా ఎలా చేస్తోందని ప్రశ్న. దీనికి జవాబు లేలేక. యిండియా ఆమెరికాలనుంచి తయారు కావలసినసరుకు తీసుకురావటానికి జపానుసరుకు యీదేశాలకు తీసుకుపోవడానికి మధ్య డబ్బు పుచ్చుకు పనిచేసే ఓడలున్నాయి. జపాను నాకా యంత్ర సంఘమువారికి కప్పము ఏడాదికి 60 లక్షల యెన్నులు (జపాను నాణెం) వస్తాయి. ఇంతకప్పం యిస్తే జపాను మిల్లువర్తకులకు ధర తగ్గదా అంటే యుద్ధానికి 10 ఏండ్ల ముందర ప్రతిదేలా యీసంఘానికి నష్టము వచ్చింది. ఈకప్పం అనవ్వం భరించేసింది. ఏడాదికి 100 కి 10 లాభం వచ్చేట్లుగూడా చేసినది.

ఇంతే కాకుండా జపాను నేతవర్తకానికి ప్రభుత్వ సహాయం వుంది. పరదేశములో తయారై వచ్చే వాటికి పన్ను వేయడం మూలాన జపాను ప్రభుత్వము జపాను వర్తకానికి సహాయం చేస్తోంది. దీనిమూలంగా యిండియాలో జపాను ఆమ్మగరలకు యిండియా ఆమ్మగరం. ఎందుకంటే జపాను ధరలకు అమ్మి వే యిండియాకు గిట్టుబాటు కాదు. యిండియా పన్ను వుత్పత్తి వారి. జపాను కక్కరలేదు.

1915 లో యిండియా స్టేటు కేక్టరీ గారికి (డిస్కం) తేలిలో హిందూదేశ వర్తకానికి సరియైన సహాయము ప్రభుత్వము చేయకపోతే యిండియా పరదేశాలన్నిటికి తొక్కుడు కల్లం ఆవుతుందని లార్డు హార్డింజ్ ప్రభుత్వంవారు వ్రాసారు. ఇది నిజమే. ఇండియా బాగు కోరే ప్రతివాడూ ప్రభుత్వం వారు నేతవృత్తికి సహాయం చేయడానికి స్వాగతమిస్తారు. వృత్తులు సరియైన పరిస్థితులు చూపిన సహాయము చేస్తా మన్న మాట తలిమ్యా పుత్తులకు నేతవృత్తినివయములో ముఖ్యంగా ప్రభుత్వము ఆలోచించవలెను.

ప్రస్తుతం హిందూదేశం నేతవృత్తి రక్షణవిధానం కోరుతున్నది. ఆ ప్రకారమే ప్రతినిధులు (ఫిస్కల్) ఆర్థిక సంఘమువారియెదుట సాక్షుమిచ్చారు. ఇప్పుడు చేయాలింది బట్టమీద పన్ను ఎగుమతిపన్ను తీసేయాల్సిందని కోరడమే. ఈపన్నుల ఫలితాలు చూపాలంటే బొంబాయిమిల్లులు 1923లో 100 లక్షలు రూపాయలు పన్ను కట్టాయి. ఈ సంవత్సరము యీ పన్నులతో సహా వచ్చిన నష్టం 117 లక్షలు. ఉత్పత్తిమీద పన్ను తేమంటే నష్టము ఒక లక్ష కాదు. ఈ పన్ను చెప్పిన సంకతివూ నే ఒక్కొక్క నేతమిల్లు యీ పన్ను మూలాన ఎంతలో చెబ్బి దింటుందో తెలుస్తుంది. వర్తకం తగ్గలో ఉన్న ర్షుడు ఆర్థిక దుస్థితి మరీ తేటతెల్లమవుతుంది. ఒకప్పుడు మిల్లు మూసేయల్సివుంది.

మిల్లుకు 100 కి 1, 2 వస్తుంచచ్చినా పనికి లోటుండదు కాని 100 కి 10 దాటితే మిల్లుతలుపుల తెరవడమే కష్టం.

అందువలన ఎగుమతి పన్నులు ఒకప్పుడు మిల్లులు మూసేయడాని, వేలకొలిపి పనివాండ్రు పనిలేకపోవుటకు, బాధ్యత వహించాల్సివుంది. ఒకటి రెండు మిల్లులు మూసేసినా పనివాండ్రు అందుమూలాన ప్రభుత్వాదాయానికి కలిగే నష్టా తక్కువగా వివరించ నవసరంలేదు. అట్టి పరిస్థితులలో ఈ పన్నులమూలాన మిల్లులు మూసేసే నష్టం రాకుండా చేసుకో వాల్సివుందంటే చాలు. ప్రభుత్వము యీ పన్నులమీద పట్టు పట్టినంతకాలం యిండియా నేతవృత్తికి వృద్ధి జేందటాని, గాని, జపాను తనదేశంకు పరదేశంకు రాకుండా చేయటమే కాకుండా యీ దేశమును మంచి చేయడానికి వీలున్నంత వరకు హిందూదేశము నేతసరుకు వ్యాపించడానికిగాని, వీలు లేదు. అట్లా ఆకపడామాడదు.

ఇదియే యిండియా నేతవృత్తి సంకతి. ఇదియే యిదివర కప్పుడూ లేని ఆర్థిక అన్యాయము తీసివేయడానికి తగిన కారణము చూపించేదిన్నీ ఆవుతోంది. 1912 లో "ఆవుట్ లుక్" పత్రికలో ఒకరిట్లా వ్రాసియున్నారు:

"సాంతవృత్తులపై యంత ఘోరమైన పన్ను విధించిన పరదేశముగాని ఆంగ్ల రాజ్యభాగముగాని లేదు. ఏదేశమందైనా ఇట్టి ఆర్థిక మాలిన్యముయొక్క ఫలితమేమంటే తనయొక్క వృత్తులను తానే నలిపివేయుట అవుతోంది."

ప్రభుత్వమువారిలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు

హిందూదేశ ప్రభుత్వ వర్తకశాఖకు కలకత్తా దిగుమతి వ్యాపార సంఘమువారు వ్రాసిన జాబుకు నకలు:—

"1924 లో 8 ఫిబ్రవరి తారీఖున బొంబాయిమిల్లు సంఘంవారు మీకు లేఖ వ్రాసియున్నారు. అందులో యిండియాలో తయారయ్యే గుడ్డలమీద పన్ను తీసేయాల్సిందనిన్నీ, మిల్లు ప్రొత్కుమీద దిగుమతిపన్ను తగ్గించాల్సిందనిన్నీ యిండియా కలెటరు తయారై దిగుమతియ్యే గుడ్డలకు పన్ను చెప్పి చేయాలిందనిన్నీ ఆజాబులో వ్రాశారు.

చూడమీద పన్నెందుకు తీసేయాలి? ఆకారణం మా సంఘానికి కనపడడంలేదు. ఇండియా కాటన్ మిల్లు యిండస్ట్రీకి రక్షణ ఉండాలి అనే ఆభిప్రాయంతో మా సంఘము పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తోంది. ఇండియాకు కావలసినంత ముడిపత్తి దొరకుతుండంగా, చాకగా పనిచేసేవాళ్లుండంగా, చాలావరకు కావలసినంత పెట్టుబడి ఉండంగా, యిన్ని స్వభావసిద్ధంగా రక్షిస్తోంటే వేరేరక్షణ ఎందుకో అర్థంకాకుండా వుంది. యిండియా పోటీదారుడు దూరాన్నించి దూది తెప్పించుకోవాలిం ప్రయంగా పనివాళ్ల నేర్పరచి సరుకు తయారు చేయించాలి.

6000 మైళ్ల దూరానికి బోటుమీద తీసికెళ్లాలి. వృద్ధి సందర్భాల్లో గూడా తన్ను తాను రక్షించుకోలేకపోతే రక్షణ యేం కావాలి? మా సంఘానికి బోధపడడంలేదు.

యింకో విషయం. బీదగావుండి బట్టకొనేవాడికి యిందులో వున్న భాగం నిర్లక్ష్యంగా చేయగూడదు. ఉప్పుపన్ను వృద్ధిచేసేటప్పుడు భారతసభాసభ్యులు బీదవాళ్ల సౌకర్యాలను రక్షించటంకోసం ఆత్రంగావున్నారు. అల్లాగే, బీదగావుండి కొనుక్కొనేవాడు తనదోవతీ, బట్ట, చొక్కాలకోసం ఎక్కువబట్టు యియ్యకుండా వుండేటట్లు గూడా అసభ్యులు చూడాలి. అలా చూడకపోతే తాము ప్రాతినిధ్యం పొందిన జనంకోసం పాటుబడ్డంలేదనిన్నీ ప్రత్యేకం ఒక భాగం వాళ్ల సౌకర్యాలే చూస్తున్నారని అనుకోవాలిస్తుంది.

యెద్దంతు పూర్వం కోజిలో దిగుమతియ్యే బట్టలమీద పన్ను యిండియాలో తయారయ్యే బట్టలమీద పన్ను సమానంగానే వున్నాయి. ఈపన్నులు ఆదాయావసరాన్ని బట్టి వేతారు. తర్వాత యిది రక్షణసమస్యలోకి దిగింది. ఆదాయం రావాలంటే అగలు సన్నె ఆయ్యే ఉత్పత్తిమీద పన్నువల్ల రాబట్టకూడదు గనుక యీపన్నులు సరిగానే వున్నాయి. అనుభవాన్ని బట్టి 100 కి 8 కి పన్ను యిండియా దూది గుడ్డమీద తీసేస్తే అది బట్ట తయారుచేసేవాళ్లకు ఎక్కువ లాభంగాను కొనుక్కొనేవాడికి నష్టంగాను ఉంటుంది.

ఇట్లు హెచ్. హెచ్. హేవుడ్, కార్యదర్శి.

యిండియా ప్రభుత్వవాణిజ్యశాఖకు బొంబాయి మిల్లు అసోసియేషన్ వారు వ్రేదాన్ని విమర్శిస్తూ పంపిన లేఖకు నకలు:—

"దూది పన్నులవిషయంలో 8 ఫిబ్రవరి తేదీని నేను మీకు వ్రాసిన లేఖనుగూర్చి, కలకత్తా దిగుమతి వర్తక సంఘము వారు 26 మార్చి తేదీన మీకు పంపిన లేఖనుగూర్చి (ఈలేఖ నకలు మాకు సంకతి తెలుసుకొనే నిమిత్తం పంపబడ్డది.) వ్రాయటానికి నేను నియమించబడ్డాను.

ఇండియన్ కాటన్ మిల్లు యిండస్ట్రీ రక్షణాభిప్రాయముతో తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తూ, దూది సరుకులమీద పన్ను తీసేయడానికి కారణం కనిపించదని కలకత్తా దిగుమతి వర్తక సంఘమువారు వ్రాశారు. అవును. ఏదిదిగుమతి వర్తక సంఘమువారికైనా యిండియా పుత్పత్తిమీద పన్ను తీసేయడానికి కారణం కనుపించకపోవచ్చు. అది ఊహానియమే. ఈ, లేక, ఏ ఆంగ్ల సామ్రాజ్య భాగంయొక్క ఆర్థికచరిత్రలోనూ పుత్పత్తిమీద పన్ను వుండాలిందనే దాన్ని సౌకర్యాల వాంఛించే మనిషివృద్ధున్న సమర్థించడానికి ప్రయత్నం చేయడు.

ఇంగ్లాండులో బట్ట ఉత్పత్తిమీద పన్ను వేయడానికి ఒక్కప్రయత్నమే జరిగింది. దాన్ని యజమానులు పనివాండ్రు మొత్తంగా నిరసించారు. ఏదానిలోగానే ఆపన్ను తీసేశారు. ఇది 1874 లో జరిగింది. ఇట్లాంటి పనియొకప్పుడూ యింగ్లాండులో చేయరు. ఈసంగతే తమరు గమనించాల్సిందని మా సంఘమువారు రికార్డు చేయమన్నారు. లాంకమైదవృత్తి తగనిదనిన్నీ పూతు కలిగిస్తుందనిన్నీ తీసేసిన పన్ను అట్లాంటి వృత్తిమీదనే యిండియా పరాధీన యెంతమాత్రాన సకారణంగా వేయబడజాలదు. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమందంతటనూ యిలాంటి పన్నులే వున్నా, లేదా యిండియాలో అన్ని వృత్తులమీదా సమానమైనపన్ను వున్నా యీదేశంలోని దూదిమిల్లులు యిలాంటిపన్నువద్దనేందుకు కారణముండదు.

ఈవృత్తిని ప్రత్యేకించి ప్రత్యేకంగా లాంకుమైద వర్తకంతో పోటీపెస్తుందని ప్రత్యేకంగా భారమైనపన్ను వేయడమగుర్చి విచారించివలసిందనే మా సంఘం కోరేది. అప్పుడు 100కి 8 కి పన్ను ఆదాయంకోసం గాదు తూకం సరిగా వుండేందుకు వేస్తున్నట్లు స్పష్టంగా చెప్పేశారు. మాంచెట్టరుగుడ్డలలో హిందూదేశం గుడ్డలు సమానంగా వుండవని రుజువైంది. అందుకు సందేహం లేదు. అందుకని తూకం సరిగా వుంచాలంటం తప్పవేరు పెట్టడం. యిండియాలో అపూర్వమైనట్టియు, ప్రాముఖ్యమైనట్టియు, దేశీయమైనట్టియు యీవృత్తిని గుండేయడానికి పన్ను యికావుంది. ఈపన్నువల్ల వచ్చే ఆదాయం 2 కోట్లు ఆర్థికంగా వుండాలని 28 ఏండ్లకు యిప్పుడు మా సంఘం తేలికగింది. ఇట్టి దుష్పహమైనపన్ను వేయడానికి ప్రకారణం ప్రభుత్వం చెప్పడం చాల విచారంగా వుంది.

"చాకగా పనివాండ్రు, కావలసినంత ముడిపత్తి సప్లయ మొదలైనవాటితో స్వభావసిద్ధమగు రక్షణ ఉంటుండంగా

వేరేరక్షణ కావాలంటం మా కర్థంగావడంలేదు అని కలకత్తా దిగుమతి వర్తక సంఘమువారు వ్రాశారు. సాధారణ దిగుమతి వ్యాపార సందర్భాల్లో మీరు ప్రత్యేకరక్షణ మనసరమని యెన్నడునూ హిందూదేశ నేతవృత్తి గోలపెట్టలేదు. దూది పన్నులు తీసేయమంటం రక్షణ చేయాలిందని విజ్ఞాపనచేయడంకాదు. తలిమ్యాదేశాల్లోకి మల్లేనే సమానమైన అదరణము యీవృత్తికి గూడా చూపాలింది అని కోరడానికి వ్యాయమైన ప్రయత్నం మాత్రమే అగును.

కలకత్తావాకి ఆక్షేపం, వాళ్లు వ్రాసిన లేఖలో వివర భాగంయొక్క పారబాటునుబట్టి తుడిచిపారేయుటకు వీలుగా నుంది. వాళ్లందులో దిగుమతిపన్నులు చూడవన్నులు యెద్దానికి పూర్వం ఆదాయంకోసం వేశారన్నార. కాని వర్తకతూకం సరిగా వుండేందుకు వేశారన్నమాట ఓకెద్దిదితము. అదిగాక 100 కి 8 కి పన్ను తీసేయడం మిల్లులకు లాభం, కొనేవాడికి నష్టం అని అనుభవంవల్ల తెలుస్తోందని వ్రాశారు. 1895 లో యీపన్నే సీ మర్చి తీసేయకుండటం చూస్తే ఆ అనుభవం ఎల్లా కలిగిందో తెలుస్తుంది.

ఇట్లు టి. మెలోనీ, కార్యదర్శి.

(953) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

80.8.24 శనివారమునుండి 5 9-25 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు. 2-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్డెయిన్ సినిమాతో "ది బీస్టు ఆఫ్ వారడైన్" క్రూరమైన అడవిమృగములు ధీరుడైన విల్లియం డెస్మాండ్ & ఎరీక్ సెడ్జ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి. న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ఇ.పి.రి.యల్ సినిమా హైరోడు, తిరువళ్ళక్కేణి

80.8.24 తేది శనివారమునుండి 5.9.24 తేది శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80 శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు.

సక్కు బాయి (1565)

గాంధీదైవజుడు

ధర్మవ్యాయమైన 5 ప్రక్రీలు వ్రాసిపంపిన, చూడకయే సరియైన భావిఫలితమును వ్రాసిపంపె. కవరుకు కూడ మీకే పంపివేసెను. ప్రక్క (వాయు) కవరుమీద వ్రాయవలెను జాతుముయొక్క నకలు పంపి ఫలము మాసవారిగ వ్రాసిపంపుదుము. 5 ప్రక్రీలకు రు 1 వై ప్రతిప్రక్రీకు, 0.4-0 సెంట్ ఫలమువ్రాయ, 2.0-0 విలాస. అంజనేయస్వామిశ్రోతిమాలయము తిరు త్తణి-విత్తురు డిస్ట్రిక్టు.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుడారించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లుల బులోనున్నూ, ఖద్దరు నూలులో నున్నూ, హిందువుల పర్మిషుచేతనున్నూ, సకలమైనపట్టుపున్నూ, ప్రత్తి, వగైరాభారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాధులకు, వీలుగా యుంజీ లాగుననూ, విదేశపు ధరలంటే వీలైనంత చాకగా యేర్పాలు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలకేలు) మొత్తపు చేరమునకు, కంట్లాట్టులకు చాలా వ్యాపారపిర్ల కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ తీసుండా ఖరీదులపట్టి పు పెడము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్లు ౧ కి ఖరీదు, రు 6.0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రహోజరీమిల్లు, రెవెన్యూ, పశ్చిమగోదావరి.

నోటి ను

నేలంబల్లా హోమరుతాలూకా చెన్నత్తూరు గ్రామంలోయుండే తొరపల్లిగోరి కొండని కొమారుడు మునిగాడు, 1. కనువుగట్ట గ్రామంలోయుండే తొరపల్లిగోరి పాపనికొమారుడు చిన్న బుడ్డగాడు అనే మునిగాడు, 2. మేము యిద్దరంచేరి యిందు మానసకలమైనవారికి తెలియపరచడం ఏమనగా-

హోమరుతాలూకా తొరపల్లి గ్రామములో యుండిన గోరి పాపనికొమారుడు, గోరి కొండడు అనువాడు 28-7-1924 తేదిన సంతానము లేక చనిపోయెను. మేము యిద్దరమున్ను అతన్ని కిచ్చట్ట ప్రకారమైన వారసులము. గనుక అతనిభార్య తిమ్మి అతనిసొత్తులను ఆధారం భోగ్యం క్రయం మొదలగు పరాధీనములను చేయుటకు ఏయొక్క స్వతంత్రమున్ను లేదు. అట్లుచేసినను చెల్లదు అను సంగతులను యిందువలన తెలియపరచినాము.

31-7-1924. మునిగాడు.

చిన్న బుడ్డగాడు అనే మునిగాడు.

వైద్యుని విలువనీ, వైద్యుని సామర్థ్యమును గురించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రం

అన్నభాతులవారు ఏమనునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలక్యతాసమలేక తినుకొనటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మాత్రులగం దర్బా 1-కిర్రు 10-0

ఉత్తరము వాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బాడ్వే, మద్రాసు

ఈ 80 సంలి రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మక కలిగి వేండికి సమముబంగారుకు పూచీయివ్వబడును.

సావిత్రము 1893

ఈరకముగా జలకు మజారి జత 1-కిర్రు 5 మొ 10 వరకు గలదు. కావలసిన వాటికి ఆ రక్తచ్చిన త్వరలోచేసి యివ్వబడును.

అన్నిరకముల వేండి, బంగారునగలు, యితరసామానులు గల క్యాటలాగుననుకూల తరం వ్రాసిన ఇవాముగ పంపబడును.

వికంసి చీబిల్ దాన్ అండు సన్ను,

మాన్యుభక్త్యుండు జ్యోయల్స్, దేవాలపెట్టె నెం 255, 112 వైబాబాదుకోట్టు, మద్రాసు.

వెల సినా 1-కి వేలకు ముందు రు 4-0

ఈనూనెన కలకురాచిన వెలు ఈపి సరియను. చర్మమునకు పెండ్లకలకు హాని యుండక పెండ్లకలు పెరుగును.

అమృతాంజనం డిబ్బో, మదరాసు - బొంబాయి

గుల్బర్గాలో మతకలహములు

విచారణసంఘమువారి విచారణ

80 వ తేదీని యిది విచారణజరిగినది. పూజారి మూరప్పను మరల విచారణచేసిరి. ప్రభుత్వస్వాయత్యవాదులను ముద్దాయిలు న్యాయవాదులునుగూడ వచ్చిరి.

“పూర్ణిమనాడును ఆమావాస్యనాడును మాత్రమే నేను దేవాలయమున నిద్రింతును. తక్కినరోజులలో యింటియొద్దనే పండుకొందును. అప్పుడప్పుడు రాత్రి 9 1/2 కు పూజజరుగును. దోపిడిజరిగిననాడు నేను నిద్రపోలేదు. దేవాలయము వద్దనున్న చెట్టుక్రింద నిలచియుంటిని. ఆనాడు నాకు నరసింహరావుగారచట కనబడలేదు. ఆరాత్రి తాళమువేసి తాళముచెవులను పనికత్తెయగు మాలవ్వ కిచ్చితిని” అని పూజారి తెలిపెను. దేవాలయమువద్దనే విచారణజరుగవలెనని నాయకుగారు కోరిరి.

పిమ్మట సంతకపు అనువర్తకుడు సాక్ష్యమిచ్చెను. “నేను భోజనముచేయుచుండుగా కేకలువినబడెను. వెంటనే నేను యింటికివచ్చి నెక్కిచూచితిని. నాయిల్లు దేవాలయమున కెదుటనేయున్నది. విగ్రహమును దేవాలయమునుండి చేతుల మీద అంచెలంచెలుగాదాటింది పగలగొట్టిరి. చెట్టువెనుకనున్న నాగరను మూర్తీనుగూడ పగలగొట్టిరి. మరగమ్మ విగ్రహమును పగలగొట్టి వారు బ ప వ న్న గు డి కి వెళ్లి దానిని గూడ పాడుచేసిరి. నాకప్పుడు హిందువులెవరు నడట కనబడలేదు. హుస్సేనుబీ అన్నశ్రీ నాయిలు రెండుమాడునెలల క్రితముండెను గాని నాకును 7 వమ్మదాయి వమ్మదీనుకును విరోధమేమియును లేదు. నేను పంచాయతీకి వెళ్లి యీసంగతులను పోలీసువానికి తెలిపితిని. హుస్సేనుబీ మొదట నాబంధుగురాలు. ఆమె మహమ్మదీయమతమున చేరినదిగాని అప్పుడప్పుడు మాయింటికి వచ్చుచుండును. ఆమెకును వమ్మదీనుకును సంబంధమున్నదని నేనెరుగను” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

పిమ్మట మితాయి దుకాణదారు సదానందప్ప సాక్ష్యమిచ్చెను. “నేను బజారువెళ్లుచు ఆదారినిరాగా నరసింహరావుగారి యింటికిడను వచ్చునదికి తుపాకికాల్చినప్పుడు వివరము నరసింహరావుగారు దాబాపై నిలచియుండిరి. నేను మితాయి పల్లెమును నెత్తిమీదపెట్టుకొని దేవాలయము ప్రక్కనున్న ప్రతముదాబా నెక్కితిని. నేనప్పు డప్పుడు కల్లు దుకాణమువద్దగూడ మితాయి నమ్మచుండును. విగ్రహమును రోడ్డుమీద పడవేసి తన్నుచుండగా నేను చూచితిని” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

పిమ్మట మాల్యూ అన్నశ్రీ సాక్ష్యమిచ్చెను.

నాయకులసభ

“30 వ తేదీ సాయంకాలము పోలీసుఅధికారుల ఏర్పాటు ప్రకారము గుల్బర్గా మహాబూబుక్ బుల్లో హిందూ మహమ్మదీయ నాయకుల సభ జరిగినది. హిందువుల పక్షమున బారిష్టరు రామచంద్రనాయకుగారు నైజాముగారికి వందనములర్పించి కొన్ని సూచనలను చేసిరి. దేవాలయములకు మరాఠుత్తుచేయుట మాత్రమేనా లేక విగ్రహప్రతిష్ఠకగు వ్యయమునుగూడ దొరతనమువారు భరించెదరా? ప్రతిష్ఠలకవ్యయమే చాలాఅధికముగా నుండును. తొందరపడి వెంటనే ఈరామత్తులకు ప్రారంభించిన లాభములేదు. ప్రజలు యింగులతో నాలోచించుటకు వ్యవధినియ్యవలెను. ప్రతిష్ఠకు ముహూర్త నిర్ణయముచేయుటకు పండితులను మత్తూరువులను అడుగవలసియున్నది. అదిగాక యిప్పుడే మరాఠుత్తుచేసినచో కల్లిన నష్టము విచారణసంఘమువారు చూచుటకు నీలంబడు. దేవాలయము వద్దనే విచారణజరుగవలెనని నేను కోరితిని. దేవాలయములకు ఛాయాపటములను తీయుట కనుమతినికొరగా నిరాకరించిరి. ఛాయాపటములను తీయుటకును ప్లానులను వ్రాయుటకును ఈమతి నిచ్చినచో ఆపని ముగియగానే మరాఠుత్తులను ప్రారంభింపవచ్చును” అని నాయకుగారు తెలిపిరి.

“హిందువులు కోరినప్రకార పాఠాయము జరిప దీనిగాని మరాఠుత్తులు వెంటనే జరుగవలెను. కమిషనువారిద్వారా దేవాలయములను చూచిరిగాన కలిగిన నష్టమునుగురించియే మానూరు” అని పోలీసుడైరెక్టరు జనరలు తెలిపెను. మరాఠుత్తుల వెంటనేజరుగవలెనని నైజాముగారుజాపించిరి గాన నామిషను మన నాలశ్యముజరుగగూడదు. శుద్ధిప్రతిష్ఠాకార్యములు మాత్రమేజరుగవచ్చును. “అని ఒక మహమ్మదీయ న్యాయవాది తెలిపెను. ఈవిషయమున డైరెక్టరు జనరలుకు సలహా చెప్పగా ఒక ఉపసంఘమును నియమించిరి.

31 వ తేదీ విచారణ

31 వ తేదీని చందప్ప అనువర్తకుడు సాక్ష్యమిచ్చెను. “నేను లింగాయతుడను నాయిల్లు దేవాలయమునకు రెండు గజ

వంగరాష్ట్ర సనసభ

దో బంధు దాసుగారు

“ఇకమందు భారతసంయుక్త స్వతంత్రరాష్ట్ర పరిపాలన మేర్పడవలెను. కొన్ని అధికారములను మాత్రము భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా నుభవకొనవలెను. అంగ్ల భారతదేశములకు సమాధానము కుదురవలెననిన మొదట అన్ని రాష్ట్రములకును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నొసంగవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు కొంత పరిశీలనాధికార మియ్యవలెను. రాజప్రతినిధి ప్రస్తుతము బ్రిటిషు దేశీయుడే యుండునచ్చును. అతని కాన్యసంఘసభ్యులలో కొందరు బ్రిటిషువాదులు కొంత భారతీయులునుగూడ నుండువలెను. భా త్ ప్రభుత్వముపై భారతరాజసభకు కొంతఅధికార ముండవలెను. నానానాయక సభలో ఆ అధికారపరిమితిని నిర్ణయింపవలెను. బ్రిటిషు భారతదేశముల కట్టిబడంబడిక జరిగినచో దేశరక్షణయనకు గూడ నందులోనే ఏర్పాటుచేయుచును. భారతదేశములోని బ్రిటిషువారి ఆస్తులను కాపాడుటకు కొంతకాలమువరకు బ్రిటిషునే న నీదేశముననుంచుటకు వారుకోరుట సహజముగాని దేశరక్షణ మొనర్చుకొనినచో స్వరాజ్యమిచ్చెన ముందులేని మేమే దేశ రక్షణయన కేర్పాటుచేయవలెను. అందువలన మొదట కొంతకాలము ప్రబలమగు కలవరము కొట్టాలిట ప్రాణనష్టము మున్నగు నవి దేశమున కలుగవచ్చును. అందులకుమేము వెనుదీయము. అన్ని దేశములకును యిట్టిస్థితి క్రొత్తలో తలపించియే యున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టము ప్రకారము మరిరెండేండ్లకు వరల కా స న స థ ల ఏ ని ని క లు జ రు గు ను. అందులకు నియోజకులను భానుగా నిర్ణయించుటయందే మేమిక దీక్షగా పనిచేయవలెను. ఈసారి ఎట్టిలోపమును కలుగనీయును. మధ్య, వంగరాష్ట్రములలో జరిగినరీతిచే అన్ని రాష్ట్రములలోను గూడ జరుగవలెను. ఈక్రమమునాసనసభల నన్ని రాష్ట్రములలోను గూడ రూపునుపెనెను. మార్పుల శీఘ్రముగా జరుగవలెనని యే నేను కోరెదనుగాని నేను అరాజకుడనుగాను. నియమబద్ధమగు విధానమునే నేనుకోరెదను. ఆరీతిగానే మేము నెగ్గితిమి. మేము నియమాతిక్రమణ మొనరింపలేదు గావుననే బ్రిటిషు నైజాం గృహమంత్రిగూడ మిన మండవలసి వచ్చినది.

సనస్థి శాసనోల్లంఘనమిపు డనవసరము. కృత్రిమములగు సంస్కరణములను నేను రూపుమాప గలిగితిని. ఇకమిడలుముందు నియోజకులను పిమ్మట కీరీయులనందరిని నిధిపరుచుటయే మా పని దేశీయులందఱు నైకకంఠ్యముగా స్వరాజ్యమును కోరవలెను. పిమ్మట నేనావిషయమున అంగ్లదేశీయందరి అధికారులను నిజము నెరిగింపజేసియుండును. త్వరలో స్వరాజ్యము నొసంగనిచో స్వరాజ్యపక్షమువారు తలపెట్టిన శాంతియుత విధాన మునకుగూడ సరోధముకలుగును.

నేను అరాజకులకు పరమనిరోధిని. నియమబద్ధ విధాన మును గాఢముగా కోరెదనుగాని యాసత్యమును దొరతనము వారు గ్రహింపజాలరు.

వంగరాష్ట్రమున నిపుడు అరాజకౌద్యము చాల ప్రబలముగానున్నది. దానినింకను దొరతనమువారు సరిగా సుర్తింపనేలేదు. అది యింకను తీవ్రముగా ప్రబలమిచ్చును. దాని నదండుచ చాలకష్టమగును. స్వరాజ్యపక్షమువారి శాంతివిధానము నిపులమైనచో నప్పుడేరాజ్యమును దోరితనమునా రెండులను గూడ నదంపజాలరు. నా తెన్నుకెక్కినకాపలములను చేసినను అరాజకుల నదంపజాలరు గాన త్వరలో సమాధానపత్రము చాల ముఖ్యము. లేనిచో ప్రజలకునష్టము పూర్తిగా తొలగింను. దేశమున చాలభగార శ్రోత్రిముల జరుగును. కాశివిభాగము విఫలమైనచో మిగులునది అరాజక నిష్కల్యాణమిచ్చును” అని దాసుగారు నుడిచి. (అ. పే.)

ముల మూరమున నున్నది. నరసింహరావుగారు పిల్లి అనుగూర నుండగా నేను చూచితినిగాని మరెవరను హిందువులు నాకు కనబడలేదు. నా దుకాణము రాత్రి 9-10 గంటలకు మాయబడును. ముల్లవ పిల్లిలో నిలువబడియున్నది.” అని సాక్షి చెప్పెను.

ఛాయాపటములను తీయుట కనుమతి నీయవలసి యిది కా నునకుగారు కోరిరి. ముగునాడుగుంజునది సంగమమునకు ఉత్తరి.

పిమ్మట సదాశివప్ప సాక్ష్యమిచ్చెను. (అ. పే.)

భారత సంస్కరణములు

చివరకొవిచారణ

జోషి దాల్చి గారల సాక్ష్యములు

కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు మార్పులు

పాపము హామీదు ఖాను గారి సాక్ష్యము ముగియుట

(అ. ప్రె. స్వేషణ సర్వీసు.)

సిద్ధా, ఆగస్టు 20:—సంస్కరణముల విచారణ యీ సారికి నేటితో ముగిసినది. మరలమరికొందరు సాక్షులను సిద్ధాలో ఆగ్స్టు 21 నందు విచారించి అపిదప నివేదికను తయారు చేసెను.

యజ్ఞ. యం. జోషి. యం. యల్. సి. దాల్చిగారు జొంబాయి లో బయట యున్న సాక్షులను విచారించబడిరి.

ఈసంఘమువారు ఆగ్స్టు 21 నందు సివిలు పరి పాలనా బాధ్యతను స్థాపించు దేశముతో కొన్ని మార్పులను నూచించిరి. బేకసంరక్షణము విదేశీవ్యవహారములను రాజ ప్రతినిధి చేతిలోనే యుంచవలెనని వారయ్యెను.

పాపము హామీదు ఖాను గారి రణ

ఈయనకు సాక్షులను పిలిచి విచారించుటకు ముందు గురువారము విచారణ యింకను ముగియలేదు. పాపము హామీదు ఖాను గారి జిన్నా గారు విచారించిరి.

జిన్నా గారు ప్రశ్నింపగా జి. గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రభుత్వము క్రమముగ కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు పరివర్తనములను ప్రభుత్వమునందు నొకటిగా భావించునట్లు ఆ చట్టము పనిచేయునట్లు చేయని చెప్పెను.

అధ్యక్షుడు:—ఆచట్టము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు చెప్పుగలరా?

సాక్షి:—కన్వెన్షన్ ఆచరమును గమనించి యుండ వలెను.

జిన్నా గారు:—మీరు చెప్పినదాని ప్రకార మైనదే. ఇది వ్యవస్థాపితము గాకేరదు.

సాక్షి:—అంతే యగును.

జాతి ప్రాతినిధ్యము

జిన్నా గారు జాతి ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి ప్రశ్నింపగా సాక్షి, లిఖితబద్ధము ప్రకారము మహమ్మదీయులు అన్ని రాష్ట్రములలోను స్వల్పసంఖ్యాకులుగ నుండిరియు, బెంగా లులోను పంజాబులోనున్న మహమ్మదీయుల వధికసంఖ్యాకుల ను స్వల్పసంఖ్యాకులుగ భావించబడినందున, హిందువులకు కా కలిగినంత ప్రాతినిధ్యము నీయవలెననియు జెప్పిరి.

సో. శివస్వామి:—పంజాబులో స్వల్పసంఖ్యాకులకు కలిగినంత ప్రాతినిధ్య మిచ్చినయెడల ఆహతుల కధికసంఖ్యాకుల స్థానము లిచ్చినట్లు గాదా?

సాక్షి:—అవును కాదు.

జిన్నా గారు:—వలయునంత ప్రాతినిధ్యముండవలెనన్న, స్వల్పసంఖ్యాకుల కధికసంఖ్యాకులకంటె తేరి రమ పంత మును కల్గించుకొనుటకు జేయవలెననియే నా మీభావము? పాపము హామీదు అంటేనని యేకీభవించిరి.

ఏ జాతికి సంబంధించిన కాసనమైనను ఆ జాతివారు కేం డు వంతులమంది యంగీకరించినగాని కాసనము కాగుడదని లిఖితబద్ధములతోనున్న నూత్రము నాచరణలో బెట్టుటవలన తగినంత రక్షణ మొసంగుట యగునని దాక్టరు పరంజి గారు నూచించిరి.

సాక్షి యిది మరియొక విషయ మని చెప్పెను.

జోషి దాల్చి గారల విచారణ

అంతట జోషి దాల్చి గారలు విచారించబడిరి.

నియోజకాధికారాభివృద్ధి

జొంబాయి రాజధాని సంఘమువారు నియోజకాధికారము నెక్కువజేయవలెననియు, కాసనసభలసభ్యులసంఖ్య నెక్కువజేయవలెననియు, స్టేటు కౌన్సిలుకు నియోజకాధికారము

నెక్కువజేసి వున్నట్లుగాము గావించవలెననియు చెప్పిన విషయములపై అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

అధ్యక్షుడు:—బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము నొసంగట కు ముందు ఈ మరతులన్నియు పూర్తియగుట అవసరమని తలంచెదరా?

జోషి గారు:—అదియన్నియు పూర్తియగుట వాంఛనీయము. ప్రతిజిల్లాకును భారతకాసనసభయందు ప్రాతినిధ్యముండ వలయును. కనీసము మూడు వందలమంది సభ్యులైన నుండ వలెను.

అధ్యక్షుడు:—నియోజకాధికారము నెక్కువజేయుట వలన చదువు రానివారి మూలముగ నియోజకత్వ మెక్కువ గాదా?

జోషి గారు:—ఎన్నికలనగా రాజకీయవిషయభ్యాస మే యగును. ఎన్నికదారులు తమనిర్ణయభావము నుపయోగింప గల్గుదురు.

అధ్యక్షుడు:—మనిషి యైనవారికెల్ల నియోజకాధికార ముండవలెనని తలంచెదరా?

జోషి గారు:—ఈవిషయమునుగూర్చి మాసంఘమువారు వివరములన్నియు విచారించలేదు. కాని యిప్పుడు రాష్ట్రీయకాసనసభలకు నియోజకాధికార మే కేంద్రకాసనసభలకుగూడ నుండవలెనని మాసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

అధ్యక్షుడు ప్రపంచములో నెక్కడనైనను నాకుతెలిసి నంతవరకు యెదు కేంద్రకాసనసభ లున్నచోట్ల నెల్ల నెన్నిక దారులుగూడ కేర్పేరుగ నుండిరి. జోషి గారు రెండుకేంద్ర కా సనసభలకును ఎన్నికదారు లొకటిగానే యుండవలె నని కోరు నెడల, రెండు కేంద్రకాసనసభ లుండువిధానప్రయోజనముగూడ వేరుమూలమును బట్టి యుండవలెను. కాని స్టేటుకౌన్సిలు ఆ సంస్థలయంత ప్రాతినిధ్యమును గల్గియుండ వచ్చును. ప్రత్యేక సంఘములప్రాతినిధ్యమును మాత్రమే వహించి యుండ నక్కర లేదు.

రాజప్రతినిధియధికారము

అధ్యక్షుడంతట చాలసేపు సాక్షిని నైతికశాఖ మాత్ర ము రాజప్రతినిధి చేతులలోనుండి న్యాయక్రమశాఖ బాధ్యత గలమంత్రిచేతులలో నుండవలెనని చెప్పిన విషయమై విచారించిరి.

ప్ర:—మలబారువిప్లవమువంటి దొకటివచ్చినపుడు రాష్ట్రీయప్రభుత్వముక్రింద నున్న పోలీసులు ఆ అల్లరుల వధిపాల రని తలంచునెడల మంత్రి యేమి చేయును?

జోషి గారు:—ఆమంత్రి రాజప్రతినిధిని నైత్యమును పంపవలసినదిగ కోరును.

అధ్యక్షుడు:—రాజప్రతినిధి నైతికాధికారి యగుట చేత, అవిప్లవము ఏదోపాలనావిధానమునందలి లోపమువలన గల్గెనని తలంచి నైత్యమును పంపతిరస్కరించునెడల?

జోషి గారు:—రాజప్రతినిధి ఆమంత్రిని దిస్మిసుజేసి మరొకమంత్రిని నియమింపవచ్చును.

అధ్యక్షుడు:—మీరు చెప్పినట్లువంటి బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున్నపు డట్టిది సాధ్యము గాజాలదు.

జోషి గారు:—అప్పుడు ప్రభుత్వవిధానమునందు సంక్లిష్టత యేర్పడి అట్టితరకొంతకష్టము గలుగవచ్చును.

కార్యక్రమప్రాతినిధ్యము

అధ్యక్షుడంతట కార్యక్రమప్రాతినిధ్యమును గూర్చి కొన్ని ప్రశ్న లడిగిరి.

ఈవిషయమై తమసంఘపక్షమున మాటాడుటలేదని జోషి గారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు ప్రశ్నింపగా జోషి గారు మాలిపనిచేసికొను వారి సంవరను కార్యకలాపాలలో శక్త్యుడననియు, వ్యవసాయాత్మ పని చేయువారు భూస్వామిగాని రైతుగాని కాలివాడలను గూడ అందు శక్త్యుడననియు జెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు:—ఉన్నతస్థలము గుమాస్తాలను గూడ అందు శక్త్యుడగా? వారుగూడ పనివారలే గదా. (శబ్దము)

జోషి గారు:—వాను వ రకసంఘములందు జేరియోడల పరవా లేను.

అధ్యక్షుడు:—కార్యముల పక్షమున సాధారణ నియోజకవ్యవస్థయొక్క ప్రతినిధులు ఎప్పుడు దుర్లభమని తలంచెదరా?

జోషి గారు:—అవును. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో జొంబాయి యందు 10 మాసాయలు యింటిఆడై నివ్వువారు వోట్లగ్రహ నున్నారు. కార్యములు మూడునాలుగు మాసాయలకున్న నెక్కువ నీయజాలరు. కావున వారికి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య ముండవలెను. జొంబాయి ప్రభుత్వమువారు పనివారలకు వచ్చుమానిని బట్టి ప్రాతినిధ్యము నియమింపని ఒకసారి యనుకొనిరి.

అధ్యక్షుడు:—బెంగాలులో కార్యములు ధైర్యమంతి వ నూపాతూ ఉండేవారలు కావట్టి వాగల నియోజకవ్యవస్థను నిర్మించుట కష్టమయ్యెను. కార్యములకు ప్రాతినిధ్యము నిచ్చుటకై ప్రభుత్వమువారే నియమించుమండిరి.

జోషి గారు:—జొంబాయి నిషయమున చుర్రము కా ర్యములు అక్కడనుండి కదలకుండవచ్చును. అచట ప్రభుత్వ మువారు నియమించు పద్ధతిని దీసి వాణిజ్యసంఘము, స్టాంబు రుల సంఘములవలెనే కార్యక్రమప్రాతినిధులను గూడ నెన్ను కొనునట్లు యేల చేయగూడదు?

అధ్యక్షుడు:—కార్యక్రమములు గలవా? వానియందు సభ్యులెందరు గలరు?

జోషి గారు:—భారతదేశ మంతటను యానిర్మాణముల యందు రెండు లక్షలమంది సభ్యుల విజృంభణగూడ గలవు.

అధ్యక్షుడు:—కార్యములలో బాగా చురుకుకొని కాసన సభలయందు ప్రతినిధులుగా నుండవలసినవారు గలరా?

జోషి గారు:—రెయిల్వే కార్యములవంటి వారియందు అట్టివారు గలరు.

అధ్యక్షుడు:—ఇంగ్లాండులో నట్టి పనివారలు ఎక్కడి ప్రతినిధులుగ నుండుటలేదు.

జోషి గారు:—కార్యక్రమప్రాతినిధులు వారిలో నుండియే యుండవలెనని నేను గీతగీయుటలేదు.

జిన్నా గారు:—న్యాయక్రమశాఖలు మంత్రియధీనము నుండి జ్ఞయనగూడ కాంతిని కాపాడవలెనను ఆ కేంద్రకా సనందునెడల?

జోషి గారు:—ఉండవచ్చును.

జిన్నా గారు:—ఇప్పుడు న్యాయక్రమ లియ సభ్యునికన్న నీచముగ నుండుదుగదా (శబ్దము)

జోషి గారు:—అయినను ప్రజ లింకను బట్టి

జిన్నా గారింకను ప్రశ్నింపగా, రాజప్రతినిధుల వైతికజలమును బంప తిరస్కరించుట సాధ్యమైనట్లు వి జరుగగూడదని అంగీకరింపెను.

స్టేటు కౌన్సిలు నిర్మాణము

దాల్చిగారు దాక్టరు పరంజిగారికి ప్రత్యుత్తరము. మ స్టేటు కౌన్సిలు సంస్కరించుసభగ నుండవలెననియు, ఆ సభ్యుజేయు సభికారము గల్గియుండవలెననియు జెప్పిరి. ఒక వేళ అసెంబ్లీతోందరకడి తివ్వజేసినను ప్రైవేట్ దానిని సమ్య గల్గియుండవలెను.

దాక్టరు పరంజిగారు పై సభలో జవాబుల్లో బనీ న్నతోద్యోగములుగలవాయండరాదాయని నూచించిరిగాని

జోషి గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు అట్లెనయెడల స్టేటు ప్రయోజనము సలహా యిచ్చుమాత్రముగ జేసినను సరే యేర చెప్పిరి.

రాష్ట్రీయ కాసన సభలను విస్తరింపజేయవలెనని నా కోరుమండెనుగదా. కేంద్ర కాసనసభలకు రాష్ట్రీయకాసన సభలు సభ్యులనెన్నుకొనగోరెదరా యని జిన్నా గారు నూచిరి.

జోషి గారు ఆప్రత్యక్షమునెన్నిక లిప్తము లేదనిరి.

అంతట సో. శివస్వామిగారు స్వీక్రమము జోషి గారిని ప్రశ్నించిరి.

ప్ర:—మీరు మీవిజ్ఞప్తిలో ప్రజాప్రతినిధులు ప్రతి వ్యవస్థలకు గడగవలసి వచ్చుచున్నదని తరుచుగ ఆక్షేపించిరి. మరియొకప్రత్యామ్నాయము లేదా? బెట్టుటపై వోట్లుతీసికొని

నపుడు మీరు అసెంబ్లీలో నుండిరిగదా, కష్టము దీనిందు మొత్తమునంతను త్రోసివేయవలెనని మీరు వోటుజేసితిరా?

జోషిగారు:—కష్టము దీమాందు అక్కరలేదని వోటుజేయలేదు.

సర్ హెన్రీ:—ఆడిమాండును తోసివేసినవారు మరి యొక ప్రత్యేకమును లేక అట్లుజేసెందురా?

జోషిగారు:—నేనట్లు జెప్పటలేదు. బొంబాయి రాజధానిసంఘము యేపక్షమునకుగాని చెందినదిగాదని యీసందర్భమున వివరింపగోరెదను. ఎప్పటికైనను ప్రతిష్ఠంభముజేసినగాని యేపనియగాదని భారతసామన్యభావముల కొకభావముగలదు. నాకు స్వయముగ కష్టము దీమాందును త్రోసివేయవలెనని యిష్టములేదు. కారణము అప్పుడే ఇంగ్లాండులో పైకివచ్చిన కార్మికప్రభుత్వ సామన్యతని కొల్పోవుట మాకష్టములేదు. కార్మికప్రభుత్వముగూడ యేవియను జేయవచ్చునోదలచేనును బట్టెను త్రోసివేసిన వాలో జేరదేవాడనే.

సర్ ఆర్థర్:—కార్మికప్రభుత్వమువారివలన ఆశాభంగముగదా?

జోషిగారు:—ఇంకను లేదు. (నవ్వు)

సర్ హెన్రీ:—ప్రజాతంత్రాభివృద్ధి మాత్రము రాష్ట్రములందు స్వాతంత్ర్యమిచ్చినను కేంద్రప్రభుత్వము తమకుగల సేవ్యత్యఅధికారములను విస్తారముగ చలాయించవచ్చుననియు అందువలన వానిగల స్వాతంత్ర్యము తగ్గిపోవుననియు జెప్పిరి. ఒక దృష్టాంతమును జెప్పి యేదైన నిబంధనను మార్చవలెనేమోచెప్పెదరా?

డాక్టర్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నిబంధనలు మారవలెనని చెప్పలేదనియు, భారత ప్రభుత్వమువారు అనేకసార్లు జోక్యముగలుగజేసికొని జెప్పియుండుట తార్కాణముగ గుప్తగారి మద్దతిపాన నిషేధపుల్లను గ్రామపంచాయతల బిల్లును (బొంబాయి) జెప్పిరి. ఈరెండును రాజప్రతినిధి యంగీకారమును బదియకపోయెను.

సర్ హెన్రీ:—(సాక్షినిజూచి) కాని రాష్ట్రముల శాసనసభయందు యేబిల్లుగాని సవత్తరము బట్టెలు కాటంకముగ నుండుటండ ప్రభుత్వమువారు జూడవలెనని మీరు జెయునుగదా. రాష్ట్రములలో ప్రత్యేకముగ విభజించుట సాధ్యమగునా?

డాక్టర్ గారు:—కొన్నివిషయములందు ఒకదానినిబట్టి యింకొకదాని పడవచ్చును కాని ఎక్సైజు విషయముననట్టిదిమాత్ర మేమియును లేదు.

డాక్టర్ గారు పరంజి:—అది కష్టముమీది కడ్డమురాదా?

డాక్టర్ గారు:—రాదనుకొందును.

జిన్నాగారు:—రాష్ట్రములలోనిబిల్లు కేంద్రప్రభుత్వవిషయమునకు అడ్డమువచ్చునా రాదాయని విషయమున రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకును భారతప్రభుత్వములకును భేదాభిప్రాయ మేర్పడునెడల న్యాయమును దీర్చువా రెవరుండవలెనని తలంచెదరా?

డాక్టర్ గారు:—ఈ తగాదా సంబంధ మేమియునులేని మరియొక్క స్వతంత్రాధికారి గాదుయును.

నై ని క శా ఖ

అధ్యక్షుడు:—కాబట్టి నిబంధనను మార్చగోరెదరా?

డాక్టర్ గారు:—అవును. ప్రజాతంత్రాభివృద్ధి తగినంత స్వాతంత్ర్యమిచ్చుట కట్లు జేయగోరెదను.

డాక్టర్ గారు పరంజి:—ప్రజాతంత్రాభివృద్ధి కలిపియుండుట తప్ప గావున ద్వంద్వవిధానము తగదనియే గాదా వాదము?

డాక్టర్ గారు:—అవును అంతే. అంతట సర్ శివస్వామిగారు జోషిగారిని చివారింబిరి. సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఎన్నికదారుల సంఖ్య కష్టపడేయుటకై నియోజకవర్గాల భేదంపపలెననియు, అయితే కావలసియున్నయెడల కేంద్రప్రభుత్వమునందు స్థానములసంఖ్య పెక్కుజేయవచ్చుననియు, రాజప్రతినిధి మిలిటరీ, జేకేఆర్, విద్యుత్తు రాజకీయశాఖలకు కావలసిన డబ్బును అసెంబ్లీవోటుజేసి యాయకున్న సర్దిపై జేసికొను అధికారమును రాజప్రతినిధి గల్గియుండువచ్చుననియు, యాకాశీపు డుల్లామొత్తమును అప్పుడు మార్పుచుండవచ్చుననియు, యిప్పుడు పైనికనిర్మాణ మున్నట్లు భారతీయులకు తృప్తిరముగ లేదనియు, అందుకనియే భారతీయులను పైవ్యమునం దన్ని శాఖలలోను శిక్షితులగాంచిభారతదేశము 21 యేండ్లలో స్వరక్షితము జేయలెననియు జెప్పిరి.

సర్ శివస్వామిగారు:—మివిధానము ప్రకారము న్యా

యక్రమశాఖలు కేంద్రప్రభుత్వమునందు మంత్రి చేతులలోనుండును. పైవ్యము రాజప్రతినిధి చేతులలో నుండును. అప్పుడునిది లు మిలిటరీ అధికారుల కుండునుబంధము యిప్పుడున్నట్లే యుండునని తలంచెదరా?

జోషిగారు:—సరిగా చెప్పట కష్టము; అంతయు చాలవరకు వల్లెత్తుటై నాధారపడియుండును. కాని మొత్తముమీద కష్టములేమియు నుండవనుకొనెదను.

సర్ శివస్వామి:—ఏదైన అక్రమము గల్గినపుడు దాని సమాచారమై మిలిటరీ అధికారులు సివిలు అధికారులకు సహాయమునకు వచ్చెనని తలంచెదరా?

జోషిగారు:—మిలిటరీ అధికారులు శిక్షణమునందు సుప్రసిద్ధిబడసిరి.

సర్ ఆర్థర్:—భారతప్రభుత్వము పుట్టిననాటి నుండియు, సంఖ్యాబలమిగల్గి నిరంకుశముగ నుండెనందురా?

జోషిగారు:—ఉన్నతీయంతే

సర్ ఆర్థర్:—మిలిటరీగూడ విషయముగాదుగదా?

జోషిగారు:—అవును. నిజముగా పోల్చాడెదను (నవ్వు)

బొంబాయిలో నియోజకాధికారము కార్మికులకుగూడ నిచ్చునెడల, దానినిబొందినవారు చాలమంది తమవోటును యొక్క మైన వారికేయిచ్చెదరు. అందోళ్లపరలవలన ఆహోట్టు యిటునటుపోవునను భయములేదు. అందోళ్లకులగూడ రాజకీయవిషయములందు చేయవలసినవనిగలదు. కావున వాస్తవవాదేవులను భయములేదు.

సాక్షి సర్ శివగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఇంగ్లాండులో కార్మికపక్షమునకు ప్రతినిధులు అపక్షమువారే యెప్పుడునుండుట లేదని చెప్పెను.

ఇంతటితో జోషి డాక్టర్ గారల విచారణముగి సెను.

నక్సన్ దంతచూరము

పండ్లనొప్పలు, ఇసుగల్లో పెత్తురు చీముకాటులు వాముల దీనిలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛమూలికలక్షణములను బాగుపరచుచున్నది. యెబడినది 1 డబ్బీ 0.2.0, డజను 1.4.0. టి.ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి, 1191 నెం. 1 ఎ. ఆలంగా తా. పిల్లపేడి రియల్టీ కేసీ ను, దాం.

ఆమలాపురం నబార్డినేటు

జడ్డికోర్టులో

అ 1924 సం॥రం యిన్ సాల్ వెన్ సే

పిటీషను నె 5 రు

దాసరి సుబ్బయ్య-ముఖ్యుడు.

యె డి 8

పేరి సుబ్బన్న వగయిరా-ముఖ్యదాతలు

సదరు ముఖ్యుడు తన్ను యిన్ సాల్వెంటుగా డిక్లైరు చేయుమని కోరుతూ యాకోర్టులో 18-8-1924 లేదని పిటీషను దాఖలుచేసుకొని యున్నాడు. సదరు పిటీషను 12-9-1924 లేదీకి వాయిదా వేయబడ్డది. అందువిషయమై యెవరికైనా ఆక్షేపాలు వున్నయెడల సదరు 12-9-1924 లేదీని యా కోర్టువారియెదుట మనవిచేసుకో వలసినది.

ఆమలాపురం నబార్డినేటు జడ్డి పుత్తరువు ప్రకారము.

నో టీ సు

కాకినాడ డి. మునసబుకోర్టులో O. S 868/23 సం బరస వాది బమ్మ కామందు సా. కాకినాడ. ప్రతివాదులు I కె. వి. మార్కండేయశిల్ల అనే మార్కండేయశిల్ల 2 యా సుప్రసిద్ధులైన సా. జాఫ్నా పయిని ప్రతివాదులతోలాకు వివాదాన్ని అనే పేరుగల తెనుగువోడ మరమ్మతులు వగయిరాలకు వాది పెట్టినపెట్టుబడిసామ్యు, వాదికిరావలసినకమీషను, వడ్డీవగయిరాలు లెక్కలు తేల్పించి సామ్యు నిర్ధారణచేయించి వాదికి ఇప్పించవలయుననే మొదలయిన సంగతులతో చేసిన దావా. తే 5-9-24 డికి వాయిదా లియ్యబడినది గనుక ప్రతివాదు డి ఫెన్సు చేసుకోవలసి యున్నయెడల వాయిదాకోశ పగలు X 11 లకు కాకినాడ డి. మునసబుకోర్టుకు హాజరు అయి గ్రంథం జరుపుకొనవలయును.

జె. భాస్కరరామమూర్తి. వాది ప్లీడరు

గాంధీమహాత్ముడు

బొంబాయిలో నిరంతరకృషి

మహాత్ముడు చాల నీరసస్థితిలోనేయున్నను బొంబాయిలో చాలసభలలో నుపన్యసించెను. మహాత్మునకు స్వాగతము సగుటకు ఆరుబహిరంగసభలుజరిగినవి. చాలసభలలో మహాత్ముడు ఘోరభాషలోనే ఉపన్యసించెను. తనమనోభిప్రాయమును ఘోరముగా తెలిపెను. రాష్ట్రీయప్రభుత్వము రాష్ట్రములను మూలబెట్టుట కోచనియును, మీరు గొప్పవారినిగౌరవించుటకు వాన్సి కోర్సునులను జరుపగోరినచో వారి ఉపదేశములప్రకారము నడుచుకొనవలెను. దాదాభాయినాగోజీగారు మానిన త్యాగమును దేశసేవానిరతిని మియ్యగూడ మాపవలెను. దేశీయులలో కొట్కొలిచిప్రజలు తిండిలేక మాడుచున్నారని నాగోజీగారు తెలిపియుండిరి. అదియంతయును యధార్థమని నేనుగూడ గ్రహింపగలిగితిని. తిండిలేక వృతినొందుచున్న దేశీయులకు సహాయపడుట కు తమసాధనము నూలువడకుటయేగాన దినమున కొక అరగంటయైన నూలువడకవలెనని మహాత్ముడు నుడిచెను.

పార్టీరాజకీయసభలోగూడ మహాత్ముడి విషయమునే నొక్కిబోధించెను. “అధికకా ప్రు వే త్త లు నా వా ద ము ను స మ ధిం ప క పో వ చ్చునుగాని నానలహా సమసరిండుటవలన దేశముననూలు చాల లభించునటు కెట్టి సంతోషమును లేదు. మన దేశీయులలో నొక్కొకనికి దామా షాను 18 1/2 గజముల గుడ్డకావలెను. ఇప్పుడు దామా షాను 9 1/2 గజము కొక్కొకనికి లభించుచున్నది. అని నాకు గురు తుమ్మలకు సర్ దిన్నావాచాగారు తెలిపిరి. మిరందరను నేనుకోరిన రీతిని నూలువడకనచో తక్కిన నాల్గుగజములను గూడ భర్తీకాగలదు. ధనికులు అగ్రవర్ణములవారను రాట్టమును చేతపట్టినచో బీదలు అంత్యవర్ణముల వారను గూడ వారి ననుకరింతురు అని మహాత్ముడాసభలో నుడిచెను. (అ. ప్రె.)

మచిలీపట్నం డి. మునసబుకోర్టు

S C 130 - 1924

ఉదయగిరి జగన్నాథరావు:— వాది

అండు

దాసరి శేషగిరిరావు:— ప్రతివాది

ఈ నెంబర ప్రతివాదిపయ్య వాది ఖాతానుబట్టి రు 5-12-0 లకుదావాతెచ్చి ప్రతివాదికి ఎన్నిసార్లు సవస్థ చేయించినను సర్వకానందున పత్రికలో ప్రచురపర్చుటగాను కోర్టువారివల్ల పుత్తరువులు కావసినవి. అందు 18-9-24 వాయిదా వేసినారు. ఆక్షేపాలువున్న వారు సదరు కోర్టువారియెదుట హాజరయి వాయిదాకోశు 10 ఘంటలకు చెప్పుకోవలెను. లేనియెడల ఆకోశాన యకస్వాప్తిగా డిక్రీ యివ్వబడునని యిందుమూలముగా తెలుసుకొనవలెను.

ఎం. వి. రామానుజరావు వాదితరపు ప్లీడరు

నో టీ సు

బందరుసబుకోర్టులో OS 1/1924

వి ట్టీ క

వాది:— శ్రీ రాజా శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు బహదరు జమీందారుగారు.

అండు

ప్రతివాదులు:— మాదపాటి సూర్యనారాయణరావు వగయిరాలు

పయన తెలియజేసిన వాదిగారు బెజనాడ సబుకోర్టులో ఆఫీసు నెం 40/1920 బరస దాఖలుచేయున్న దావాను సబుకోర్టును ప్రాన్సఫుకాండి OS 1/24 గా ఫయిలయి యున్నదనిన్ని అందులో 11, 12, 13 ప్రతివాదులతోలాకు పాటి లిక్వీడరసినోరావు, యా ప్రాములు అనే రామారావు యీ లక్ష్మీకాంధరావుగార్లు ప్రతివాదికోశములు పుచ్చుకొని తప్పించుకొనుచున్నంగున సబ్జెక్టుగాడో సరింప ఉ కేర్వ కావదినదనిన్ని దావా 22-9-24 లేదీకి వాయిదావేయి కిరా న్నదనిన్ని సదరుప్రతివాదులు ఆదాన కు ఆక్షేపాలు వుంటే ఆకోశాన పగలు 11 గంటలకు బందరు సబుకోర్టులో తె య జేసుకొనవచ్చుననిన్ని తేయెడల వారిని ఎక్స్ ప్రెస్ తీర్మానము చేయబడుననిన్ని ప్రకటించడమైనది.

బంధు టి. వెంకటేశ్వరయ్య, 28-8-24 వాదిగారిప్లీడరు.

బహుశాసనసభ

స్థానికవార్తలు

తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

సప్టి మెంటరీ గ్రాంటులు శాస్త్రము చేయబడినది

రంగూను, ఆగస్టు 30:— బహుశాసన సభాసమాజే శముయొక్క కడపటి దినమున సేతు అధికార వ్యవహారములకు వినియోగింపబడెను. సప్టిమెంటరీ గ్రాంటులక్రింద మొత్తము 37 లక్షల రూపాయలకు పైగా శాంక్షను చేయబడినది. వీటిలో అడవులకింద 5 క్విలక్షలకు, స్వాధీన ప్రభుత్వ శాఖలకు చెందినవి 32 క్విలక్షలకు, సెవిలు ముగ్గులక్రింద 2 క్విలక్షలకు, స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే అప్పులు అడ్వాన్సుల క్రింద 10 లక్షలకు ఉన్నవి. జాతీయ పాఠశాలల నిర్మాణమునకును భరణములకును కొన్ని సౌకర్యములు కల్పించుటచేత విద్యా శాఖ క్రింద రూ. 2,10,000 - గ్రాంటుచేయబడినది.

తక్కిన దొంగిల యనులలోను కాలనీలలోను ఆధిక సంఖ్యకులు పాలనానికయెడల వెంట్రిట్టిఫు సామ్రాజ్య పద ర్శనలోని బహుభాగమునకు రాష్ట్రీయ నిధులలోనుండి రు. 5 లక్షలు అడ్వాన్సు చేయవలసినదని అబహిశాఖమంత్రి ఒక తీర్మానమును పాపాదించెను. జాతీయవాదపరమయములనుబట్టి చూచిన బహుభాగము మిక్కిలి జయము గాంచిన పని ఉపపాదనకు చెప్పెను.

బహుశాసనసభ ప్రకటించిన దానికి అంతరాయము వచ్చిం పనక్కరలేదను అభిప్రాయముతో జాతీయపక్షమువారు తీర్మానము నడ్డుపెట్టిరి. కొంతసేపు చర్చ జరిగినపిమ్మట వోట్లు తీసికొనగా 3 వోట్లు రెక్కువై తీర్మానము ఓడిపోయెను.

పిదప ఆర్థికసభ్యుడు బహుశాసనసభను, లాంఛను రిజిస్ట్రా శాసనమును, రంగూను డెవలప్మెంటు ట్రస్టు శాసన మును సవరించుటకు వెంటవెంటనే మూడు చట్టములను ప్రవేశ పెట్టెను. నిరర్థకతరముగా అంగీకరింపబడిన మొదటిచట్టము, ప్రస్తుతము గ్రామకాలనీలనుగురించిన మురికికొలనలను గురించిన ముడివిషయములను గురించిన ప్రకటనాధికారమును కల్పించు కొనగలమున్నది. బహుశాసనసభ విమర్శా శాసనములో గల రెండు లోపములను తీసివేయవలసిన దని అడుగుచున్న రెండవచట్టమును జాతీయపక్షమువారు రడ్డుపెట్టిరి. దానిని వెంటనే విచారించ వలసినదని తిరిగి ఆడుగగా తీర్మానము ఆధ్యక్షుని వోటులను ఓడింపబడెను. రంగూను డెవలప్మెంటు ట్రస్టుబోర్డులో బహుప్రాతినిధ్యము నెక్కువజేయు వలసినదని అడుగుచున్న మూడవచట్టమును గూర్చి చర్చించుట కొంత యుత్సాహమును గలుగజేసెను. ట్రస్టీల సంఖ్యను 14 నుండి 18 జేయవలసిన దనియూ చట్టము సూచించుచుండెను. బోర్డులో ప్రస్తుతము బహియులు ముగ్గురుమూత్రమే యున్నారనియు చట్టము ఆమోదించబడిన బహియులైనవారైన కావచ్చుననియు ఉపపాదనకు చెప్పెను. సంఖ్య యెక్కువ చేయబడిన బహియుల సంఖ్య యెక్కువననే నమ్మకము లేదని జాతీయపక్ష నాయకు డాక్టర్ సవరణ సుపపాదించెను. కాని ఆరని సవరణ ఓడిపోయెను. అనలు తీర్మాన మంగీకరింపబడినది అంటితో సభముగి నెను. (ఆ. ప్రె.)

జిల్లా సనాతనధర్మసభ

జిల్లాలో శ్రీ యింద్రప్రస్థ సనాతనధర్మమండలిసభ జరిగినది. “గుల్బర్గాలో గుండాలు హిందూ దేవాలయములను పాదుచేసి హిందువులశ్రీలను బిడ్డలను బాధించుట చాలాపరాము. వారిపట్ల సానుభూతినిచూపుచు నైజాముగారు ద్రోహులనుచిరీతిని శిక్షింపగోరెదము” అను తీర్మాన మాసభలో నామోదించబడినది. (ఆ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు మహారాణివారు రీజెంటు అధికారము

సేతు త్రివేంద్రములో రాజమందిరమున దర్బారుహాలు లో అలంకారము భాగుగాజరుపబడెను. భవనప్రాంగణమున రెసిడెంటు సేవయును నాయకు సేవయును పరిపేక్షించియుండెను. వెనుకప్రక్కను సంస్థానమువారు ఏనుగులు బారులుదిరి నిలచియుండెను. పెద్దరాణిగారు సకాలమున కవటికి రాగానే సైనికులందరును భజన కీర్తి ప్రకటించిరి. దివానుగారు స్వాగతముసలిరి. సేనాధ్యక్షులు సహారాజుగారు (రామమూడుడు) వచ్చిరి. దివానుగారు స్వాగతముసలిరి. 21 సారులు ఫిరంగిగండ్లు విడల బడెను. సైనికులు గౌరవమునుచూపిరి. పిమ్మట రిజెంటుగా రు సవరణరాయుగా నవటికివచ్చిరి. మరల ఫిరంగులు మోగెను. వాస్తవము జరిగింది. దివానుగారు స్వాగతముసలిరి. హాలులో బల్ల గాని మహారాణిగారును మహారాజుగారును బహుశాసన సభలో.

రాకపోకలు:—డాక్టర్ విసెంటిన్ గారును, ఏ. రంగనాథమొదలియారుగారును మదరాసున కీయుదయమునవచ్చిరి. సేవనుకడ జనులు గుంపులుగనుండిరి. తెలాంగ్ మొదలగువారు విసెంటిన్ గారికి స్వాగతమిచ్చిరి. వారిని పుచ్చమాలాలక్ష్మి తుల గావించిరి.

నిన్న జి. ఏ. సతీశమగారు సిమ్లావెల్లిరి. టి. ప్రకాశం గారు సేతు మదరాసునవచ్చిరి.

తిరువల్లిక్కేనే సంగీతసభ - పాటకచ్చేరి:—రేపు (2-9-24 వంగళవారం) సాయంత్రం 4 గంటలకు జాజ్జుటవును ఆర్మీనియనువీధిలో నున్న గోక్షేహాలో పాటకచ్చేరి జరుగును.

చెంబయి వైద్యనాథ భాగవతరు-గాత్రపాట, తిరుమనావల్లి గోవిందసామిశ్లేగారు-ఫిడీలు. కుంభకోణం అలగనంబి పిళ్ళై గారు-మృదంగం, ఉమయ్యావంసుందరయ్యగారు-ఘటం.

తేయాకుదిగుమతి:— “హిందూజేతమునకు తగినంత తేయాకుదిగుమతి యగుచున్నది. కాని మంచిరకము నేయాకుకాదు. అది ప్రజలకు జీర్ణకారిగాలేదు. ప్రజోపయోగమునకు పనికిరాదు. అట్టి తేయాకు రాకుండచేయుటకు తగినచర్యల తీసికొనవలసి యున్నదని ప్రభుత్వమునకు తెలియవచ్చినది.

యన్వై టెడ్ స్టేట్స్, కెనాడా, ఆస్ట్రేలియా లనుంచిదిగుమతి యగు తేయాకు యానీతిగా నుండవలయును అను నియామకమున్నది. దిగుమతియగుటకు ప్రారంభము తేయాకుల పరీక్షించబడును. నియామకమునకు తగినచో తేయాకును అచటికెప్పుడు వారు దిగుమతి చేయవలయును.

ఆదేశములమాదిరిగానే మంచి తేయాకునకు నియామకము టెండర్లు నియమించవలసినదనియు, దిగుమతియైన తేయాకును పరీక్షించుటకు కచ్చుము అధికారులకు అధికారముండవలయుననియు, నియామకమున కనుగుణ్యముగ నున్న తేయాకునే వదిలిపెట్టవలయుననియు అట్లులేని తేయాకును తిరుగగొట్టుట ననియు సలహా లీయబడినవి.

ఈ సందర్భమున అట్టి నియమము లావకుకుడరవై తెచ్చు ఫలితములు విచారణీయములైయున్నవి. ఈ సమస్యను విచారించుటకు ప్రభుత్వము కొనువారి అభిప్రాయములను వాంఛించుచున్నది. ఈ విషయమున సుత్సాహముగల వ్యక్తులు గాని సంస్థలుగాని 15 పెట్టెల బరు లో గా ప్రభుత్వ స్థానిక స్వ పరిపాలన శాఖా కార్యదర్శికి తమఅభిప్రాయములను పంపవచ్చును. (ప్రభుత్వప్రకటన)

సభ్యుల కజాతీయవాదులు:—ఈ పక్షమున చేరిన

- (ఎన్నుకొనబడిన) శాసనసభ్యులవరకు.
- 1. సి. వి. నరసింహారాజు (విశాఖపట్నం) 2. సి. ఆర్. రెడ్డి (చిత్తూరు) 3. డాక్టర్. సి. సుబ్రహ్మణ్యం (దక్షిణకావరా) 4. ఏ. రంగనాథమొదలియార్ (బల్లారి) 5. యస్. నర్సయ్యూరి (విశ్వవిద్యాలయసభ్యుడు) 6. ఏ. యస్. కృష్ణారావు (కల్లూరు) 7. డాక్టర్. సి. సతీశమొదలియార్ (మదరాసు) 8. టి. ఏ. రామలింగశెట్టి (కోయంబుత్తూరు) 9. జె. ఏ. సాల్దానా (పశ్చిమహిందూక్రైస్తవులు) 10. కె. ఉప్పిసాహెబ్ (మళయాళ మహమ్మదీయులు) 11. విశ్వనాథదాసు 12. యస్. బి. రథో (గంజాం) 13. సి. సి. వెంకటపతిరాజు (విశాఖపట్నం) 14. బి. వెంకటరత్నం (గోదావరి) 15. సి. పెద్దిరాజు 16. మాగంటి శివయ్య 17. మోతే గంగరాజు (కృష్ణా) 18. సి. శివరావు (బల్లారి) 19. జి. రామేశ్వరరావు (అనంతపురం) 20. కె. కోటిరెడ్డి (కడప) 21. సామి వెంకటాచలంశెట్టి (మదరాసు) 22. సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగార్ 23. వి. సి. వెలిగెరిగొండర్ (కోయంబుత్తూరు) 24. యస్. ముతయ్యమొదలియార్ 25. పంతులయ్యర్ 26. మరువపంపిళ్ళ (కెంపవూరు) 27. పి.అంజనేయులు 28. జె. కృష్ణస్వామి (గుంటూరు) 29. సి. గోపాలమినన్ (చాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్) 30. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగార్ (కడ్లూర్) 31. యం. ఆర్. సేతురత్నం (తిరుచినాపల్లి) 32. యం. మూసాసేట్ (మదరాసు మహమ్మదీయులు) 33. ఏ. చిదంబరనాథార్ (మధుర) 34. టి. యం. మోయిడ్ (మళయాళ మహమ్మదీయులు) 35. డాక్టర్. యం. రామారావు (దక్షిణకావరా) 36. టి. ఆది నాథయ్య శెట్టి (వెల్లూరు)
- మహమ్మదీయసమస్యలు వచ్చినప్పుడు యిందలి మహమ్మదీయసభ్యులు స్వేచ్ఛగా వరీతురు. కులసమస్యలను డాక్టరు సతీశమొదలియారుగారు సంగ్రహింతురు.

సి. ఆర్. రెడ్డి

శ్రీమత్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్ టిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఈలోడులో 80 వ తేదిన జరిగిన తమిళనాడు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ సభయందు ప్రతినిధులు నిర్ణీతమగు సాదవుగల నూలుపడికి పంపకుండినచో సభ్యులు రాజకీయకలెనని గోరుచున్న 15 వ శిక్షానిబంధన అంగీకరింపబడలేదని తెలుపుట. సంతసింపచున్నాను. అది ఆమోదించబడకుండ ప్రయత్నించి నెగ్గితిమి. మరీకొన్ని నిబంధనలు గూడ ఎల్లరంగీకారమునట్లు సంస్కరింపబడినవి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమునందు 110 మంది సభ్యులుమాత్రమే యుండవలెనను 5 వ నిబంధన సరిగ్ మార్చబడలేదు. ప్రస్తుతమున్న 500 సంఖ్యను తగ్గించి రాజగోపాలాచారిగారు సూచించిన సంఖ్యకు రెండింతలు సభ్యుల నుండ నిచ్చినచో రాష్ట్రీయ సంఘము తగిన ప్రాతినిధ్యము గలిగి యుండుననియు ఏకొద్దిమంది అధికారము క్రిందనో యుండ జాలదనియు నేను సవరణ ప్రతిపాదించితిని. నా సవరణకు 16 గురు అనుమతముగను 16 గురు ప్రతిహతులుగను ఓటు నిచ్చిరి. సి. రాజగోపాలాచారిగారు అధ్యక్షునికి గల రెండు ఓటుల అధికారముచే తనపక్షము తీర్పు జెప్పెను. కార్యనిర్వాహకసభ్యులవారు సమావేశమై ఏ విషయమైనను నిశ్చయించి దానిని సభ్యులకు కాగితములద్వారా తెలిపిన జాలననియు, సభజేసి చర్చించ నవసరములేదనియు డిల్యుట్ 18 వ నిబంధనకు గూడ మేముంగీకరింపలేదు. ఈనిబంధన ఆక్షేపణీయమైనది. రాష్ట్రీయసంఘము స్వల్పముగా త్రోసివేయవలసినదిగాదు. అందుమూర్తిగా చర్చింపబడి, సమ్యక్తులు గైకొనబడుటకును, కాగితములనంపి సభ్యుల సంతకములు జేయించుటకును న్యత్యాసము గలదు. ఈవిషయము ఈలోడు సభయందే విశదమైనది. ముందువచ్చిన లేఖలనుబట్టి కార్యదర్శి దలంచినరీతిని కొన్ని అంశములు చర్చజరిగిన పిదప నిశ్చయింపబడలేదు. ఏవిషయమునుగూర్చి యైనను సంఘము విచారించనిది నిశ్చయించ గూడదుట సామాన్యవిషయము. ఈనూతన మార్పునకు అనుమతముగ 16 గురు ప్రతిహతులుగ 10 మంది ఓట్లిచ్చిరి. నిబంధనలలో గావింపబడిన యీరెండు మార్పులకు అంగీకరింపక సవరింపవలెనని కాంగ్రెసు సభ్యులందరిని గోరుచున్నాను.

పకటన

మాక్లయింట్లయిన బెజవాడకొట్టువారు మానేపల్లి గంగరాజు అండు సక వారిదగ్గ గోదావరిజిల్లా కోర్టువరం గ్రామ కాపురస్తులయ్యి సర్టిఫికేట్ గార వారి అవిభక్తి సోదరులు ఏలూరులో నిలవయుచిన 5800 బెల్లపుబుట్టులతో ముక్లయింట్లకు యివ్వవలసిన బాకీకాను యేలూరులో మోతే నారాయణరావు మానేపల్లి గంగరాజుగారి కొట్టునగ్గర 2-9-24 తేది లగాయతు సరుకులుయావచ్చు అమ్ముడుబాద్యేవరకు విక్రయింపబడునని అందరికి తెలియపర్చడయినది.

బెజవాడ } మంచా వెంకట్రమ్మబృందార, 29.8.24, } బి. ఎ. బి. ఎల్. ప్రియ

నంద్యాల డి. ము. కోర్టులో O. P. No. 14/1924.

అర్జి ద్వారా:—1 కుట్నంబి, 2. మాణిపల్లి, సాకిక్ దేవమారుతాలూకా నందికొట్టుకూరు.

రెస్పాండెంటు:—గూమ్మడిబి సాకిక్ శిరువెళ్ల.

సక్వెన్స్ సర్టిఫికేట్లు ట్రస్ట్ 6 కెక్వక్ ప్రకారం నోటీసు సయ్యద్ కాశింమియ్య కొమారుడు సయ్యద్ యారం మియ్య అనునతడు నంద్యాలలో సబ్రిజిస్ట్రారుగా వుండి 31-3-24 తేదిన కడపలో చనిపోయినాడు. అతనికి కడప కో. ఆవరేటిపు బ్యాంకిలో 3000-0-0 లు రావలసియున్నవి. సదరు పయిక్ లో అసితెల్లి యయిన 1 వ ఆర్డీ ద్వారా 4/18 భాగమున్న, అసితోడబుట్టువు అయిన 2 వ ఆర్డీ ద్వారా 6/18 భాగమున్న రావలయునని నంద్యాల డి. ము. కోర్టులో ఆర్డీ పెట్టునీయున్నారు. సదరు ఆర్డీ 4-9-24 తేదిన వాయిదావున్నది. అర్జిదార్ల భాగవిషయములో ఎవరినైనా ఆక్షేపణ యున్నయెడల 4-9-24 తేదిన నంద్యాల డి. ము. కోర్టుకు హాజరయికోర్టువారితో మనవి చేసికోవలయును అని తెల్పడమైనది.

నంద్యాల } పి.పాటి. రామచంద్రయ్య 24.8.24 } అర్జిదార్ల పక్కెల్

కార్యరేషను ఎన్నికలు

వావిళ్ల వెంకటేశ్వర శాస్త్రిగారి కాంగ్రెసు అధ్యక్షత్వమును బలపరుచుట

వి. వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారి కాంగ్రెసు అధ్యక్షత్వమును బలపరుచుటకై మొన్న శనివారం రాయపురం డివిజన్ నివాసులు వోటర్లు బహిరంగసభ జరిపిరి. కార్యరేషను సభ్యులుగా నున్న కె. న్యాయరావుగారు వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత్వమును బలపరుచుచు ఆంగ్లమున మాటలాడిరి.

“అసహాయాద్యమును వచ్చిన నాటినుండియు శాసనసభా బహిష్కారమునకు నేను వ్యతిరేకముగానే యుంటిని. ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారు స్థానికసంఘముల వశిక్యతనుచేసికొన నెంచిన వారి యభిప్రాయములతో నేనేకీభవించి వాటికి స్వాగతముచ్చుచున్నాను. కాంగ్రెసు ఆరంభమునుండియు, జాతి మత భేదముల తలపెట్టక జోషధర్మమునకే నడుముగట్టినది. అట్టి కాంగ్రెసునం దొకపక్షముగా నుండి ఆరంభమొనర్చుచు రాజకీయ సాధనముల నుపయోగించునట్టి ఎన్నికలు మనఃపూర్వకముగ స్వాధీనము చేయవలయును 502 లో తక్కువైన సంఘసభ్యులు వచ్చినపుడు ప్రజలతో ఆశపడిరి. కాని స్థానికసంఘ సభ్యులాయాశలను తీర్చలేదు. అందులకువారు తగిన కృషి సలహ లేదు. అందులకు మారుగ ప్రజాసౌకర్యములకు భంగకరములైన వాటికనేకములకు చేయూతనొసగిరి. పన్నులు పెరిగినవి. ఐక మత్యముతోనుండు పక్షమును ప్రాతినిధ్యము పంపినగాని ‘కార్యరేషనునం దేమార్చునగావించుటకు వీలులేదు. ఏఅధ్యక్షయైనను తాను చేయబోవు కార్యక్రమము ముందు తెలుపవలెను. పదిమందికి సంబంధించినచో “సేనోక్తడనే నాచేత నైనం తురకు చేయుదు”నని చెప్పుట నిష్ప్రయోజనము” అని యుపన్యసించుచు కార్యరేషన్ పాలనను దనేకయుదాహరణముల చూపి ప్రజోపయోగమునకు పాటుబడ కుతూహలము పట్టుద లగల్గువాడెట్టివారులైనను ప్రజల సమ్మతిమీద జరుపగలరని చెప్పవలెను యుపన్యాసమును విరమించిరి. తరువాత సభ్యులు వారిని కొన్ని ప్రశ్నలు వేసిరి. వ్యాసరావుగారు సంక్షిప్తముగా జవాబులిచ్చి సభ్యుల సుదేశముల నివృత్తిచేసిరి.

బెంగులూరు జూబు

మాలానా మహమ్మద్ వెల్లూరిగారు

ఆగస్టు 31:—మాలానా మహమ్మద్ వెల్లూరిగారు గొప్పమహమ్మదీయమతగురువు కొన్ని దినములక్రింద మైసూరునకు వచ్చెను. మొహరరాదినములలో ఉర్రవనంపవలనని అచటి మహమ్మదీయుల కితడు బోధించుచుండెను. కాని మహమ్మదీయుల కభిప్రాయభేదములు కలిగినవి. దీనియందు నేమైన కల్లోలము కలుగునోమోయని యాతనిబంధించిరి. అతనిని మర యిరువురిని జామీనిచ్చిన వలదునుననిరి. కాని యీతడు జామీనియ ననెను. మిగతావారిద్దరు (యచటిమహమ్మదీయులు)ను జామీనిచ్చిరి. వారిని విడుదలచేసిరి. కాని వెల్లూరిగారిని మాత్రము నిర్బంధములో నుంచిరి. అతనిని బెంగులూరు సెంట్రల్ జైలుకు తీసికొనివచ్చిరి.

ఈతనిని విచారణకై 28 లేదీ ప్రార్థన మైసూరు తీసికొని వెల్లిరి. జైలునుంచి రైలుస్టేషన్ వరకు నడిపించిరి. చేతులకు పంకెట్లుండెను. ప్రజలు బండినిత్తును తీసికొనిపొండెన్నను పోలీసువారు నిరాకరించిరి. అతనికి ఫలవరము నిచ్చుటకుగూడ పోలీసువారు సుమతింపలేదు. అతడు చాలాఅనాలోగ్యస్థితిలో నున్నాడు. ఈజైలులోనున్న కొలదిరోజులలోనే అతనిబరువు 112 పౌండ్లనుంచి 102కి తగ్గినది. తనన్నే హితులకును అభిమానులకును యీవిషయము సహితరతను కల్గించుచున్నది. ఇచటి మహమ్మదీయులు అతనిపక్షమునవాదించుట కొకసంఘము నేర్పరచి అందులకు నిధిని ప్రోగుచేయుదురని తెలియవచ్చుచున్నది.

సహాయప్రదర్శనములు

రసీకజనమహోదయ సభవారు సోమవారమునాడు సుభద్రాపరిణయము ప్రదర్శించి ఆదాయమును మైసూరుకాంగ్రెసు సంఘమున కిచ్చురు.

సెంట్రల్ కాలేజీ డ్రమెటిక్ అసోసియేషన్ వారు మంగళవారము “రోమియో అండ్ జ్యూలియట్” ఆంగ్లమున ప్రదర్శించి వాదాయమును వరదసహాయసంఘమున కిచ్చురు.

సహకారసంఘసభ

మైసూరు సంస్థాన సహకారసంఘసభ ఆక్టోబరునెల మొదటివారములో జరుగును. మైసూరురాజుగారి రాసభను ప్రారంభింతురు. (స్వకీయలేఖరి)

చెన్నపురి మహాజనసభ

సాంవత్సరికసమావేశము

న్యూతన కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ఎన్నికలు

గత శనివారపు సాయంత్రము చెన్నపురి మహాజనసభా భవనమున, సభయొక్క సాంవత్సరికసమావేశము సి. గోపాల మీనమగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినపుడు నూతనవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహకసభ్యుల నెన్నుకొనిరి.

గతవత్సరనివేదికము

ప్రభుమమున ఎస్. సత్యమూర్తిగారు 1928 సంవత్సరకార్యక్రమమును గురించి కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు గావించిన నివేదికము సంగీకరింపవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

సంవత్సరారంభమున 778 సభ్యులుగలరు. ఇందులో 40 మంది ఇతరప్రదేశములందు నివసింపవారు. ఈవత్సరమున 10 నూతనసభ్యులు చేరిరి. 198 మంది సభ్యులు సభ్యత్వము వదులుకొనిరి. వీరిలో చాలమంది, చందా నొసగకపోవుటచే సభాని బంధనల ప్రకారము రాజీనామా నిచ్చినటుల పరిగణింపబడిరి. సంవత్సరంతమున పట్టికయందు 185 గరు సభ్యులుండిరి. ఇందు 15 మంది ఇతరప్రదేశములందు నివసింపవారు.

ఈవత్సరమున, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు 10 మారులు సమావేశమైరి. ఇందు ఒక సమావేశమునకు న్యూనసంఖ్యాకసభ్యులు హాజరు గాకపోవుటచే నాపివేయబడెను. కార్యనిర్వాహకవర్గసభలకు దామాషాయిని సభకు 9 గరు నొసిన మాత్రము హాజరైరి. ఈవత్సరమున సభ్యుల సాధారణసమావేశములు 3 జరిగెను.

బహిరంగసభలు:— ఈవత్సరమున నీసభవారు స్వయముగాగాని ఇతరులతో తోడ్పడిగాని 10 బహిరంగసభల నేర్పాటుచేసి ప్రజాహితకార్యములందు పనిచేసిరి. రాజప్రతినిధి పన్నులచట్టమును పునరుద్ధరించినందులకుగాను, పౌరుల తీవ్రముగు నసమ్మతిని డెలుపుటగాను 1928 ఏప్రిలు 8-వ తేదీన టి. వి. కేవగిరి అయ్యగారి యధ్యక్షత్వక్రింద సభ నేర్పరుచుట యందు తోడ్పడిరి. ఉప్పుపన్నును ద్వైగుణ మొనర్చుట తీవ్రముగ నిరసింపచు నీసభయందు తీర్మానము లొనర్చబడెను. జూలై 20 తేదీన గోక్షే భవనమున, డి. బి. కేశవశిల్పగారి యధ్యక్షత్వక్రింద వైకాంగముకొరకే మరయొకసభను జరుపుటలోగూడ నీసభవారు తోడ్పడిరి. ఆంధ్రతమిళ కాంగ్రెసు సంఘములతోడను మర ఇతరసంఘములతోడను గలసి, బ్రిటిషు అధినివేతములందు భారతీయుల కొనగబడుచున్న నిరాదరణను నిరసింపచు, టంగనీకా దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు ప్రదేశములలోని భారతీయులకు నిర్బంధకరములగు నొనర్చబడిన ప్రేక్షాత్తి నెన్నులను ఖండించుటగాను బహిరంగసభల నేర్పరచిరి. కన్యాపరిష్కారమునకు తీవ్రముగునసమ్మతిని డెలుపుచు, ప్రజలను ప్రతీకారపద్ధతుల నవలంబింప ప్రోత్సహించుటగా నీసభవారు ఆంధ్ర తమిళ స్వరాజ్యపక్షమువారును కలిసి జూలై 31 తేదీన గోక్షే భవనమున బహిరంగ సభ నేర్పాటుచేసి తీర్మానముల నొనర్చిరి. బాలగంగాధర తిలకువద్దంత్రిని జరుపుటకు మరయొక బహిరంగసభ నేర్పరచిరి.

స్థానిక శాసనసభలకు భారతశాసనసభలకును ఎన్నికల సందర్భమున రెండు బహిరంగ సమావేశము లీసభవారి యొక్కయు, ఆంధ్రతమిళ స్వరాజ్యపక్షముల యొక్కయు యాజమాన్యమున జరిగెను.

చేతబంధు దాసుగారు ఈపురమునకు వచ్చినపుడు వారికి గొప్పస్వాగత మొసగుటకు తిరువల్లి కే.జి. సముద్రతీరమున గొప్ప బహిరంగసభ యేర్పరుపబడెను. ఆసమయమున నీసభవారు, దాసుగారికి సన్మాన పత్రము నొసంగిరి. ఈవత్సరమున, ఎ. ఆర్. దొరస్వామి అయ్యంగారు, సి. వెంకటరంగము నాయుడుగారు, మహాత్మాగాంధీ, లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు గార్ల చిత్రపటముల నొసగిరి. చేతబంధుదాసుగారి పురమునకు వచ్చినపుడు ఈ చిత్రపటములు వారి చేత బహిరంగపరుపబడెను.

జూలై 20 తేదీన సమావేశమైన కమిటీ సమావేశమునందు, మద్రాసు హిందూ ధర్మాదాయ చట్టమునకు, ప్రజల తీవ్రముగు ప్రాతికూల్యమును డెలుపుచు, ఈ చట్టమును శాసనముగ నొనర్పరాదని కొరకు తీర్మానింపబడెను. సమావేశమునందే, చెన్నపురిలో కార్యకసంఘముల నేర్పరుచుటకు ఎస్. మురుగేశ

మొదలియారుగారు నియమింపబడిరి. వై సమావేశమున, జూలై 25 తేదీన జరుగు తురుష్క గంధియత్సవముల జరుపుటలో భిలాఫతు, స్వరాజ్యపక్షములకు తోడ్పడవలెనని తీర్మానింపబడెను.

సభవారిచే నివేదికము ప్రకటనముగ సంగీకరింపబడెను. నూతన కార్యనిర్వాహకవర్గము

నూతన వత్సరమునకు సి. గోపాలమీనమగారిధ్యక్షులుగ నేన్నుకొన బడవలెనని సత్యమూర్తిగారు పాపాదంపగా జె. ఎ. రామనాథనుగారు బలపరచిరి. టి. వి. గోపాల స్వామి మొదలియారు, వి. రామదాసుపంతులు గార్లు సహాయాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

తరువాత గోపాల మీనమగారు, సత్యమూర్తిగారిని ఒక కార్యదర్శిగ నెన్నుకొనవలెనని ప్రతిపాదించిరి. గద్దెరంగయ్య నాయుడుగారు, ఎస్.ఎ. వశిష్టమూర్తుగారిని రెండవ కార్యదర్శిగ ప్రతిపాదించిరి. వై ప్రతిపాదనములు బలపరుపబడిన తరువాత నేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను. ఎ. ఆర్. దొరస్వామి అయ్యంగారుతోకాథికారిగ నెన్నుకొనబడినతరువాత జనాభ. సి. ఎ.అల్బ్రహీంసాహెబు, డి. రంగనాయకులు చెట్టిగార్లు సభకు ప్రెజిడెంట్ గ నెన్నుకొనబడిరి.

కార్యనిర్వాహక సంఘమునకును, ఉపసంఘములకును సభ్యుల నెన్నుకొనినతరువాత సభ ముగిసెను.

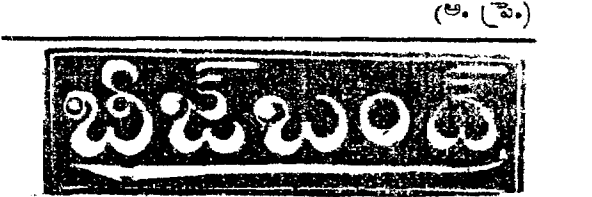
గోదావరిజిల్లా స్థానికసంఘములు

మండలకాంగ్రెసుసంఘము వారి తీర్మానము

జిల్లా తాలూకాబోర్డులు, మ్యునిసిపాలిటీలు మున్నగు సంఘములసభ్యులస్థానములను వశపరుచుకొనవలె నని జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించినందున కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరము పెద్దాపురములలో మ్యునిసిపలసంఘములసభ్యులస్థానములకు కాంగ్రెసుసభ్యులు నిలువవలసిరి. ఈనెలలోనే ఎన్నికలు జరుగును. ఈవిషయమున పనిచేయుటకు శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి కధికారమియ్యబడినందున వారును మరికొందరును 30 వ తేదీ శనివారమునాడు పెద్దాపురమునకు వెల్లి ఆచట కొన్నియేర్పాటులను చేసిరి. నాలుగణాలచందాను చెల్లించిన కాంగ్రెసుసభ్యుల అభిమానులసభ యీనెల 2వ తేదీ సుబు జరుగును. 31 వ తేదీని సాంబమూర్తిగారు మున్నగువారు రాజమహేంద్రవరము వచ్చిరి. 31 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయం కాలము 5 గంటలకు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షత్వక్రింద చింతామణి నాటకాలలో నాల్గణాలచందా చెల్లించు కాంగ్రెసు సభ్యులకి అభిమానులసభను జరుపుటకు ఇచటి కాంగ్రెసుప్రముఖులు నిశ్చయించిరి. అందరును సుఖ్యముగా నాసభకు రాబాద్ధితులు. అని స్వకీయలేఖరి నేడు రాజమహేంద్రవరమునుండి తంలివార్త సంపెను.

మధురలోహత్య

ఆగస్టునెల 27 వ తేదీ రాత్రి మధురలో రావుసాహెబు కె. వి. రామచారి, డి. ఏ. ఎం. ఎల్. సి గారి ఇంటి యెదుట పండ్లదుకాణదారుడగు సుందరరాజులనాయు డను సతని నెవరో హత్యచేసిరి. ఆసందర్భమున నటరాజశిల్పగారిని ఆతని తండ్రియగు దొరైశిల్పగారిని ఆరెస్తుచేసిరి. నటరాజశిల్పగారు కాంగ్రెసుసభ్యుడు వెనుక నాగపూరువెల్లి సత్యాగ్రహ మొనరించెను.

బీజేబండ్:—నీరేపోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమందు గాని మూత్రముతోగాని వీర్యముస్ఫులికమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపిత యును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును లోలించి యత్నము మొనంగును. ఎంత బలహీనుని కయిననూ రెండుగంటల పురుగు బలమునిచ్చి సంసార కుఖము అనుభవించునట్లు సంతోషవంతులగు జేయును. వృత్తరములు రహస్యముగా మును. 20 మా॥ సీ॥ 1 కి రు 2-0-0

ఆర్యవైద్య 38 వైరాగి

ప్రకటనము

శేషటిదినము "కేనా యకచతుర్థి" యగుటచే, ఆంధ్రపత్రిక ప్రచురింపబడదు. సంపాదకుఁడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేది సోమవారము

రెండవ మాసము

కాంగ్రెసు సభ్యులు నాలుకంపలసిన రెండవ మాసము సగముయినది. ఇక రెండువారములలో వాయిదా ముగియను. మొదటిప్రయత్నముగలుగజే, ఆంధ్రదేశ మంతకుపూర్వము జూపిన యుత్సాహము, ప్రశంసార్హముని ఎంచవచ్చును. గుజరాతుమండలము సహజముగ ప్రథమసానము నలంకరించుచున్నది. బెంగాలురాష్ట్రము రెండవ సానమును, ఆంధ్రదేశము మూడవసానమును అలంకరించుచున్నది. వంగదేశమికముందు ప్రథమసానము నలంకరించు నని, గాంధీమహాత్ము డూహించుచున్నాడు. డక్ట్రామస్థినులకు ప్రసిద్ధికెక్కి, కొండాక కాలమున లిసనైపుణ్యముచే ప్రపంచమునంతను దిగ్భ్రమజెందజేసిన, బెంగాలుదేశము తన అంటి సానము నాక్రమించుట సహజమే. ఉభయరాజకీయకక్షలకు చెందినవారును, ఈవిషయమై పోటీబడి పాటుబడుచో, త్వరలో సద్భుతమగు మార్పు గలుగు ననుటకు సందియములేదు. వంగదేశమునందు కిద్దరినిర్మాణముపై సభిమానము గలుగజేసిన నాయకులలో, ఆచార్య ప్రభుల చంద్రరాయగారగ్రగణ్యులు. నిరుపమానమగు నా మహామహుని కార్యదీక్ష, పలువురు వ్యాపింపజేసిన సందియముల బోగొట్టెను. ప్రభుల చంద్రుని కీతిరులు ఉచితరీతిని తోడ్పడుచో, వంగదేశమున కద్దరు నిర్మాణాభివృద్ధి కవకాశము లెన్నియో గలవు.

ఇక ఆంధ్రదేశ మన్ననో ఉద్యమారంభము నుండియు కద్దరునిర్మాణము విషయమై విశేషోత్సాహము కనుబడిచినది. మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట దేశమున జడత్వము ప్రబలకున్నచో ఆంధ్రదేశ మింకెకి తన యక్కరలను ఓర్చుకొనుటయగాక హిందూదేశమున కంతకును కద్దరును సమకూర్చు గలిగిన సితియం దుండెడిది. గిలిన రాష్ట్రములలో వ్యాపించిన అనుమాన వాదోపవాదములు ఆంధ్రదేశమునగూడ గకు వ్యాపించెను. ఇతరమార్గముల వంకకు మరలి నిర్మాణ కార్యక్రమముకట్ట ప్రబలెను. కార్యోత్సాహము సన్నగిల్లెను. మహాత్ముని పిలుపు వినిపించిన పిమ్మట నందు మరల ప్రబోధము గలిగెను. మాం క్రమక్రమముగ దొలగెను. ఆంధ్రదేశము నిదురనుండి లేచి మరల రాటమును చేపట్టి

నది. ఆంధ్రకాంగ్రెసు ప్రముఖులు మహాత్ముని యాదేశమును శిరసావహించి- నూలు తయారు జేయుచు ప్రజలకు మార్గదర్శకులుగచున్నారు. ప్రతి నిధి సభ్యులేగాక ఇతరులుగూడ బుద్ధిపూర్వకముగ నూలువడికి లెమధర్మమును నిర్వహించుట ప్రశంసార్హముగ నున్నది.

ఇదియొక్కరిపనిగాదు. దేశమునందన్ని పక్షములవారును అన్నిజాతులవారును కద్దరునిర్మాణమునకు తోడ్పడుట ధర్మము. భుక్తియు ముక్తియు గూడ నిందు మూలమున లభించుననుటకు సందియములేదు. కార్యదీక్ష కార్యదీక్షను పురికొల్పును. ఈమారయినను ఆంధ్రసభ్యులెల్లరును తమవిధినెఱపేర్చుట యుక్తము. ఆంధ్రదేశము ఇతరమండలములను విందుటకు ప్రయత్నము నలుపవలయును. ఆంధ్రకద్దరుసంఘ కార్యదర్శిగారు తెలిపినట్లు, ఈ సందర్భమున స్త్రీ లెంతయు తోడ్పడగలరు. స్త్రీ సభ్యులు తమవిధిని నెఱవేర్చి, సహాయపడుచున్నందులకు వారినభినందింపవచ్చును. వారి సహజవైపుణ్యమును, ఓషికయు, భక్తిశ్రద్ధలును మహాత్ముని సంకల్పమునకు మిగుల ప్రోద్బల మొసంగగలవు. నిర్మాణ విషయమున పురుషులు వెనుకంజవైచినను, స్త్రీలుతప్పక పాటుబడుదురను నమ్మకము, మహాత్మునకు మొదటినుండియు గలదు. అతనినమ్మకము సార్వకమగు గాక యని కోరెదము. మొదటి వాయిదాకు పంపిననూలు, ప్రథమ ప్రయత్నఫలితమగుటచే, లోపభూయిష్టముగ నుండునని యూహింపవచ్చును. నలువురకు రాటము త్రిప్పటయేకొత్త. మొదటిప్రయత్నములలోజనించెడివిసువు, నిరుత్సాహమునకు కారణమగును. కాని, అభ్యాసమగు కొలదియు రాటము ద్విప్పట కాసక్తి గలుగును. ఆనందముదయించును. కాలము వృధయగుట కవకాశము దష్టిపోవును. రాటముపై ప్రేమ యధికమై దాని మాహాత్మ్యము గోచరించును. ఈమారు ఆంధ్రదేశమునందేమి ఇతర రాష్ట్రములందేమి సత్వరాభివృద్ధి గలుగునని నమ్మెదము. మహాత్మునిసంకల్ప మిడచు గాక!

అధినివేశరాజ్య భారతీయుల దుస్థితి

సరోజినీదేవిగారు ఆఫ్రికా కు వెడలి గంపెడాశతో ఇంటికివచ్చిరో లేదో, తెల్లవారు మరల తమ యాగడములను కొనసాగించుచున్నారు. సి. యఫ్. ఆంధ్రానుగారికి క్రిస్టఫరుగారు వ్రాసిన లేఖ జూచిన కొంతకాలముక్రింద జేసినతంతివార్తయొక్క నిజనందర్శములు గోచరించును. దక్షిణాఫ్రికాలో, గూడములచట్టము నిలిచిపోయినదని సంతసించుటకు అవకాశములేదు. మరల నెవ్వడయినను దానిని ప్రవేశపెట్టవచ్చునని క్రిస్టఫరుగారి యుద్దేశ్యము. కాని దర్శన సగరమునకు సంబంధించిన క్రొత్తచట్టము, గూడముల చట్టమునకు దారిజూపుచున్నది. నూతన చట్టమును నేటాలు శాసనసభవారిమోదించిరి. ఆసియా యూరపీయను జాతు లీచట్టముక్రింద వేరుజేయబడుదురు. ప్రత్యేకపు గూడము లేర్పఱుపబడును. హైందవ కాంగ్రెసుసభనారు, దీనిని గూర్చి విజృంభింపిరి. కాని, ఇకమీద విన్నపముల వలనను అరీలవలనను నినుమంతయు ప్రయోజనము లేదని, ఆంధ్రానుగారు హెచ్చరించుచున్నారు.

మరల స్త్రీవాదోద్యమ ప్రారంభము గావలయు నని, ఆంధ్రానుగారి యుద్దేశ్యము. కెనియాకు సంబంధించిన మరియొక యన్యాయమును, ఆంధ్రానుగారు ప్రజలదృష్టికి దెచ్చుచున్నారు. టాంగనయికా, బ్రిటీషు మాండేటుక్రింద పరిపాలింపబడుచున్నది. దీని సత్వరిపాలనమునకు, పాలకులు నానారాష్ట్ర సంఘమునకు బాధ్యులు. ఇట్టిబాధ్యత నినుమంత యపాటంకక, టాంగనయికాలోని కిల్మాంజిరో పీఠభూములను కెనియాసరము జేయవలయుననియు, దేశపరిపాలనమును కెనియాకు వప్పగింపవలయుననియు, తెల్లవారు తీర్మానించిరి. అధికసంఖ్యాకు లగు సీగ్రోలతోగాని, భారతీయులతోగాని, ఏ రాలో చింపలేదు. టాంగనయికాను కెనియాతో కలిపి వేయచో, భారతీయుల దుర్దేశ పూర్తియగును. ఎక్కడజూచినను, వలసదేశములందు భారతీయులకు నిలువ నీడలేకయున్నది. తెల్లవారి దురాశ కంతులేకయున్నది. దూరముజోనేల? ఇండియాలో నొకభాగముగ నెంచబడుచున్న బర్మాలోని భారతీయులదుర్దేశనుగాంచిన చాలును. బర్మాభారతీయుల దుస్థితినిగూర్చి, అనుభవజ్ఞులు పలువురు వ్రాసియే యున్నారు. ఆంధ్రానుగారుగూడ తమయనుభవముల నిపుడు తేటపరచిరి. వైస్ర్రీలును కంట్రాక్టరులును గ్రామజనులకు ముందుగ నప్పలనిచ్చిపిమ్మట వారిని బర్మాకు నెట్లు ఓసికొనిపోవుచున్నారో కూలీలపై నెట్టి నిర్బంధములు విధింపబడుచున్నవో ఆంధ్రానుగారు కనిపెట్టిరి. కార్మికుల నైతకదుస్థితి వర్ణనాతీతము. స్త్రీలు స్వల్పసంఖ్యాకులుగ నుండుటచే నెట్టి దుర్నితి ప్రబలినదియు ఆంధ్రానుగారి కక్కడవాకి స్వయముగ దెలిపిరి. ప్రజల నిట్టిదుస్థితినుండిప్పింపవలయుననిన గ్రామపునర్నిర్మాణము వెంటనే జరుగవలయును. హిందూదేశముతనబిడ్డలను పోషింపగలిగినశక్తిని సంపాదించవలయును. భారతీయులు స్వదేశమునందును విదేశములందునుగూడ గౌరవహీనులై సంచరించుట ఎంత యవమానకరమో యూహింప వచ్చును. స్వరాజ్యసిద్ధిపలవగాని భారతీయులు తలయెత్తుకుని దిరుగజాల రని నిశ్చయమగుచో అందుకొరకై ఎంతటిత్యాగము జేసిను అధికము గానేరదు.

దానుగారి విచిత్రాభిప్రాయములు

చిత్తరంజన దానుగారు, ప్రతికావతినిధితో దెలిపిన యభిప్రాయములు, వింతగ నున్నవి. శాసనోల్లంఘనము లనవసరమని, దానుగారు బలికిరి. అటులగుచో, త్వంద్వ ప్రభుత్వ ముంఠించి, నిరంకుశాధికారము బలపడినచో సరిపోవునా? స్వరాజ్యమందువలన చేకూరునా? ప్రతిష్ఠంభనలు శాసనోల్లంఘనమునకు సులభముగ దారిజూపునని, ఇంతవరకును బలుకచుండిరి. అట్టితరి, ప్రతిష్ఠంభనలే గమ్యస్థానమని చెబుట విచిత్రము. సంస్కరణములు బూటకమనే జూపుటతో పనియంతయు ముగిసెనని దలచుట, పొరబాటు. బూటకమనువిషయమై సందియముదీరి, చాలకాలమయ్యెను. వానిస్థానమున స్వపరిపాలనమును సంపాదించు తెలులనియే, ప్రశ్నగలదు. దీనిని పరిష్కరించుటకే ఎల్లరును కృషిసలుపవలయును. స్వరాజ్య పక్షమువారి ఆందోళన పద్ధతి, చట్టబద్ధవిని జూపుటకు, దానుగారు ప్రయ

త్తిండిరి. ఈవద్దటి యవజయముగాంచుచున్న క్రమ
పద్ధతులపై ప్రజలలో నమ్మకము దొలగుననియు,
దార్జన్యము క్రమగు విప్లవము వ్యాపించుననియు,
దాసుగారు వాక్రుచ్చిరి. సక్రమాందోశనముపై
దాసుగాలికింకను నమ్మకముగలదు కాబోలు. కాని,
సక్రమాందోశనమును విప్లవోద్యమమును
గాక కేరొక యద్యమము జనించుచుండలేదా?
మహాత్ముని దార్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము
నకు దేశమున స్థానములేదా? పలువుర నది సం
తృప్తి పరుచుటలేదా? దాసుగారి యద్యమమును
మరచిపోవుట చిత్రము.

రైల్వే ప్రమాదము

పంజాబు దేశమునందు ఘోరమగు రైల్వే
ప్రమాదము జరిగెను. ఇంతవరకు 105 గురు
చనిపోయినట్లు దేయించున్నది. రైల్వేలోపుల
జూచిన, ప్రమాదము లధికమగుచున్నట్లు గనుపిం
చును. రైల్వేలోపాలమునకిది ఎంతమాత్రము గౌర
వముగాదు. ప్రయాణికుల ప్రాణముల విషయమై
సామాన్యపు జాగ్రత్త దీసికొంటిమని జెప్పినజాలదు.
ఇంగ్లండులో నిట్టి ప్రమాదము లరుదుగ నుండును.
అక్కడ రైల్వే అధికారుల బాధ్యతలు మెండు.
ప్రస్తుత ప్రమాదమునకు "లైన్లక్లియర్" తప్పగ
నిచ్చుటయే కారణమయ్యెను. రెండు రైలుబండ్లును
ఒక్కరైలుమీద డిక్కిరించును. అసమయము నిశ్చయము
లేదు. ప్రయాణికులు చాలమంది గాఢనిద్రయం
దుండిరి. అనిద్రయే దీనినిద్రయయ్యెను. పైకిజో
యెడి రైలును ద్రోవర్ల అపాయమును గుర్తించి,
కాలికిబుద్ధిచెప్పెనట. అజ్ఞేమయ్యెనో తెలియలేదు.
చనిపోవుచున్నవారి ఆక్రందనధ్వనులు వర్ష సాతీతమని,
వార్తలు దెలుపుచున్న చనిపోయిన వారును,
గాయపడినవారును గూడ మూడవతరగతి ప్రయా
ణికులే. ఒకటి రెండవతరగతి వారలవరును లేరని
దెలియుచున్నది. రైలుగట్టలు చాలవరకు పాడ
య్యెను. రైల్వే అధికారుల విచారణ నలుపుచున్నా
రట. ఇందుకేమియు కొడుయండదు. విపాదము
సంభవించినపిమ్మట, ఆరాటము లేన్నియైనను జరు
గును. కాని, పోయిన ప్రాణముల నెవ్వరయినను
చేగలరా?

శంకరకావ్యమునందు ప్రసంగము

నకో శంకరకావ్యమునందు పార్లమెంటు
నందు సభ్యులగుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. వీరి
కృషి ఫలించిన ఫలింపవచ్చును. మాకు జేరిన ప్రత్యేక
తంతివార్తయందు గల ఉపన్యాస సంగ్రహమును
జూచిన నాయరుగారి దృష్టి ఒకను యున్నతో
దోష్టములనండి దాటిజోయటలు దోచడ.
వత్సర స్వరాజ్యసిద్ధి యవసరమ వీరికింకను బోధింప
కున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక
సభలో ఎక్కుడుమంది భారతీయులను నియమింప
వలయునట. శంకరకావ్యమునందు ప్రభుత్వసభ్యు
లుగనుండి జేయగలిగిన యవకా మేదియో తెలి
యదు. భారతీయులసంఖ్య యకమయినను అధి
కారవర్గ యంత్రమునందు వీరు భాగస్వాము
లయ్యెదరు. ఆయంత్ర మెటుదిరిగి వీరును అటు
దిరుగుచుందురు. పరాధీనస్థితిలో భారతీయు లిట్టి
యదోష్టములను స్వీకరింపకుండుట శ్రేయ

ఆంధ్రుల
గాంధీ మహాత్ముని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

1.9.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

చందాలు

పంతులుగారికి చేరిన వసూరు

47795-2-5

ఇదివరకు

23720-12.9

ఇదివరకు

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

స్కరము. వెలుపలనుండుటయే యుత్తమము. అధి
కారవర్గ చర్యల కన్నిటికిని వీరును బాధ్యత
వహింపవలసి యుండును. భారతీయులను గవర్నరు
లుగ నియమింపవలయునని నాయరుగారు గోరు
చున్నారు. కాని స్వీయప్రభువు గవర్నరుడవని
వహించుటవలన నెక్కుడులాభముగలిగెనా? స్వపరి
పాలనమున కివియన్నియు యీడగావు. ఎండ
మాపులవెంట బరుగిడుటవలన, దాహము తీరదు.

దేశీయవస్త్రములపై పన్ను

దేశీయ వస్త్రములపై విధింపబడుచున్న
ఎక్సైజుపన్ను న్యాయవిరుద్ధమని గాంధీమహాత్ముడు
సూచించుచున్నాడు. కద్దరు నిర్మాణముపై మహా
త్మున కెంత యభిమానమున్నను విల్లులనిన అతని
కెంత విముఖతయన్నను ఎక్సైజుపన్ను బనికి
రాదని చెప్పట కతనికెట్టి జంకులేదు. లాంకు
మైరు వర్తకులను సంతృప్తి పరుచుట కిట్టి పన్ను
విధింపబడుచున్నదనుటకు సందియములేదు. ఆరిక
విచారణసంఘమువారు దీనిని రద్దుజేయవలయు నని
సిఫార్సు జేసినను ప్రభుత్వమువారి కింకను బుద్ధివుట్ట
లేదు. ఇట్టిసలహా ఆచరణయోగ్యము గాదని
వారింకను అభిప్రాయపడట విచిత్రము. మే మిది
వరకు దెలిపినట్లు మత్తుపదార్థములు మున్నగు
వానిపై దప్ప నేడేకమునందును అక్కడ తయారయిన
వస్తువులపై పన్ను విధించుట గనుపించదు. హిందూ చేత తేమము
ఇంగ్లండు స్వలాభమునకు బలియగుచున్నది. విదేశ
వస్త్రములపై పన్నువిధించి, దేశీయవస్త్రములపై
పన్నుదొలగించుట, ఎంతయావశ్యకమో దెలుప
నక్కరలేదు. మహాత్ముని యభిప్రాయముతో ప్రజ
లెల్ల రేకేభవించెదరనుటకు సందియములేదు. విల్లు
యజమానుల సంఘమువారు, ఎక్సైజుపన్ను యొక్క
వివాదచరిత్రను చక్కగ వివరించిరి. ఇకనయినను
నీ యన్యాయము దొలగునా యని, ప్రాజ్ఞు లడుగు
చున్నారు.

ఇంకొకమారు

నర్సెంటు ఆఫ్ ఇండియా సంఘ సభ్యులును,
ప్రభుత్వనియమితులగులేబరుసభ్యులునుగూడకొమ్మిగారు
సామ్రాజ్యశాసనసభలో బడ్జెటు నిరాకరణమున
కంగీకరింపలేదు. ఇందుకు కారణమేమని యడుగగ,
ఇంగ్లండులో లేబరుప్రభుత్వమువారికి కోపమువచ్చు
నని తాము భావించితిమని, జ్యోషీగారు సంస్కరణ
విచారణసంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు బలి

కిరి. లేబరుప్రభుత్వముపై జ్యోషీగారి కింకను నిరాశ
గలుగలేదు. త్వరలో కోరినవరములు ప్రసాదించబడు
ననియే వీరికింకను భావించుచున్నారు. కాని, జ్యోషీ
గా రొక్కసంగతినిమాత్రము గట్టిగదెలిపిరి. లేబరు
ప్రభుత్వముగూడ, దేశమున కెట్టి యవకారము
జేయలేనిచో, యీమారు ప్రవేశపెట్టెడి బడ్జెటును
నిరాకరించుటకు జ్యోషీగారుగూడ తోడ్పడెదరట.
అంతవర కయినను ముందుకు రాదలచినందులకు
జ్యోషీగారి నభినందింపవచ్చును. జ్యోషీగా రిందుకు
బూనుకొనునప్పటికి, శాసనసభ లేఅంతరించునేమో!
మితవాదుల దృక్పథము విచిత్రము. సమయము
దాటినపిమ్మటగాని వారు సత్యమును గ్రహింపలేరు.
పిమ్మట పరితాప పడుచుందురు. ఆశాభంగమును
దెలుపుచుందురు. కాని ఫలమేమి? శాస్త్రు, జ్యోషీ
మున్నగువారి కింకను లేబరు కృపాకటాక్షవివేక
ములపై ఆశ వడలలేదు.

లండను ఒడంబడిక ఖాయమగుట

లండను ఒడంబడిక తుదకు ఖాయమయినది.
మొన్నటిదినము లందరును దానిపై సంతకమును
జేసిరి. దీనిని జర్మనీ యంగీకరించునా లేదా యను
సందియము ప్రబలియుండెను. జాతీయవాదులు
మొదట ప్రతిఘటించిరి. కానితుదకు లొంగిపోయిరి.
జర్మను పార్లమెంటుసభ యగు రీచ్ స్టాగు, మిత్ర
మండలివారి ఏర్పాటుల సంగీకరించెను. ఇంతవరకు
కాగితములపై వ్యవహారము నడిచినది. భావిపరి
స్థితులు ప్రెంచివారి దృష్టిపథముపై ఆధారపడి
యుండును. రూరుభాగమును పీరెంతత్వరలో వదలి
పెట్టిన సంతలాభకరము. లేనియెడల, జర్మనువృద్ధ
యములలో దాగియున్నకోపాగ్ని ఎన్నటికయినను
ప్రజ్వలించి ప్రపంచశాంతికి మరల భంగముకలిగింప
వచ్చును. జర్మనీ త్వరలో కోల్కానుట కవకాశ
మిచ్చి, ప్రాన్సు స్వార్థపరత్వమును కొంతవర కయి
నను విడువవలయును. కాని, అటుల జరుగునాయని
సందియము గలుగుచున్నది. భావిపరిణామ మెటు
లుండునో జూడవలయును.

వంగరాష్ట్రకాంగ్రెసుసంఘము

బ్రిటిషుసరుకుల బహిష్కరణము

21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కలకత్తానగరమున నీసభ జరి
గినది. బ్రిటిషు సరుకుల నన్నిటిని యుభయము గ
బ్రిటిషు వస్త్రములను బహిష్కరింపవలెను. వంగ రాష్ట్ర
మున విదేశీబట్టలకుకాములవద్ద తీవ్రముగా పికెటింగు జరుప
వలెను" అనుతీర్మానమును మార్త్య సయ్యను మణిదుబ్బుగారుప
పాదించిరి. సత్యేంద్రచంద్రమిత్రగారనువదించిరి. అతీర్మానముకా
దించబడెను. అవిషయమున పద్ధతులను నిర్ణయించుట కొక ఉ
పసంఘ మేర్పరుపబడెను (ఆ. ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

లండను ఒడంబడిక

జర్మనీ అంగీకరించుట

రిచిస్ట్రాగులో కలకలము

లండన్, ఆగస్టు 29:—రిచిస్ట్రాగు సభవారు డాన్ చట్టముల నంగీకరించిరి.

లండన్, ఆగస్టు 29:—డాన్ చట్టమును గూర్చి ఓటును దీసికొన్నట్లు గొప్పకలకల ముదయించెను. బ్యాంకు బిల్లుకు 259 అనుకూలముగను 172 గురు ప్రతిహేతుకములు అంగీకరించిరి ఇద్దరు ఓటులేనివారు లేరు. ఇతర చట్టములు గూడ ఆమోదించబడెను. రైల్వే బిల్లును ఆమోదించు సమయమున మున్నగు కలవరమునకు మితి లేకపోయెను. తుదకు 314 అనుకూలముగను 127 ప్రతిహేతుకములు అంగీకరించిరి. 2/3 సంతులము చేశారు. జాతీయవాదులు అనుకూలముగనే ఓటునిచ్చిరి. లండను ఒడంబడికను, ఇతర చట్టములనుగూడ అంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమున సమర్థము లేదని ఆలివారులను జాతీయవాదుల తీర్మానము వీగిపోయెను. 251 మంది ప్రతిహేతుకములు, 94 గురు అనుకూలముగ నుండిరి. 85 మంది ఓటులే లేరు.

జర్మనులయభిప్రాయము

లండన్, ఆగస్టు 29:—ప్రేక్షకుల స్థానములు క్రిక్కిరిసియుండెను. సభ్యులందరూ డాన్ చట్టములను ఆమోదించునపుడు సమాజేతమైరి. జాతీయవాదులు ప్రవేశింపజేసిన సవరణలన్నియు వీగిపోయెను.

రైల్వే చట్టమును ఆమోదించు సమయమున జాతీయవాదులు నిరోధముజూపెద మను ఆర్థికమునుజూపిరి. తుదకు చట్టము చట్టములను తేలికచేయునట్లు చట్టము నంగీకరించిరి. అనుకొన్న బలము కంటే 20 మంది ఎక్కువగ అనుకూలముగ ఓటులనిచ్చిరి. అప్పటికి లండను ఒడంబడిక అంగీకారము నిర్ధారణమయెను. కమ్యూనిస్టులు చిర్రాకుజెరిరి. ఆకాశం గుల్లెరి. కోపముతో కేకలువేసిరి. లూడన్ డార్బు అనుచరులు ప్రేక్షకులు కొని యాడుమండ వారిని జాగ్రత్తయని ముప్పినిజూపిరి.

బెంగాలు శాసనసభ తీర్మానము

బ్రిటిషు మంత్రి కాబిస్ట్రాయము
'డెయిలీ మెయిలు' విలాసము

లండన్, ఆగస్టు 29:—భారతదేశ పరిస్థితులు చాల కష్టపడేయందున్నవి. మనకార్యకర్తల మంత్రివర్గము దౌర్బల్యమును జూచి భారతవిప్లవకారులు మరింత ఎక్కువగ చెలరేగుచున్నారు. మాంటుఫర్డ్ విధానమును వీరు నెగ్గించరు. దానిని వినియోగించుకొని సార్థకపరుచు ఉద్దేశ్యములేదు. తమ ప్రచారమును మరింత ఉద్దేశముతో జరుపుటకును, అక్రమచర్యలను జరుపుటకును అవకాశము గలుగుటకు మాంటుఫర్డ్ విధానము భగ్నముకావలసినది గోరుచున్నారు. మామూలు సివిలు పరిపాలన ముద్రుంబించిన అసాధ్యముగను జరుగకుండ చేయగలిగెని ప్రభుత్వమువారు లోబడి తాము ద్వేషించుచున్న హోమరులు గాని స్వాతంత్ర్యమునుగాని ఇచ్చెదరని ఆశించుచున్నారు.

ఆలివియరు ప్రభుని ప్రకటనము

'డెయిలీ మెయిలు' ఖండనము

న్యాయమూర్తి మెకార్డి గారి తీర్పును గర్హించుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ఆలివియరు ప్రభువు పంపిన ప్రకటనమును డెయిలీ మెయిలు ఖండించుచున్నది. న్యాయపరిపాలనముతో మంత్రుల కట్టి జోక్యముండగూడదు. జోక్యమును కలుగజేసికొనుటకు అధికారములేదు. మెకార్డి గారి తీర్పు తప్పనితోచినచో ఆలివియరు ప్రభువు మెకార్డి గారిని తొలగించవలసినది సార్వభౌమని ఆలివియరు ప్రభువు కోరవచ్చును. కాని తన అధికార రీత్యా ఆయనను మండించుట చాలతప్ప. ఈవిషయము మరింత ప్రమాదకరమైనది. ప్రతిహేతు బ్రిటిషు పక్షమువారిని భారతీయులను సమాధాన పరుచుటకును, వారి కోపమును చల్లార్చుటకును ఆలివియరు ప్రభువు తప్పక ఇట్లు ఖండించెనని డెయిలీ మెయిలు ప్రతిక దూరుచున్నది. ఇది కార్యకర్తల మంత్రులకు ఇంకొక పరాజయముపంటిదనియు లొంగిరనుటకు దృష్టాంతర ముచున్నది.

అమెరికను స్త్రీని జంపుట

జెలింగోరాజ్యములో దొంగలు చెలరేగుట

లండన్, ఆగస్టు 29:—ఒక అమెరికను స్త్రీని దొంగలు జంపిరనియు ఆమె తీరమును ముక్కులుగజేసిరనియు జెలింగోరాజ్యములో సన్యాస్తులలో సంచారము సల్పుచున్న కొందరిని ముట్టడించిరనియు తెలియుచున్నది.

వేల్పుయువరాజు

లండన్, ఆగస్టు 29:—వేల్పుయువరాజు న్యాయాధ్యక్షుడైన. బ్రిటిషురాయ బారిలో అమెరికా ప్రభుత్వాధికారులను ఓడలో కలిపికొనిరి.

రేపటిదినము వాషింగ్టన్ నకుబోయి అమెరికను అధ్యక్షులైన హుడ్డీగారిని సందర్శించెదరు. దేశమంతయు ఉత్సాహముతో వీరిరాకకై ఎదురుజూచుచున్నది.

ఇండియా సెనికోద్వోగులు

తమ జీతములకెక్కించుచుగూర్చి మొలబెట్టుచు ఉత్తరములను వ్రాయుటచే తమవిషయమును ఇంకను ఆలోచించుచున్నార మనియు పరిష్కారమైనచో నెలపు జీతముల యేర్పాటులు జూలై 1 లేదనుండి అమలుజరుగుననియు తెలియచేసుబడెను.

లండన్ ఒడంబడిక

లండన్, ఆగస్టు 30:—విదేశాంగ కార్యాలయమున లండన్ ఒడంబడికను సంతకముజేసిరి.

నేటియందయమున 1 గంటకు లండను ఒడంబడిక సంతకముజేయబడెను. అక్షరక్రమానుసరణముగ ఒడంబడికను, నాలుగు అనుబంధములను సంతకముజేసిరి. బ్రిటిషుతరపున సర్ ఈ రీక్రోముగారును డొమినియనుల తరపున హౌకమిషనరులును ఇతరులతరపున రాయబారులు, మంత్రులును సంతకముజేసిరి.

రిచిస్ట్రాగు సభ

లో కార్యక్రమము అంతయు అన్యాయముగ జరిగెనని ప్రభించి ప్రతివాదిలేఖరులు తెలుపుచున్నారు. జాతీయవాదులు మరల ఎన్నికలకు భయపడి అంగీకరించిరట. రిచిస్ట్రాగు ప్రతిష్ఠ పోయినది. చాల హాస్యాస్పదముగ నుండెను.

లూడన్ డార్బు గారు ఎక్కువ ఆవేశముతో రిచిస్ట్రాగుచర్చలో పాల్గొనిరి. ఫలితమును ప్రకటించుటతోడనే ముఖము ఎత్తిగజేసికొని సభనుండి లేచిపోయిరి. ఇది జర్మనీకి అవమానకరమనిరి.

10 వేండ్లక్రితము ట్యూనెన్ బర్గ్ యుద్ధమును నేజియించితిని. నేడు జ్యూయిషు ట్యూనెన్ బర్గ్ యుద్ధమును మీరు జయించిరి. కాని కాలమే తెలుపగలదని అడ్మిర్లు జ్యూనింగ్ హోంసు గారు తెలియజేసిరి.

నిన్నటిదినము రిచిస్ట్రాగు తీర్మానమునుగూర్చి పత్రికలు ఉత్సాహమును జూపుటలేదు. కొన్ని పత్రికలు మాత్రము వ్యాఖ్యయినరెన్నెను.

ఆకాశ్లాన విజయమునకు రిచిస్ట్రాగు తీర్మానము దృష్టాంతర మనియు డాన్ చట్టములను అంగీకరించినచో జర్మనీయెడల మరల ద్వేషము ప్రజ్వలిల్లకేదెయని మైమ్సు పత్రిక వాకొనుచున్నది.

జర్మనులు ఒత్తిడికి లొంగిపోయిరేని పరాసులకు అడిగిన వర్తకపు సౌకర్యముల నిచ్చుచేని బ్రిటిషు పరిశ్రమలకు గొప్ప అపాయముగలుగునని డెయిలీ క్రానికలు వాకొనుచున్నది.

పరాసుల విశ్వర్య మిప్పుడు అపూర్వముగ నుండుటచే వారు కొంతవరకు దాక్షిణ్యముతో నుండుటకు వీలుగనుండునని డెయిలీ న్యూసు పత్రిక నడుపుచున్నది.

డాన్ నివేదికము అపొహములకు తప్పక తావిచ్చుననియు ఒక్క మిత్రమండలి దేశములందుమాత్రము జర్మనులు ఇప్పుడు స్వేచ్ఛగనున్నారని మార్షింగ్ పోస్టు పత్రిక యభిప్రాయపడుచున్నది.

ఫ్రెంచి వైమానికుడు ఇదివరలో ఎవరును చేయని వైమానిక పయనమును ధామెలు గారు మోటారులేకనే గావించెనట.

ఆలివియరు ప్రభుని ప్రకటనము

న్యాయమూర్తి మెకార్డి గారి తీర్పు

లండన్, ఆగస్టు 28:—అమృతసగు హత్యలనుగూర్చి ప్రభుత్వపరిస్థితులను ఇంకొక పర్యాయము తెలియజేసి ఆలివియరు ప్రభువు మంచిపనిజేసెను. దానినిగూర్చి చర్చించిన ప్రయోజనములేదు. వచ్చినది మరల బోజాలదని ఈపాటికి దయతో దానిని మరచిపోవుటమంచిదని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక వాకొనుచున్నది.

డెయిలీ క్రానికలు

మాంటెగుగారు 1920 లో కెప్టిన్ నూత్రమును మరల ఆలివియరు ప్రభువు నిర్ధారణజేయుట మంచిపని. ఆలివియరుగారి పరిస్థితులు చాల బలమైనవి. ఇతరులు అధికారులు ఆతనివిధానము నేర్పరుచుటకు ప్రయత్నించుట తప్ప. ఆలివియరు ప్రభువే దానికి తగినవాడు. చాలమంది డెయిలీ ఫ్లూ సానుభూతిని చూపుచున్నారు. కాని అమృతసగు హత్య చాల ప్రమాదకరమైనది. గొప్పతప్ప. ఏ ప్రభుత్వమువారును ఈష్యును అలక్ష్యము చేయజాలరు. నేనాని ఇట్టితప్పజేసిన నేరభడగు ననుచున్నది.

వెస్ మినిస్టరు గెజెటు

బెంగాలు శాసనసభవారు ప్రమాదకరముగ చర్యనుదీసికొనిరి. తమకీయబడిన బాధ్యతను మొటి ఆంతర్యపులోనే ఆగి పోవునటుల జేసి హోమరులు గారె ననుట అసంధర్భము. వింత సంగతి. ఆలివియరు ప్రభువు శుభలము గూడదని స్పష్టముగ జెప్పెను. కాని ప్రభుత్వమువారిని భయపెట్టి బెడరించి అసమంజసముగ, హేతురాహిత్యముగ సంస్కరణ సౌకర్యములను గ్రహించుటకు ప్రయత్నించిన ప్రభుత్వమువారు ఈయకొనరనుచున్నవి.

డెయిలీ క్రానికలు

నేటి ఉదయపుపత్రిక ల్పయ ఆలివియరు ప్రభుని ప్రకటనమునే చర్చించుచున్నవి బెంగాలులో ద్వంద్వ ప్రశ్న. త్వము అసాధ్యమైన పనియని స్థరాజ్యవాదులు స్థిరపరిచిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆలివియరు ప్రకటనమున కంగీకరించి డెయిలీ న్యూస్ పత్రికనుగూర్చి మ నిష్పక్షిక భావమును జూపుటకు పూనుకొనెను. దీనికే దౌర్జన్యమునకు చేయూత నొసగి ఇప్పుడు ఇండియాలో యుగబాటును దౌర్జన్యమును అణించి సక్రమపరిస్థితులను గుగజేయవలసిన అధికారులకు బలహీనతను ప్రోత్సాహముగజేసినచున్నది.

మార్షింగ్ పోస్టు

ఆలివియరు ప్రభువు న్యాయపరిపాలననుపట్ల అంత నిరసన తీరస్కార భావములను జూపుచు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు వ్రాయుట చాల విచారకరం. ప్రభుత్వమువారు, కష్టపడి సంపాదించిన స్వాతంత్ర్యమున న్యక్తికి లేకుండజేసి న్యాయము నిష్పక్షికము లేకుండ చేయుచున్నారగుచున్నారు. ఇంత కంటే గొప్పతప్ప ప్రభుత్వమువారు చేయలేరు అనుచున్నది.

రిఫుల యుగువాటు

నకు విదేశీయులు యుధములను, మందుగుండు సాము గ్రిని సప్లయ చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది.

లండను ఒడంబడిక

ను జాతీయవాదుల బిష్కొన్నందులకు మంత్రివర్గములో అక్టోబరులో మార్పు ప్రోస్ట్యూ గార్లస్థానే నియమింప జనుదురట.

ఫ్రెంచి వైనిక ప్రదానములో 400 విమానములు పాల్గొనుచున్నవట.

కోవెంటుతోట మొగ్గు విచారించుటకు కార్యకర్తల మంత్రి విచారణసంఘమును ఏర్పాటుచేయుటకు నిశ్చయించెను.

న్యాయశంకరపాతని సంగీతమునుసరించి నృత్యమును సల్పుటకు ఇద్ద భారతకన్యలు కోవెంటుతోట కేగ ధరట.

బోలిషివికుకు బన్ను మండెనని సావికాకోపుగారికి ఉరిశిక్షను విధించిరి. అని 10 ఏండ్లు స్వాతంత్ర్యము లేకుండగ మార్చిరి.

ఫ్రెంచి జర్మను పోటాబు ఒడంబడికను అంగీకరించిరి. దీనివలన అమెరికను బోము ఫ్రెంచి జర్మనులకు మారున.

స్వతంత్రకార్మిక పక్షము

కాండుపేటలు సమావేశమును అంగీకరించుట

స్వపరిపాలన విధానమును భారతీయులే తయారుజేయవలెను

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 1:—స్వతంత్ర కార్మిక పక్షముయొక్క లండను శాఖవారు క్లాఫ్టను నగరమున సభగావించి యిట్లుతీర్మానించిరి:—ఇండియాలోను వివిధరాజకీయపక్షముల ప్రతినిధులను సమావేశపరచి, వారితో స్వపరిపాలనావిధానమును ఏర్పరుచుకొని, దానిని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు చర్చించి సత్వరముగ అమలుజరుపునట్లు గావింపవలెనని తీర్మానము గోరుచున్నది.

సంస్కరణములను పూర్ణపరచు

బ్రిటీషు అధికారమును నిలువ

వలెను

సంజే మైయునతిక వ్యాఖ్యానము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 1:—సర్. కాంబెలు రోడ్సు గారు సంజే మైయునతిక వ్రాసిన లేఖలో యిట్లు వ్రాసిరి: భారతీయ సంస్కరణములు ఆనరగయోగ్యములు గాకపోవుటచే భంగముకాలేదు. గత రికార్డులలో వాటిని సరిగా ఆనరగయోగ్యమనకుండుటచే భంగమైనది. సంస్కరణములు ఇంగ్లాండులో అన్నిపక్షములవారి సమ్మతిపైని బసంగబడినది. వాటిని ఆనరగయోగ్యమనకు నిరాకరించినంతమాత్రమున మానవకోటిలోని 5 వ భాగముపై ప్రతిపాదనాధికారమిచ్చి బహుళరీతిపజాల వని ఆంగ్లేయులు ఏకగ్రీవముగ డెలియవైపువలెను. భారతీయులు పరిపాలనాధికారమును స్వీకరించుటకు ఆనుభవముగాని, బాధ్యతగాని గలిగియుండలేదు. వాటికి వాంఛగూడ యున్నట్లు డెలివరు.

ఈవిషయమున చర్చించు “మనము పరిపాలింపగలమా” యను ప్రధానవ్యాసమునందు సంజే మైయునతిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. ఇండియాలోను ఈప్రస్తుతుగూడ ప్రభుత్వవిషయములన్నియు చాల విషమస్థితియందున్నవి. ప్రపంచముతటిలో ఇండియా ఈజిప్టుదేశములు రెండును చాలగులభయంగా పరిపాలింపవలసిగానుండెను. కాని నేడు చాలకష్టములగుల వరుచున్నవి. ఇండియాను పరిపాలించుట యిందుమించుగా మానుకొంటిమి. ఈజిప్టులో పరిపాలనాధికారమును యిదివరకే స్వప్రయంగా దేశీయులకు బసగించితిమి. ఇప్పుడు బ్రిటీషు అధికారమునకు భంగముకాకుండ కాపాడుకొనుటయు, బ్రిటీషు బాధ్యతయు పాక్కలను నిలబెట్టుకొనుటయొకత్యక్తము.

మందుగుండుకోట్టు అంటుకొనుట

15 గురు చనిపోవుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

కాన్స్టాంటిన్పోలు సెప్టెంబరు 1:—స్వాక్ష్మి సెనోలో మందుగుండుకోట్టు క్రేలుటచే 15 గురు చనిపోయినది తెలియుచున్నది. కారణము అంటుకొనుటకు తెలియలేదు.

మరోకాపోరాటము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

సెప్టెంబరు 1:—ఎల్లాపం క్రిలో తీవ్రముగ పోరాటము జరుగుచున్నదనియు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు పీలులేకపోవుటచే వివరములు తెలియుటలేదు. కాని స్పెయినుసేనలు మామూలుగ వెనకకువ్రురలిన వని తెలియుచున్నది.

మాంటిగోమరీ ప్రమాదము

105 గురు మరణించిరి,

అనేకులు గాయములు పడిరి

ఉపచారములు జరుగుచున్నవి

లాహోరు, ఆగస్టు 30:—నార్త్ వెస్టర్న్ రైల్వే విజంటు సేటిసాయంకాల ప్రకటించిన వార్తయందు హామ్స్ కోడు వద్ద రైలు ప్రమాదము గూర్చి సేటియం దయము వార్తల ద్వారా తెలిపిన సమాచారము ఖాయపరుపబడినది. హతులయిన వారిసంఖ్యయ్య, గాయపడినవారిసంఖ్యయు విశదముగ తెలిసెను. గాయపడినవారు 104 రి సంగతి యటుండ మరీ 13 రు ప్రయాణికులు చనిపోయినట్లు డెలియవచ్చెను. సేడుదయము తంతివార్తయందు 95 గురే చనిపోయినట్లు ఉండెను. ఇప్పుడు మొత్తముసంఖ్య 105 గురని తెలిసినది.

వైద్యసహాయము

రైల్వే కలియబడినవార్త తెలిసినతోడనే ఆచేరువనున్న వైద్యులసంఘమువారు, బాలభటులు, సమితిసభ్యులు మున్నగు వారెల్లరు తగినసహాయమొసగిరి. గాయములు పడినవారిసామములు విలాసములు డెలిసికొనుటకును చనిపోయినవారిని గుర్తించినామవిలాసములు తెలిసికొనుటకును తగిన నామవిలాసములు తెలిసికొనుటకును తగిన ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇంకను గుర్తింపబడకుండునవారి 60 ఛామాపతములు (పోటా గ్రాఫులు)తీయబడినవి. రెండురైల్వేలోని రైలు నాఖరులకు కొద్దిగా దెబ్బలుతగినవి. రైలు అధికారులు తగరీతిని విచారణ జేయుచున్నారు. తల్వకర్మలు వాల్చును ఏజంటుగారు రైల్వేజిల్లా ఉద్యోగులు అవ్వోటికేసిరి.

ఈప్రమాదము సంభవించుటకు గలకారణమును గూర్చి సీనియరు.గవన్న మెంటు ఇన్వెస్టిగేటరు గారు విచారించుచున్నారు

వివరములు

లాహోరు, ఆగస్టు 25:—నేడు మధ్యాహ్నమునరీకైలు అధికారాలనదగ్గనుండి యాదినవవివరములు తెలిసినవి. చనిపోయినవారి కలెబరుములన్నియు బండ్లదగుననుండి నిన్నరాత్రి 7 గంటలసరికి తీసివేయబడినవి. ప్రమాదము జరిగిన తక్షణము జూచుసరికి 92రు జనులు: 66 పురుషులు 17 స్త్రీలు 9 పిల్లలు హతులైనట్లు డెలిసెను. వీరందరు మాడపతరగతిబండ్లలో ప్రయాణికులగు భారతీయులే తరువాత మాంటిగోమరీ ఆస్పత్రియందు 2రు పురుషులు 1 స్త్రీనురణించిరి. ఆనగా మొత్తముపైని 95 రు ప్రజలునాశనమైరి. గాయములుపడినవారి సంఖ్య 104 వీరందరు గూడ రివ తరగతి ప్రయాణికులగు భారతీయులే. వీరు గాక రెండుఇంజనులు 4డువు వారును, పైరునుము గాయములు పడిరి. కాని యొక్క ప్రమాదములేదు. సేడుదయము 10 గ్లీనుండి ఆపాటపై రైల్వే సరిగా నడచుచున్నది.

ఆంబ్యులెన్సు సంఘమువారి సహాయము

పంజాబులోని సెంటుబాన్సు ఆంబ్యులెన్సు సంఘముకార్యదర్శిగారు మాంటిగోమరీనుండి సేడుదయ మిట్లు తంతివార్తనిచ్చిరి. రోహరినుండి అమృతసరమునకు వచ్చుచున్న 260 మంది సీనుమాత్రములలో 25 గురు ప్రయాణికులు ఎక్కువమందిస్త్రీలు వాతులైరి. ఇప్పటివరకు 60 మందిహిందువుల కలెబరుములు దహనపరుపబడి 20 మహిమ్మదీయకలెబరుములు పాతిబెటబడినవి. గాయముల బడినవారు లాహోరు మాంటిగోమరీ మూల్తాను ఆస్పత్రిలకు గొంపోబడిరి. కొద్దిగా దెబ్బలు తగిలినవారు ద్రోవంతయు నడచిపోయిరి. రైల్వేఅధికారులు ఇతర ఉద్యోగులు ఉద్యోగేతరులు సెంటుబాన్సు ఆంబ్యులెన్సు ప్రచారకులును చనిపోయినవారిని బహుళికి తీసిమెసికొని పోయి దహనపరుచుటయందు చాలసాటుబడిరి. గాయపడినవారికీగూడ చాలశ్రద్ధతో ఉపచారముల జేసిరి. మాంటిగోమరీ పురజనులుగూడ అమోఘముగ సహాయమొనర్చిరి.

మంత్రిగారి యేర్పాటులు

సిమ్లా, ఆగస్టు 30:—గొల్ల మియాను ఫజ్లి పంజాబు ప్రభుత్వమంత్రిగారు, మాంటిగోమరీవద్ద భూరవమును రైలు ప్రమాదమునబట్టి భూధితులగు వారికి అన్నిరీతుల తగిన ఉపచారములు చేయమని సివిలు ఆస్పత్రుల ఇన్వెస్టిగేటరు జనరలుగారికి

ఉత్తరవొనంగిరి. రెండుకాను, సెంటుబాన్సు ఆంబ్యులెన్సు సంఘముల కార్యదర్శిని గూడ తగినసహాయము జేయుమని కోరెను. (ఆ. ప్రె.)

ఇతరవివరములు

4 కుటుంబములు చనిపోయినవి

లాహోరు, సెప్టెంబరు 1:—మాంటిగోమరీదగ్గర జరిగిన ప్రమాదమునుగురించి యితరవివరములు, పోస్ట్ పనిలో నున్న నలుగురు ఒకకంపార్టుమెంటులో నున్నారనియు, వాటి కుటుంబములుప్రక్కబండిలో నున్నవనియు తెలియజేయుచు సిన్నవి. వీరందరును చనిపోయిరి. ఒకఖయదీయును ఖయదీని తీకొనిపోవుచున్న పోలీసు కానిస్టేబులునుగూడ చనిపోయిరి. 30 అడుగులయెత్తుగా యేర్పడిన జగిలిపోయినముక్కలు పూర్తిగా తీసివేయబడినవి. రైలుబండ్లు సరాసరి పోవుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

దక్షిణఇండియావరదల సహాయము

గాంధీగారి ఉపన్యాసము రూ 7,000 వసూళ్ళు

“మహాత్మా” అని పిలువవలెనా?

బొంబాయి, ఆగస్టు 31:—నేడు ఎక్స్ప్రెసురుద్ధియేటరునందు జరిగిన బహిరంగసభలో దక్షిణ ఇండియా వరదల సహాయనిధికిగాను ఏడువేల రూపాయలు వసూలయినవి. గాంధీగారు ఉపన్యాసించెదరని డెలిసి వినుటకుగాను సభకు టిక్కెట్లు వేసినను చాలమంది విరోపియనులుగూడ విచ్చేసిరి.

ఉపన్యాసకులొందరు గాంధీగారినిమాడిరి. జమ్నాదాసు శ్వారకదాసుగారు గాంధీగారి గూర్చి శిష్యులు “గాంధీజీ” యని యనుటచే సభకులు “మహాత్మా” యనమని నిర్బంధించిరి. సభ్యులలో నీ గుణమును గాంధీగారు నిరసించిరి. అట్లుగోరుట జమ్నాదాసుగారికి ఆగౌరవముజేసినట్లగునని నుడివి, అందుకు బాధ్యులైనవారిని తనూపరావేడుకొమ్మనెను. ఇట్టి వర్య స్వరాజ్యమునకన్నతన డెలియజేయునని ఆయన భావించెను. సభ్యులలో యిరువురు బహిరంగముగా తనూపరావేడుకొనగా, అప్పుడు గాంధీగారు రాట్నముయొక్క ఆర్థికవిలువను గూర్చి డెలిసి, దక్షిణదేశముందు వరదలచే బాధితులగువారికి ధనసహాయ మొసంగ మని విన్నవించిరి.

కుంభకోణం

కుంభకోణం తాలూకాబోర్డువారు తంజావూరు వరదల సహాయమునకుగాను రూ 250 ఒసంగిరి.

నేలంజిల్లాబోర్డు

నేలం, ఆగస్టు 31:—నేలము జిల్లాబోర్డు సాధారణసభ యందు నూతనముగా నెమ్మకొనబడిన అధ్యక్షుడు ఫోల్క్స్ గారి అధ్యక్షతక్రింద యాదినవ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను:—

“ఈజిల్లాయందు కమారపాల్యంవాసులును యితర స్థలములవారును వరదల దుష్ఫలచే అనుభవించుచున్న బాధలను గూర్చి విచరించుచు రూ 1000 సహాయనిధికి జిల్లాబోర్డువారు విరాళమొసంగుచున్నారు.” ఈధనము తమ జిల్లాయందే వినియోగింపబడవలెననియు, కలెక్టరుగారి కంపలెననియుగూడ తీర్మానింపబడెను.

నాగపట్నమునందు సహాయసంఘము

నాగపట్నం, ఆగస్టు 31:—పురపాలక సంఘమునందు జిల్లాసెషన్సుజడ్జి వి. వేలుగోపాలచెట్టిగారి అధ్యక్షతక్రింద ఒకబహిరంగసభ జరిగెను. ఈజిల్లాయందు వరదలచే బాధితులైనవారికి సహాయము యేర్పాటులు జేయుటనుగూర్చి విచారించబడెను. ఆవసరముగ ధనముప్రొసజేసి, సహాయకార్యములు నడపుటకుగాను పలుకుబడిగల ఒకసంఘ మేర్పరువబడినది. సభయందే చందాలజాబితా తయారు జేయబడెను. కెంటునే రూ 896 వాగ్దానములు జరిగెను.

తేలుముందు

కెల సీసా 1-కి రూ. 0.8-0. ని. పి. సహా 0.18-0. తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు లేదు కాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించుచు, బాధనములకెంటు పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటును బండవారునటులు చేసిన బాధ తగ్గను. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటికలె నుండును. కుట్టినవోటు కొంచము ముందుపాసి బాధ మాను మగును. మందును గలిగియున్న తామ బాధపడి నితరులకు పుణ్యముగట్టుకొనవచ్చును. ప్రతయంబు నుండదగినది. అమృతాంజనము డిపో. చందరాను - బొంబాయి

రెండు వైపులు

మహాత్మునివ్యాసము

(యంగిండియాపత్రిక)

నూలునడుమునగుర్చిన తీర్మానము కాంగ్రెసుసభ్యుల మనఃపూర్తి నమ్మకముగ ప్రబంధమయినది. నూలునడుము సభ్యుల వ్యాపింపవలెనన్న కాంగ్రెసుసభ్యులు నూలునడుము సేవకు అవిషయమున పరిశ్రమపూర్వకముగా వలెనని తెలుపుట కభిలభితరసంఘమువారి తీర్మానము కావలసి వచ్చినది. గానియొక్క శక్తి నిష్పక్షపాదించుటకు మొదలిడిరి. కాంగ్రెసు సభ్యులలో నధికసంఖ్యాకు లీవిద్యను సేర్పకొనవలెనని ఇదివరకొకసారి యభిలభితరసంఘము తీర్మానించినను ఆధిక సంఖ్యాకులు రాటమును ముట్టచే నలేదు. అందువలన విదేశీ వస్త్రబహిరముగ చేయుటకు చాలినంతగా నూలునడుము విద్య అభివృద్ధి పొందకపోవుటగా నాభ్యర్థ మేమియులేదు. ఇదివరకు నూలునడుముకు తమ కన్నటికిని రానేరదనుకొనిన వారందరను నూలునడుముకు సేర్పటయేగాక దానియందభిమానముకూడ కలిగియున్నారు. ఒక లేఖనుండి యుద్ధవారము నొనగనను.

“నేనాస్యముగ పనిని ప్రారంభించితిని. సామగ్రిని కూర్చుకొనుటకు కొంతకాలము పట్టెను. కొన్నాళ్లు పనిముట్లు కొడవనని కీయజొచ్చితిని. టటుము లాంగి వచ్చినతోడనే ఏములు ఎదుగు తిరుగజొచ్చెను. అని తిన్నగా చారము నొనగగ నొక్కసారి ముట్టకొనిపోన జొచ్చెను. కుచ్చిమీద కూర్చుని వేదాంత సూత్రములను తీయుటయే నూలునడుముకుంటే లేక యగునని తోచెను. అల్లరి మహాత్ముడు ముగ్ధి గొడవ తెచ్చి పెట్టునని నాకప్పుడు తోచియుండినచో నేను 1921 వ సంవత్సరమున కాశీలోని పండితవనిని నవని సహాయమున ప్రవేశించుటకు ముందు నూలునడుము లాలోచించియుండితివాడను. ఉపన్యాసవేదికా శత్రువులైన నండి నూలునడుముయొక్క ప్రభావమును గూర్చి గంభీరపద్యముల నిర్మింపబడిగాని దాని ననుష్ఠించవలెనని యూహించబడలేదని. ఇప్పుడు నాకు భ్రమ వదలినది. వెనుకకు తిరిగిపోవుట అసంభవము కావున నే తిరిగివచ్చిన కర్మము లాంగి ప్రవర్తించెదను. నాస్యముగ పనియును “తమ కుంభపురుషుడు. తమరవిధించినవరకులు ఏవిషయమునను నిర్వర్తించుటలేదు. కానినాస్యము మాత్రము నెనుకబడుట లేదు. ఎట్లయినను ముందు మంచికలితములను చూపింపగలనని యాశించుచున్నాను.

ఆలస్యముగా ప్రారంభించియు పట్టుదలతో కృషిసల్పుచున్నవారి యుద్ధాహారముల నెన్నెని ఈయగలను. కాని పాకకుడు రెండవైపునుకూడ తలకింపవలెను. ఒకసామంతపు కాంగ్రెస్ సంఘమున కధ్యక్షులను నొకడు వ్రాసినలేఖ యొక్క భాషాంతరీకరణము నీక్రింద బొందుపరచుచున్నాను. ఆయన ఇట్లనుచున్నాడు.

“ఈ అభిలభితరసంఘమునారు కావించిన ఈతీర్మానము కృత్యమైనది. ఈకోణు రాటుములనుకవైన ననుకవధేను. లేకర జీనామానైన ఈయవలెను అనియు లేపు ‘నీలన్నము నీవు నుడుకొనుము. లేనిచో రాజీనామా నీయుము. అనియు అది కానిచో “నీతల నున్న గొరిగిండ్లనుము లేనిచో రాజీనామా నీ” మునియు తీర్మానములను కావించవచ్చును. నాకు రాటుపు సిద్ధాంతమునందు నమృతములేదు దానిఫలితములందు నమృతములేదు. గాంధీమహాత్మునకు దానియందెంతనమ్మకముకలచో నాకు దాని యందంత యపనమ్మకము కలదు. అది ఆయనకునివోదము. నేనీతీర్మానమునకు లోబడను. రాజీనామాకూడనీయను. సంఘమువారు నన్ను పెడలగొట్టెననేమో చూచెదను.”

ఒకసంఘంలో చేరుట తమాసాగాదు. దానికధ్యక్షుడుగనుండుట పెద్దవిషయము. ప్రతిపర్యాయమును నీపెద్దమనుష్యుడు రాటుమున కనుకూలముగ వోట్లనిచ్చుచుండి యుండవచ్చును. కాని పరిశ్రమపూర్వకము వచ్చినది కావున నీపుడు తనకు దానియందు విశ్వాసము లేదని యిట్లెక్కి చాటించుచున్నాడు. ఎప్పుడో ఒకప్పుడైనను తనయభిప్రాయమును తెలిపినాడు. దృఢ నిశ్చయమున కా తనని సభినందించెదను. కాని అతని అవిధేయత మాత్రమితరల కనుసరణీయనుని చెప్పవలెను. ఏ సంఘముకూడ నందలి సభ్యులు వారిలో ముఖ్యముగ సభికారపదవుల నున్నవారు, ఆ సంఘయొక్క నిధానమును నిర్వర్తించక తమ పదవుల కంటి

పట్టుకొని యుండినచో, వృద్ధిపొందనేరదు. స్వరాజ్యము రావలెనన్న తీవ్రశక్తిగ నువసరము. సమర్థులను కార్యకర్తలను, మేధానులను, శ్రేయశాలులను, తగినశక్తిగ పొందినవారును నను సభ్యులుగల సంఘముండి మాన మధికారము లాగుకొనుటకు యత్నించుచున్నామని ఈ మిత్రులను అతనివలె నాలోచించుచున్నవారును గ్రహించవలెను. రక్తపాతములేమండ మనము విజయముబడయ నెంచినచో రాటుములను ప్రయోజనము లేకపోయినను శిక్షణకైన అది అమితముగ సుపయోగించునని తెలియజేయుచున్నాను. స్వయంపాకము గావించు నుట, తల నున్నగ గొరిగిండుకొనుట మొదలగు నియములుకూడ, చూచుటకు పరిహాసపద్యములుగ నున్నను, విధేయతతో ననుష్ఠింపబడిన యెడల తగిన శిక్షణముసగులయందు సుపయోగించుట. ఆ నియములు లేర్పాటు చేయకముందు కావించబడు నాజ్ఞే పరము లన్నియు సక్రమములేకాని ఏర్పాటుయినవివర వాచనకవికాశములేదు. బుద్ధిపూర్వకముగను సంపూర్ణముగను ఏర్పాటు శిరసావహించి యనుసరించుటగాని, రాజీనామా నొసగుటగాని సభ్యుల కమల్లంఘ్యమునవిధియై యున్నది.

దక్షిణభారత దేశమందలి ప్రళయ

వాధికులకు సహాయము

మహాత్ముని యుద్వేగనము

యంగిండియాపత్రిక దక్షిణభారతదేశమందలి ప్రళయ వాధికుల సహాయార్థమై కావించబడిన యుద్వేగన ననుసరించి ధనమును గుడ్డలను బాగుగనే నమ్ముచున్నది. కాని వీరనూరు చేయుచున్న సాహాయ్యమే ఎక్కువ పరగణించవలెనని యున్నది. శ్రద్ధాపూర్వకముగ సాయముజేసినాగ. త్యాగమునలన వారిలో నొకకుటుంబమువారు తాము నిలువజేసిన ధనమునంతయు నొసరును వ్రాసిన కవిజానకమునలేఖ నావర్త నున్నది. ప్రప్రయుక్తి పాతకాలవిద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులను 720 గల లను పంపిరి. మహా విద్యాలయమువారు 500 లను ననుచు చేసి అందులో 200 లు పెట్టి విద్యార్థులను నారికి ఖర్చునకు నిడి. దక్షిణియందు మునిగియున్న మన తోడిదేశీయుల కీవిరాళముల వివరములు మునశ్చాంతిని కలుగజేయవలె తలచెను. ప్రకృతి ముహూర్త, హిందూ, క్రైస్తవ యూదీజాతులవారి ముగ్గును నెట్లు భేదములను పాటింపలేదో అట్లే ప్రచారకులను నేభేదములను పాటించవలెనని నాయాశయము. తమతమ సంఘములవారికి తమతమసంఘల ద్వారా సాయముజేయు విషయమునుగూర్చి నా శ్రేయ కష్టములేదు. కాని తమసంఘమునాడినాత్రమే సాయముచేసి వనో స్థితి దుర్భరము కాగలదు. (యంగిండియా పత్రిక.)

చందనపుకంఠాని కేసు

ముద్దాయిలు శిక్షించబడిరి

నెలం, ఆగస్టు 31:—కుంచరాముచెట్టి, రామస్వామిచెట్టిగార్లు (హావేలు) రూ.5000లనుకల చందనపుకంఠం అవహరించిరను నేరముక్రింద 411, 379 పెన్షన్ముక్రింద నెలముడివిజను మేజిస్ట్రేటు కోర్టులోవిచారించబడిరి. మంజురాచెట్టిగారికిరెండుల ఖరీదశిక్షనిధించిరి. ఆత్మహత్యజేసికొన (యత్నించిన రామస్వామిచెట్టికి ఒకయేడాది ఖరీదశిక్షనిధించిరి. (ఆ. ప్రె.)

సంయుక్తరాష్ట్రముల విభజన

అలహాబాదు, ఆగస్టు 30:—సంయుక్తరాష్ట్రములను ఖ్యపట్టుమును క్రమేషీ లక్ష్మీకుమార్తెయేర్పాటులను నిరసించుచు, రెండురాష్ట్రములను వేరుజేయవలెననియు, అలహాబాదుపొరులందరు సంతకములుజేసి ఒక మహాజన సభ ప్రతినిధిగాకొనెరి.

ఇండియాప్రభుత్వమువారి సెక్యూరిటీ ముద్రాకాలము నిర్దియించుటకు నాసికురోడునందు మండిరములు గట్టించుటకు యేర్పాటులన్నియు ఖూరి అయినవనియు, భవిష్యత్కాలము సత్వరముగ ప్రారంభించెదరనియు ‘సయినీరు’ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

చెంకూరు, ఆగస్టు 31:—కూచివిహు మహారాణి గారును, మైసూరుయనరాజు గారును, బెంగళూరులోని వైతికుసాసంఘస్థినిజూడవచ్చిరి.

దార్జిలింగు, ఆగస్టు 30:—రైల్వేప్రభువుగారు పరివారముతో నిచ్చటకు వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఏకరస్య పయనము

గోవను ప్రభువు జీవన్మానము

కూమాలు ఆగస్టు 30:—ఉచా మండలముందు ఉచా సోమరువిల్లాగారు ఏకరస్య పర్యవేక్షణముగూర్చి ఒసంగిన ఉచా న్యాయసంవత్సరమున గోవను ప్రభువుగా రిట్లుబెరికిరి. సోమరువిల్లాగారిని వారిసహచరులు గావించిన గొప్ప ప్రయత్నముగూర్చి బెరియనివారుండరు. ఈ విషయమున నేను ఎక్కువగా నుపన్యసించవలెను. ప్రభుత్వముగా యావర్య తాళాహాయివందు పొల్లానిన ఆయనపలుకులు వినుటకు మీ రెల్లను కుశూహలించుచుండు. ఆతని ప్రయత్నముల గూర్చి ఆయననుండర సంగతులు భాష్యముగాను.

ఇట్టి ప్రయత్నములు ఆచరణీయములా?

ఇట్టి ప్రమాదకరముగ ప్రయత్నము లాచరణీయము లాయని ఒకచరణము కొందరికి గలుగుచుండును. దానికలన గల లాభమేమి. నాలోచించునాశము బెరియును. ఒక ప్రస్తావన సేర్పకొన మత్సాహిత్యయైదుముకుట నేర్పకొన్నది. ఆమెకొంత యెత్తునకెగురగగనది. అంతలో ఒకనరము వాధించు ఆప్రయత్నము నిలిపివేసినది. కాని యీసందర్భ శిఖరాకోహల కథను విన్నవిన ఆమెతత్సాహ మధికమై మరల ఎగురప్రయత్నించి తాననుకొనినంత ఎత్తునకెగురగగనను. ఆమెనిజముగా యావృతాంతమునిని లాభముపొందినది. ఇట్లే జీనానాత్రయందు మన మెల్లరుగూడ యిట్టిప్రయత్న స్వతంత్రములను లాభమును గాంచగలము. మనదైర్ఘ సాహసము లభిస్తేగగనంబగును. ఉన్న తాదేశములతో దీక్షతో ప్రయత్న పూర్వకముగాజేయు యత్నములన్నియు ఉపయోగకరములే యని నాయభిప్రాయము.

ఆంగ్లేయుల గౌరవాభివృద్ధికి తోడ్పడునట్టి కథనము లన్నింటికని వేదాక ఉత్పన్నమైనదానిని చేర్చిన యా పరూణీకులకు మన మెంతయు కృతజ్ఞులము.”

ఉపన్యాసాంతము గనర్చుచుగా రిట్లు నుడివిరి:-

“సోమరువిల్లాగారు ఉచా మండలములో సభ్యులు చాల రసీకులని నుడివిందులకు సంకల్పించుచున్నాను. ఆయన ఆంగ్లేయులకు సహజముగలిగిరి తనప్రమాదమునందలి ఉత్సాహకరములనుసంగతులనే ఆతిరసవంతముగా నునకు వెల్లెచ్చెను. అందుగల ప్రమాదములను క్షుప్తపరచిచెప్పెను. చివరకు జరిగిన విషాదకరముగ ప్రమాదమును భయంకరముగ సూచించలేదు. ఆచరియిన వేదాక ఉత్పన్నమును ఆంగ్లేయులు యెన్నడునుమరువజాలరు. సోమరువిల్లాగారు వాదనహేతులను మనస్సుగ జేయు ప్రయత్నములందు భగవాదాశీర్వాదమును బడయుచుండుగాక యని మీయందరికింపున గోచరున్నాను.” (ఆ. ప్రె.)

ఈరోడు. తిరుచనాపల్లి రైలు

తిరుచనాపల్లి, ఆగస్టు 30:—ఈరోడునుండి తిరుచనాపల్లి చార్జముపై 71,74,31, 22 నెంబరు రైలుబండ్లు మాత్రమే 31 తేది నుండి నడచుట ఆరంభించునని ప్రాణీకు తం తివార్త చెబుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

జి. వి. పి రైలుమార్గమున గండ్లు

బొంబాయి, ఆగస్టు 30:—జి. వి. పి. రైల్వే తూర్పు దక్షిణ మధ్యభాగము రైలుమార్గమునందు ఖార్వాలు-కోపలి (బాంచి కట్ట) గండ్లు పడియుండుటచే 29 వ తేదీనుండి రైల్వేనడచుచున్నది. ఇంకను మంధిన్యస్టేగా రైలులు వరయుచుండుటచే కొన్నిరోజులవరకు రైల్వేనడచు నూచన లగవచ్చు. (ఆ. ప్రె.)

పరద సహాయము

కుంభకోణము

మంధికోణం, ఆగస్టు 31:—ఒక్కొక్కటి 12 రూపాయలన్నియుతో ప్రస్తుతము 170 నడినెలను కట్టరలెనని కుంభకోణము నరగహోయసంఘమువారు తీర్మానించిరి. బియ్యము నుచితముగా పంచి పెట్టుటకు తగ్గించి. ఈనెల 25 తేదీనుండి (కేరీది ఆరకట్ట) ఒక బియ్యపుడిహాను తెగవరి అచ్చుల రూపాయ 3 1/2 నడి అమ్ముచున్నారట. ఈ సంఘమువారికింబడుకొరకైన 1000 కాండ్లు నుండెరి.

మంధికోణము పురపాలక సంఘమువారు నరగహోయ నిధికి 1100 రూపాయల విరాళము నిచ్చుటకు సమ్మతించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కొంటుంటిపల్లి కుంభమే

(ఆంధ్రజాతిక ప్రత్యేకతంబిహు)

పెద్దెంబరు 1:—కొంటుంటిపల్లి రైలుసంఘమునకు సహాయతోనేను సగరమును వైపుములను. తీసివేసెను. సైనిక శాసనమును రద్దుజేసెను. నరకముల కొన్ని ఆయుధములను తిరిగి ఇచ్చివేసిరి.

ఇంపీరియలు బ్యాంకు మోసము

అవ్రావరు సాక్ష్యము అశాస్త్రీయమును నాశనము

ముద్దాయి ఇతరుల అక్రొంట్ల నుపయోగించు

కొనుట

అవ్రావరు: ఆరోపణలు

ఈదినమున తిరిగి ఇంపీరియలు బ్యాంకు మోసము కేసు నందు మోక్షార్థము నెవ్వనందు న్యాయమూర్తి నీటిగారి తొడుగు విచారణజరిగెను. ఆసమయమున ముద్దాయిలరపు న్యాయవాదులు అప్రూవరుయొక్క సాక్ష్యముశాస్త్రీయ మని ఆక్షేపించిరి. న్యాయశాస్త్రముగారు రెండవ సాక్షి యు మొదటి అప్రూవరును నగు వి. రామచంద్ర ఆయ్యరు నింకను పరీక్షింపగా సాక్షి ఇట్లు నుడివెను.

1922 జూన్ 15 తేదీన అహమదు బాదుషాగారి పేర 1707 వేలవలె బాక్షిగలదు.

ఒక లాపాయింటు

చాచరిగాడు:— సాక్షిని విచారించువద్దతి నాక్షేపించుచు, తప్పకు అక్రొంట్లను సృష్టించుటయందు ముద్దాయిల కెట్టి సంబంధమును లేదనియు, అప్రూవరు, తానే యొనర్చు ననియు, అందుచే నీ విషయమును గురించి సాక్షిని ప్రశ్నింప రాదనియు నుడివెను. ఈసాయింటును, సాక్షి విచారణ పూర్తి యగునాకు కేసు నిలిపియుంచి, ముగిసిన తరువాత దేవచ్చును కాని అంతవరకు నిలుపువలన వృధాకాలవ్యయ మగునను నుద్దేశముతో నిప్పుడే చెలుపుచున్నాను. ఈ తప్పుడు లెక్కలను సృష్టించినవరకు తానొక్కడనే యని చెప్పుచున్నాడు. ముద్దాయి లాతనిని, ఫలాని లెక్కలందు ఫలానిధముగ తప్పుడు ప్రాతలు వ్రాయవలసినదని గోరలేదు. తననేర మితరులచే కను గొనబడునండ నొనర్చుటగాను అప్రూవరు ఈ కృత్రిమముల నొనర్చెను. తప్పుడు లెక్కల సృష్టించుటను, ముద్దాయిలపై ధ్వారోపంశులైన కుట్ర నేరమునును సంబంధములేదు గాన ఈసాక్ష్యము అసంబంధమైనది. అది మొదటివానింట్లు. రెండవది ఒక ముద్దాయిపైన మరయొక తోటి ముద్దాయిసాక్ష్యమును విచారించరాదు. నూతన 337 సెక్షను ప్రకారము మోక్షార్థము నెవ్వనొక్కరులచేత విచారించుటకు కేసులందును 10 వత్సరముల శిక్షవిధింపబడు కేసులందును మరొకని 477 మొదలగు నిర్దిష్ట సెక్షనులక్రింద దేవుడు కేసులందునుమాత్రమే, ఒక ముద్దాయికి తమాషానొసగి, అప్రూవరుగా జేయవచ్చును గాని ఇతరులనట్లు అప్రూవరుగా జేసి విచారించరాదు. ప్రస్తుతము అప్రూవరుగ సాక్ష్యమొసగుచున్న యాతడు 477 సెక్షనుక్రింద మాత్రమే అప్రూవరుగా జేయబడియుండవలెను. 420, 408 సెక్షనులు ఈ మినహాయింపులోనికి రావు. ముద్దాయిలపై గావించబడిన ఇతర సెక్షనులక్రింద నప్రూవరుగా జేయబడుట వీలులేదు. ముద్దాయి విచారణ ముగిసి అప్రూవరుగా తమాషా నొసగుటకును ముద్దాయిగ నే యుండును.

న్యాయ గ్రాంటుగాడు:— ఎనిమిదవ అక్షర 10 సెక్షనుక్రింద అప్రూవరుసాక్ష్యమును దీసికొనవచ్చును. కుట్రయందు ముద్దాయిలందు ఒకే కేసు దేవుతో పని జేసిన చాలును. ముద్దాయిలందఱు ఒక్కోదేశము గలదని రుజువుజేసిన యెడల సీసాక్ష్యమును దీసికొనవచ్చును. మోసమొనర్చినను నేరమును స్థిరపరుచుటగాను, లెక్కలలో నొనర్చిన కృత్రిమములను సృష్టపరుచుటగా సీసాక్ష్యమవసరము. ఇట్టి సాక్ష్యము అంగీకరింపదగినదనియు శాస్త్రీయమైనదనియు చెలుపుచు అందులకు అహమదు బాదుషా, బొంబాయి, కలకత్తా మోక్షార్థ తీర్పులనుండి యుద్దాహరణముల నొసగెను.

నరసింహాచారిగాడు:— ప్రాసిక్యూషనువారు సాక్షికి తమాషా నొసగువలసినదని మాజిస్ట్రేటుయొడుగు దరఖాస్తు పెట్టిరి, అంతమాత్రమున సాక్షి, ముద్దాయిలనుండి వేరుగాలేదు. కోర్టువాది విచారణయందీతడు ఇంకను ముద్దాయిగనే యున్నాడు. ప్రాసిక్యూషను ఆరోపణలో జేర్చబడిన విధమున అతడింకను 5 ముద్దాయిగనే నిలిచియున్నాడు. గ్రాంటుగారు తమ వాదనను బలపరుచుచు నిదర్శనముగ డిలీవిన కేసులను, ఈ కేసు లోని సందర్భములకును చాల భేదముగలదు. వారుదహరించిన కేసులలో అప్రూవరు ముద్దాయిలలో నొకడుగ లేడు. నేరము ధం దాతనికెట్టి అధికముగ పాలును లేదు.

337 సెక్షను ప్రకారము ముద్దాయిని సాక్షిగా పంచా రింపవీలులేదు. ఇందులకు నరసింహాచారిగాడు, మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా మోక్షార్థ తీర్పులనుండి యుద్దాహరణనొసగి, ఈ సాక్ష్యము శాస్త్రీయమని నుడివెరి.

ఈ సాక్షి తాను నేరస్థుడ కానని వాదించెను. ఈ కేసు ఇంకను పూర్తిగా లేదనుమాత్రమున దోషికి తమాషానొసగి వీలులేదు. దై కారణములచే నీ సాక్ష్యము సంగీకరింపరాదు.

న్యాయమూర్తి:— నా మీద రెండు బాధ్యతలు నిలచి యున్నవి. శాస్త్రీయపద్ధతికిని భంగము గలుగకుండ జూడవలెను. న్యాయమునకు భంగము గలుగకుండ జూడవలెను. న్యాయము నొనర్చుటగాను అనవసరముగ వివరముల నన్నిటిని చెల్లడించుటవరకు.

నరసింహాచారిగాడు:— కార్యక్రమము శాస్త్రీయమైనది గాదని మాత్రము మేము చెలుపుచున్నాము. అదేని విషయ ప్రమునచ్చినపద్ధతి నవలంబింపవచ్చును.

ముద్దాయిలందఱు ఒకే యదేశముతో పనిజేసిననియు జువ్వజేయుట తన కర్తవ్యముని నామిత్రుడునుడివెను. ముద్దాయిలు సాక్షిని, తమ చెక్కులను మాత్రపుటకు సౌకర్యము లొనర్చవలసి నది గాగోరలేగాని, ఇట్టివక్రమార్గముల నవలంబింపవలెనని గోరరాదు. వారోకరి కను వక్రమార్గములచేగాని సక్రమమార్గములచేగాని నిర్వర్తింపవచ్చును. సాక్షియే తనవిచ్చిబోచినటుల వక్రపద్ధతుల నవలంబించెను. అందుచే నాతనిచర్యలకు ముద్దాయిలెంతమాత్రమును బాధ్యులుగారు. ముద్దాయిలు తననిండులకు ప్రోత్సహించిరిని సాక్షి ఎంతమాత్రమును నుడుపుటలేదు.

న్యాయమూర్తి:— ముద్దాయిలు తన ఓవర్లుడ్రాఫులను బ్యాంకువారితో చెల్లించునట్లు నర్తవ్యవలసినదని సాక్షిని గోరిరి. అతడు సక్రమపద్ధతులచే నాపని నెట్లుజేయగలడు.

నరసింహాచారిగాడు:— ఒక మోసజరుచే ప్యానుజేయింపవచ్చును

చాచరిగాడు:— ఈ ఆక్షేపణను జెప్పుటకునుగించి మేము చాల ఆలోచించి తుదకు విధిలేక చెప్పితిమి. ఈతని సాక్ష్యము యొక్క స్వభావము అభివృద్ధి యందు నేచానను నుద్దేశముతో డను, అతడు జెలుపు వివరములను కోర్టువారు వినుటకు అటంకమును గల్గింపరాదను తలంపుతోను మేమియో ఆక్షేపణను మొనట నేలేలేదు. అంతియగాక సీసాక్షి, క్రిందికోర్టులో జెలుపు వివరములు, క్రిందికోర్టులో ప్రాసిక్యూషనునందుగల లోపముల నన్నిటిని మానిజేసి అతడులుచేయుటకు పయోగింపబడుచుండెను. ఈసాక్ష్యములన నివిలుకేటలో దావాను కోర్టు కారణములు అని విలునటకును లేదునున్నది. నామిత్రుడు మొదట నొకచార్జిని చెప్పెను. తరువాత మరయొక సవరింపబడిన చార్జిని చెప్పెను. తిరిగి ఇప్పుడు మరొకని ప్రతివిషయముల జెప్పజూచుచుండెను.

న్యాయ:— ఆక్షేపణల గురించి నేనింకను ఎట్టి నిర్ణయమును గావించలేదు. ప్రస్తుతము సాక్షి విచారణ జరిగిన తరువాత బుధవారమున నీ విషయమును చర్చించి పరిష్కరింపవచ్చును. ఇది ఇరువత్తములకును అంగీకారముగ నుండునని యెంచెదను.

చాచరిగాడు:— అందులకు నాను ఆక్షేపణలేదు. జ్యూరీ వారు సాధారణ జ్యూరీగాక, ప్రత్యేక జ్యూరీయగుటచే, సీసాక్షి చెలుపు విషయములచే ముద్దాయిలయెడల ప్రతికూలాభిప్రాయములు గావించురని నమ్ముచున్నాను.

అసలు అతని పేర 117 వేలకు పైగా మాత్రమేయింపవలెను. ఇందు 1 అంక 7 గా జేయబడెను చెక్కింగు యుద్ధాగి క్రిందటిదినము వ్యాపారమంతయు సుగూఢనున్నది, లేనిదియు లెద్దఱలో పరీక్షించును. ఆసమయమున దినపుస్తకము నొకచేద దువుచుండుట, దానిని బట్టి చెక్కింగుజరుగును. ఆదినమున ముద్దాయి పేనిలువరు 125 285.8-10 లు గలదు.

ఎం. రామస్వామి అయ్యంగారు ఇంపీరియలు బ్యాంకు లో నుద్ధాగి. అతనిపేర వ్రాయబడిన చెక్కును నేనే ప్యాను జేసితిని. అతనిపేర నొసగిన చెక్కులో రూప్యముల మొత్తము అంకెను నేను వేసితిని. మిగిలిన భాగమంతయు అహమదు సాచేస్ట్రారి జేయబడెను. అప్పుడప్పుడు అతడు నాబ్యాంకు చెక్కుల నధపు నలవాటగలదు. ముద్దాయికే ఆ చెక్కులలో నమంపబడుచుండెడిది. రామస్వామిగారి అక్రొంట్లపేర ముద్దాయి రెండు చెక్కులలో వాగ్చుబడెను.

1 ముద్దాయి ఒక్కదినముననే 6 వేల రూప్యములను దీసికొనుటచే అధికారుల అనుమానము గలుగునను కారణముచే కొంతమొత్తమునకు రామస్వామిగారి అక్రొంట్లలోనికి మార్చితిమి. రామస్వామిగారు ఆ మొత్తమును ముద్దాయికి చెల్లించుచుండెను. ఎం. పార్థసారథి అయ్యంగారు ఎం. రామస్వామి అయ్యంగారి సోదరులు.

ప్ర:— య 60 వేల చెక్కులను ఎట్లు చెల్లించబడెను.

జ:— కొన్ని చెక్కులు అహమదు బాదుషాగారి పేరను మరి కొంత ఎం. రామస్వామిగారి ఖాతాలోనికి మార్చించి దీసికొనబడెను.

ప్ర:— ఈ పద్ధతి నెవరు సూచించిరి.

జ:— నేనే.

ప్ర:— ఇది ఎట్లు జరిగెను.

జ:— ఒక్కదినమున య 60 వేలను దీసికొనినచో అధికారుల అనుమానమునకు కారణమగుననియు, అందుచే కొంత

మొత్తమును రామస్వామిగారి పేర దీసికొనవలసినదనియు అహమదు బాదుషాతో జెప్పితిని.

ఈవహారములు ముగిసిన తరువాత, రామస్వామి అయ్యంగారు తనకు య 1000 లు గావలెననియు 1 ముద్దాయి నుండి ఋణ మిప్పించవలసినదనియు గోరెను. అవిధముగనే 1 ముద్దాయికి వెళ్లి చెప్పగా నాతడంగీకరించి య 1000 లకు ఒక చెక్కు నొసగెను.

తరువాత సాక్షి, రామస్వామిగారి అక్రొంట్లలోనికి వార్చుటగాను 1 వ ముద్దాయిచే నొసగుబడిన చెక్కులను, రామస్వామిగారు రొక్కమును దీసుకొనుట కంపిన చెక్కులను గురించి.

ఎం. కె. శ్రీనివాసను, 1 వ ముద్దాయియొక్క స్నేహితుడు. ఆతని ఖాతాలోనికిను— రామస్వామి అయ్యంగారు ఖాతాలోనికివలెనే, మొత్తములనువార్చుటకు పయోగించుటకు ఏర్పాటుజేసికొనబడెను. ఆనవసరమగునప్పుడు 1 వ ముద్దాయికి సౌకర్యమొనర్చుటగాను పై రెండు ఖాతాలను నుపయోగించు కొనుటకుగాను నేర్పాటు గావించుకొనబడెను.

1922 మార్చి 25 తేదీన 1 వ ముద్దాయికంపెనీ తన ఖాతాలో నుండి ఎం. కె. శ్రీనివాసనుగారి అక్రొంట్లలోని 7500 లను మార్చెను. ఆదిన మున నే ఎం. కె. శ్రీనివాసను మరి యొకరి పేర తన ఖాతాలో నుండి య 75000 లను దీసికొనెను.

ఈ మొత్తము 1 ముద్దాయికి చెల్లినని యెంచెదను. ఆ మొత్తము పోయినతరువాత ఎం. కె. శ్రీనివాసను ఖాతాలో నిలువ య 6 పైగానుండెను. 8 ఏప్రిలు తేదీన య 16500 లను ముద్దాయి ఎం. కె. శ్రీనివాసను పేర మార్చెను. ఎం. కె. శ్రీనివాసను ఇంతమొత్తమునే దీసికొనెను. ఏప్రిలు 22, 29 తేదీలలోను 1 మే తేదీనను ఇట్లే పెద్ద పెద్ద మొత్తములు మార్చుకొనబడెను. మే 1 వ తేదీన ముద్దాయి 25 వేలు ఎం. కె. శ్రీనివాసనుగారి పేర మార్చగా నాతడంతమొత్తమునే బ్యాంకులో నుండి దీసికొనెను. 1922 మే 18 తేదీన 1000 లు, మే 20 27 తేదీ 10 వేలు, 31 తేదీన య 9 వేలు, జూన్ 1 తేదీన య 9500 లు, 25 తేదీన 9500 జూలై 1 తేదీన 12 వేలు, మార్చబడెను. ఈవిధముగనే జరిగిన మరొకన్ని మార్పుల చెక్కును అప్రూవరు గుర్తించెను.

చాచరిగాడు:— ప్రతి చెక్కును దీసి ఒక్కొక్కటిగా సాక్షిచే గుర్తించవలెనుకంటె అన్ని చెక్కులను ఒక్కమారుగా, లేదేలతోను మొత్తములతోను జదివి సాక్షిచే గుర్తించజేసినచో, కారణముండ దని భావించెదను.

న్యాయ:— గ్రాంటుగాను అట్టిపద్ధతికి ఆక్షేపణను చెలుపలేదు.

ఇంతలో 2 గంటలకుపైచే కోర్టువారు ఫలాహారములకు లేచిరి. అప్రూవరుసాక్ష్య మింకను ముగియలేదు.

చెన్నపురి గవర్నరు

కుంభకోణం ఆగస్టు 31:— చెన్నపురి గవర్నరు ప్రత్యేక బండిలో నెప్పేంబు 2 తేదీన ఉదయం 8 గంటలకు తంజావూరు వచ్చును. తంజావూరులో మధ్యాహ్నము 2-30 నిమిషములకు బయలుదేరి కుంభకోణం 3-31 కి చేరి అచ్చటనుండి 10 నిమిషములైన తరువాత వెడలిపోవును. ప్రత్యేకపు రైలు బండి అందుకురైకి సాయంకాలము 4 గంటలకు చేరును. ఆచ్చట దిగువ ఆనకట్టవద్ద వరదప్రదేశములను చూచి మాయవరమునకు 7-15 నిమిషములకు బయలుదేరును. మాయవరము నకు మరునాడువచ్చును 6 గంటలకు చేరుదురు. తరువాత చిరూ లీకి 10 గంటలకు పోయి తిరుచినాపల్లి సాయంకాలము 3-6 నిమిషములకు చేరుదురు. తిరుచినాపల్లినుండి 3-21 కి బయలుదేరి రైలుబండి సరాసరి యాకోర్డుచేరును.

వరద సహాయ సంబంధమున ప్రత్యేక లను విచారించుటకు గవర్నరు యిచ్చటి పెద్ద మనుష్యులకు కొంతమందికి దర్శనమిచ్చును. తిగిబివని యైన తిరువార తిరుచినాపల్లి జిల్లా మిరాసీదారుల సంఘమువారు గవర్నరుగారిని దిగువ ఆనకట్టవద్ద కలుసుకొందురు. (ఆ. ప్రె.)

బారిష్టరు కె. యస్. సు బ్రహ్మణ్య ము గారు తంజావూరుజిల్లాబోర్డుకు ఉపాధ్యక్షులుగా యొన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బండిపోటుదొంగ పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నములు

కుంభకోణం, 31 ఆగస్టు:— జయనగండ్ల బోలూరుర అడవులలోనున్న బండిపోటుదొంగ కోడుకూడ ఆయ్యగను పట్టుకొనుటకుగూర్చి ఆలోచించుటకు తంజావూరు, తిరుపల్లి దక్షిణ ఆర్కాటుజిల్లాల పోలీసునూపర్నంటులు 29 వ కుంభోణములో సభచేసిరి. ఈ బండిపోటుదొంగయొక్క స్థలి సణచివేయుటకు మైమాడుజిల్లాల సరిహద్దులలోను క్రేక్ పోలీసువారు తిరుగుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

భారతశాసనసభ

సెప్టెంబరు 3-వ తేదీన జరుగుకార్యక్రమము

సిద్ధా, ఆగస్టు 30:— సెప్టెంబరు 3 తేదీన భారతశాసనసభయొక్క ప్రథమసమావేశమున జరుగు కార్యక్రమము ప్రకటించబడినది. ఆ దినమంతయు అధికారవ్యవహారముల చర్చ జరుగును.

బ్రిటిషుయండియానుండి బయటికిని బయటిదేశముల నుండి బ్రిటిషుయండియాలోనికిని భూమిమీదుగా ఎగుమతియగు మతి చేయబడుచున్న సరకులమీద విధింపబడుచున్న కర్షణము పన్నునుగురించిన శాసనమును విస్తరింపజేయునట్టియు, సవరణ జేయునట్టియు, ఒక్కటిగా జేయునట్టియు చట్టమునుప్రవేశపెట్టుటకు సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెయ్ గారు అనుజ్ఞ నడుగుదురు.

ప్రతినిధులనుండి విత్తులనుతీసి ప్రతినిధులకుకట్టినట్టి ఫ్యాక్షరీలను సరియైనస్థితిలోనికి తెచ్చుటకై సదుపాయముల చేర్చుటనుబట్టి చట్టమును సర్ చార్లెస్ యిన్సు గారుపాదించుదురు.

పోస్టుఆఫీసు శాసనమునొకను సవరణచేయునట్టి చట్టమునుప్రవేశపెట్టుదునని ఎ. సి. చట్టజీ గారడుగుదురు.

ఇండియన్ మర్చెంటు పిప్పింగుశాసనమును నిలబెట్టుమిటికి నివేదించినవలసిన భారతగారగు తీర్మాన మొకటియు యండియా యింపీరియల్ బ్యాంకు శాసనమును సవరణచేయు చట్టమును ఒకసెలెట్టుకమిటికి నివేదించవలసినదని సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెయ్ గారుమరియుకీర్త్యానమును తదితరవిషయములు.

అధికారతరగభ్యుల యిష్టాగోష్ఠినభ

భారతశాసనసభలోని అధికారతరగభ్యుల కొందరు

సెప్టెంబరు సమావేశమున కేంద్రశాసనసభలోనికి విచారణకు వచ్చు పలువిషయములనుగూర్చి పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారియొంటిపెద్ద యీశాయంకాలమున యిష్టాగోష్ఠిగా చర్చించి రని తెలియుచున్నది. తీర్మానమునాటికి శివారుసులను విచారించుటకు పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు, సర్ పురూషోత్తమదాస్ తామూర్దాస్, యం. ఏ. జిన్నా, దివాన్ బహదూర్ టి. రంగాచారియరు గార్లు మొదలైనవారు 7 గురుసభ్యులుగా గలిగిన ఒకసంఘము యేర్పాటుచేయబడెనని తెలుపబడినది. (అ. ప్రె.)

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి బేషధాలయమును గురించి మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు డి॥ ఆనందబల్ పానుగల్లు రాజగారి అభిప్రాయము:—

నేను పండిత స్వామిశ్రీనివాసయ్యంగారి బేషధాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పటంకెంతయు సంతసించుచున్నాడను.

అతిమూలము, దుర్బలత్వమునున్నగువ్యాధులకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల గుణము లిచ్చునట్లు వాకబువలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారందరు పండితుని చికిత్సనాన తమవ్యాధులనుండి విముక్తుమైతిమని ఒప్పకొనిరి.

నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా స్వామిగారు చికిత్సచేసిన పిమ్మట మరల మూత్రములను పరిశీలించగా వానియందు తీవ్రపదార్థముల జాడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదుర్చబడిన వారిని (ఆంగ్ల) వైద్యపండితులు బాగుగ పరిశీలించవలెనని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి యెల్లప్పుడును ఆయుర్వేద కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

పి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాదు, పూనమ్మిరోడ్డు, కీర్తపాకు, మద్రాసు.

వారి నలహాకట్టుము ధృ 15-0-0

నూలుపడకనివారు సభ్యత్వము

వదలవలెను

మహాత్ముని ఆదేశము

31 వ తేదీ రాత్రి బొంబాయిలో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. “అహమదాబాదు తీర్మానము ప్రకారము కాంగ్రెసు సంఘముల సభ్యులు నూలుపడకవలెను. వడకబాలనివారు రాజీనామాలు నీయవలెను. ఒకసంఘమున సభ్యులుగా చేరినవా రాసంఘనిబంధనల ప్రకారము నడుచుకొనకతప్పదు.” అని మహాత్ము డాదభలో నుడివెను. (అ. ప్రె.)

అహమదాబాదు గాంధీహాలు

మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యుల తీర్మానము

అహమదాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు క్రొత్తగా కట్టించిన హాలుకు గాంధీహాలు అని పేరు పెట్టువలెనని కొందరు సభ్యులొకనూచనన సభ్యత్వమును పంపిరి. మ్యునిసిపలు సంఘసభలో నీ విషయము చర్చకు పెట్టబడునని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

వైకంఠాగ్రహం

టి. ఆర్. కృష్ణస్వామయ్యగారు నడిపించుచున్నారు

టి. ఆర్. కృష్ణస్వామయ్యగారు 8 పురుష వైకంఠాగ్రహశ్రేణుముననుండి నడిపించుచున్నారు. కె. కృష్ణనంబుడిగారి విషయమున పనిచేయుచున్నందులకు నంబుద్రి లాయనను కులములోనుండి వెలివేరి. ఆయనగూడ వైకంఠాగ్రహం న్నారు. ఆయన క్రాంతి ము జరిగించుటకు తన స్వగ్రామమునకు (తిరుచూరు వద్దనున్న ఊరకంగ్రామము) వెళ్ళగా అచట సంబూద్రి లాయనను వైకంఠాగ్రహంబునుకాగముపెట్టిన అష్టమూర్తి నంబుద్రిగారినిగూడ వెలివేసిరి. ప్రాయశ్చిత్తము జేసికొనినగాని, కులములోనికి రానియమనిరి. వారిద్దరునుగూడ ప్రాయశ్చిత్తమును నిరాకరించిరి. కృష్ణస్వామయ్యగారిని వైకంఠాగ్రహశ్రేణు కార్యచర్యగా నియమించిరి.

కాంగ్రెసు వరదలసంఘసభ్యులు సంచారమును పూర్తిజేసి మరల వైకంఠవచ్చిరి.

ఆగస్టునెల 31 వ తేదీతో అయిదునెలలు ముగిసినవి. సెప్టెంబరు 1 వ తేదీని పెద్దరాజీగారు శీతేటు అధికారమును వహించుటగూడ జరుగునుగాన ఆనాడు సత్యాగ్రహము జరుగదు.

సత్యాగ్రహనిధికి విరాళములు వచ్చుచున్నాయని. (అ. ప్రె.)

నాగపూరులో మతకలహాలు

ఒకడుచనిపోయెను చాలమందికి

గాయములుతగిలెను

కొంతకాలమునుండి నాగపూరులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఓరోధములు ప్రబలించుచుండెను. 30 వ తేదీని హిందువులు ఊరేగింపుజనుపుమండగా నిమ్మలూరుగా మహమ్మదీయులు రాళ్ళుసరిరి. అంతట కొట్లాటజరిగినది. 18 మందికి గాయములుతగిలెను. వారిలో 10 నుండి మేయోవైద్యశాలలో నున్నారు. వారిలో నలుగురిపెద్ద మరణవాబూలును లను పుచ్చుకొనిరి. వారిలో నొకడు స్వల్పతిలేనిస్థితిలో నున్నాడు. మిరుసాపాబు అనునతడు 31 వ తేదీని వైద్యశాలలో చనిపోయెను. ఒక హిందుగృహమును ఒక భారతమహమ్మదీయ గృహమును గుంపువాండ్రు సప్తవరచిరి. వీధులలో అశ్వికులను పోలీసువారు గడ్డుతిరుగుదు అల్లరులుజరుగఁగొండ చూచుచున్నారగాని విడివిడికొట్లాటులు జరుగుచు నేయున్నవి. వైద్యశాలలో నున్న 10 మందిలోను 9 మంది మహమ్మదీయులే. గాయములు తగిలిన 18 మందిలోను 14 గురు మహమ్మదీయులు ఈనెల 15 వ తేదీవరకును దుడ్డుకర్రలనుపట్టుకొని వీధులలో తిరుగుకొండవని జైలుమీదవ్రేలు ప్రకటించెను. 30 వ తేదీని హిందుగృహమును హిందుగృహమున మహమ్మదీయులను 11 గురిని 31 వ తేదీ సాయంకాలము అరెస్టుచేసి జామినామీద విడిచిరి. ఒంటరిగా వెళ్లుచున్న 15 మంది హిందువులను మహమ్మదీయులుకొట్టిరి. (అ. ప్రె.)

మీర్జాపూరు వీధి బాంబు కేసు

మరణ విచారణ

ఖైదీ దుకాణము యజమాని మరణమునుగూర్చి 30 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కార్నూరు మరణవిచారణ జరిగెను. 22 వ తేదీ గాత్రీ వేయబడిన బాంబువలన తగిలిన గాయములవలన ప్రకాశ చంద్రవణికు గారు వైద్యశాలలో వైద్యశాలలో మృతి నొందిరి. మరణ విచారణ జరిగినపుడు ముద్దాయిలగు వసంతకుమార్తె, శాంతిలాల చక్రవర్తిగార్లుద్దరినిగూడ కార్నూరుకోర్టుకు తీసుకొనివచ్చిరి. ఐదుగురు సాక్షుమిచ్చిరి. “బాంబువలన వణికుగారు మృతినొందిరి. ఆబాంబు వేయటంలో ముద్దాయిలకిద్దరికిని సలబంధముకలదు” అని జ్యూరరులు తీర్పుచెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

స్థానికసంఘముల ఎన్నికలు

తెలంగాణ జిల్లాలోని స్థానికసంఘముల సభ్యులస్థానముల కన్నిటికిని కాంగ్రెసుసంఘముల సభ్యులు పోటీచేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

వాతావరణ డిప్టీ

1924 సం. సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అల్పవర్షితాపము X 24 X 0.00లలో X 24	సాధారణ అల్పవర్షితాపము X 24 X 0.00లలో X 24	వర్షము X 24 X 0.00లలో X 24	వర్షము X 24 X 0.00లలో X 24	వర్షము X 24 X 0.00లలో X 24
గోపాలపురం	81.9	77.0	0.12	16.44	44.98
విశాఖపట్టణము	90.6	75.2	0.99	7.19	87.09
కాకినాడ	83.0	76.7	0.02	14.48	89.09
చింతలపట్టణము	87.8	79.0	...	14.18	47.69
కర్నూలు	88.9	74.6	...	7.15	29.01
బళ్లారి	69.7	78.5	0.02	7.44	20.51
కడప	84.8	77.8	0.02	7.05	81.22
నెల్లూరు	91.5	76.8	0.32	5.97	37.98
మద్రాసు	92.1	78.8	0.35	12.00	50.74
కడపూరు	92.9	78.2	...	4.89	52.94
శేలము	87.6	78.9	0.03	11.60	89.80
కొయంబట్టూరు	85.3	70.4	...	20.78	32.29
తిరుచూరుపల్లి	94.4	79.0	...	7.06	28.18
నాగపట్టణము	93.7	80.1	...	2.54	54.98
చురూరు	95.2	78.8	...	6.86	38.58
పాంబక్	90.9	79.4	...	0.88	87.00
తిరునల్వేలి	2.23	28.84
తిరువేంకటము	88.4	76.9	0.08	57.49	64.51
కొచ్చిక్	85.7	78.1	0.19	119.18	114.51
కాకినట్టు	87.4	78.1	1.05	180.80	117.05
కుంగూరు	85.6	75.2	0.32	119.04	125.49
తెంగళూరు	78.6	85.5	...	13.99	85.89
మిర్జాపూరు	68.8	82.6	0.02	180.04	125.46
కొడవూరు	68.4	87.7	0.02	28.24	62.18

సర్కారులు:—వర్ష పాతము సాధారణముగ నున్నది. విశాఖపట్టణములో 0.99" వర్షించెను. గోపాలపురంలో 0.12" వర్షించెను. కాకినాడలో చినుకువర్షించెను. ఆగ్రేత ఊరకమున ఎక్కువ. కాకినాడలో పగటివేళకు 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. చింతలపట్టణములో 8 డిగ్రీలు తక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేళకు 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్టర్:—బళ్లారి, కడపలో చినుకులువర్షించి. పేనుములు ఒకమాత్రముగ నున్నవి. తీవ్రస్వల్పితి ముమూలుగనున్నవి.

కర్నాటకము:—వర్షము సాధారణముగనున్నది. పేనుములు వర్షముగనున్నవి. మద్రాసులో ఆగ్రేతనున్నది. నెల్లూరులో పగటివేళమియు మద్రాసులో రాత్రివేళమియు 4 డిగ్రీలు తక్కువ. మద్రాసులో 0.35" నెల్లూరులో 0.82" వర్షించెను.

రాజధాని చాలభాగమున వర్షము కురియుచున్నది. యస్. ఆర్. సామూయి.

కాకినాడ, కర్నూరు, మద్రాసు.

కంజిరా, సంగీతము

(మౌ॥ రా॥ శ్రీ హరినాగభూషణంగారు)
చౌదరిగారు)

కంజిరాను గూర్చి శ్రీహరినాగభూషణంగారు వ్రాసి
క విపరీత సిద్ధాంతములకు కొందరు ఖండములు వ్రాసుగా,
నాగభూషణంగారు ప్రత్యుత్తరములు చెప్పెను, నిట్లు వ్రాసి
యున్నారు.

1 వారి వ్యాసములను ఖండించుటకు దగినవారు సంగీత
పాటకులును, కంజిరావాద్యకులునట.

సరే! సంగీతపాటకులు తమ తమ యభిప్రాయము
లేమో వాత్రే వ్రాసెదరుగాక.

ఇక నాసమాధానము మాత్ర మొక్కటియే, ఏమన,
శ్రీ నాగభూషణంగారు చెప్పిన ప్రత్యుత్తరములందు ఖండన
ములకు తగిన సమాధానములు వ్రాయలేదనియే; ఎట్లన, “కాకా
శ దుందుభి ఖంజరీ మర్దశ భేరిరవంబులు భోయ కలగ” అను
చో, భోయకలగ అనుదానికి, భోయ, భోయ, అని చెప్పులు
బ్రద్దలగు మోత అని అర్థము జెప్పియు, మర్దశ అనుదానికి పద
సాహచర్యమునుబట్టి, మర్దల అనునర్థము కాదనియు చెప్పి
తప్పించుకొనజూచిరి. “కలకరవంబు భోయ కలగ” అని, మను
చరిత్రమందును, వాద్యములే భోయకలగ” అని విజయవిలాస
మునందును కలదు. భోయకలగ అనగా ధ్వనించుట
అనియే యర్థముగాని, తలలు బ్రద్దలు చేయుట కాదని విన్న
వించెదను.

మఱియు, “మర్దశ” యనుసంస్కృత శబ్దమునకు మర్దల
యను తెనుగు పదమే సరియైన తద్యవముగ దోచుచుండ కాదను
ట యెట్టిదో తెలియగలదు. ఇట్లే కొన్నింటి యుక్తివాదుల
లోడను, మఱికొన్నింటి నసలుముట్టక విడిచియు, తప్పించు
కొనుటకు విశ్వప్రయత్నము చేసియున్నారు.

అట్టివానిలో మఱియొక ముఖ్యవిషయమును గూర్చి
మాత్రమే విన్నవించి మిన్నకుండెదను.

24.8.24 తెలుగు స్వరాజ్య ప్రతికయందు పీఠలు
కోడ్లతో ప్రదానములను బెదరించి మఱియు నిట్లు వ్రాసి
యున్నారు.

“చౌదరిగారిని నిరసింపవలెనని కుతూహలముండినచో,
వారు సంవత్సరములకొలది, మార్దంగికవిశారదులయొద్ద అభ్య
సించి ఖ్యాతి వహించుచున్న మృదంగవాద్యమును గూర్చియే
విమర్శించి యుండెడివాడను.”

నేను నేర్చుకొనకయే మర్దల వాయిదగల సమర్థుడను
గాను. అందును, సామాన్యులయొద్ద నేర్చుకొన్నచో నబ్బెడు
విద్యయు, సామాన్యమయినది యగునని, ప్రతిభ గలవారయొద్ద
నే యభ్యసించితినిని, మఱియు గుకాగ్రబుద్ధి గాకపోవుటచేతను
చిన్నతనమునుండి, సంగీత పాటకులయందు,
భజన సమాజాదులయందు, మెలగనివాడ నగు
టచేతను, కొంత యధికకాలమే, నేర్చుకొనవలసి వచ్చినది.
అందును, ఎనికనిసంతనే విద్యావంతులైనవారికిగల ప్రావీణ్యము
గలగు నేలేదనియు విన్నవించుకొనుచున్నాను. మఱియు, మర్ద
ల వాయిదములకుగూడ, సంగీత పాటకులయొద్దనే నేరువలసియు
న్నదను తెలివి నాకు కలుగకపోయినది.

“సంయోగో విప్రయోగశ్చ” మొదలుగాగల శ్లోకముల
ననుసరించి వ్యాసముల విమర్శించుపద్ధతి యిదియేనా?

అదియుంటుండ, నావాద్యమును విమర్శించుటకు, నా శే
యభ్యంతరమునలేదు; విద్యయందాసక్తిగలవారెల్లరు, విమర్శల
నాహ్వానించి, తిన్ములమున లోపముల సవరించి, విద్యాభివృద్ధి
గాంతురు. నా కట్టియభిలాషయే గలదుగాని, విమర్శలయే
నాకు విముఖత లేదు.

కాని, నాగభూషణంగారు కంజిరాను గురించి కావొ
చిన ప్రసంగము వాద్యవిమర్శ కాదని ఎల్లరు గ్రహింపగలరు.

అది నన్ను నిరసించుటయేయనియు, నాపైగల కోపము
ను దీర్చుకొనుటయేయనియు, నేనిశ్చయించుకొంటిని. కంజిరా
వాద్యమును నేనుకరించుట దురనుకరణమనుటకు, వారుదహ
రించిన కొన్ని కారణముల యర్థమువలన నయ్యది తేటపడుటలే
దా? భిక్షకులువాయింతురు. శిష్యులయొద్ద నాయింతురు, అను
పదములు కంజిరాయొక్క పూర్వస్థితినే చూపునా? మహా
ముండి పిళ్ళైగారికంటె ముందు కంజిరావాద్యగాండ్రు లేరని
చి లేమినిదర్శనము? జూపిరికి కంజిరాచరిత్రమును మీ సొంత
ముగ చర్చించి వ్రాసినారా?

ఒక డొకపని కేయుచున్నపుడు, అది, తప్పదబుద్ధిగల
వారు చేసెదవని, చందాలపు పని, అనుచు, చూపింపసాగిం
చిన, ఆ పని చేయుచున్నవాని నన్నట్లు గాదా?

11

(శ్రీ హరినాగభూషణంగారు)

ఈకంజిరావాద్యమును గూర్చి నాయభిప్రాయముల
చెలిబుచ్చుచు అందుకు సంబంధగ్రంథంబుగ మఱికొన్ని యంశ;
ములగూర్చి 19.7.24 తేదీ గల స్పష్టాపత్రికయందు నే నొక
వ్యాసమును బ్రచురించితి. అందుపైని కొందరు ఖండనములు
వ్రాయగ 16.8.24 తేదీ గల ఆంధ్రప్రతికయందు నామొదటి
వ్యాసమునకు సమంజసముగు నొక వ్యాఖ్యానము వ్రాసి
ప్రకటిం చితి. ఈ వ్యాఖ్యాన ముచూడక
మున్నే శ్రీహరుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారును, ‘గానాభిలాషి’
అను మరియొకరును బెజవాడలోని “స్వరాజ్యప్రతిక” యందు
దూమగభూషణగారిరసాగ్రవంతంబు లగు ఖండనములు వ్రాసి
17.8.24 తేదీ గల సంచికయందు ప్రచురించిరి. ఇందుకు నాస
మాధానము దగినంతవరకు వ్రాసి పంపియుంటిని. ఈసమాధాన
ములోని కొంతభాగము గడచిన “స్వరాజ్యప్రతిక” సంచికలో
బయల్పడినది. మిగిలినది రాబోవుసంచికలో ప్రచురింపబడును.

ఇది టుట్టులుండ శ్రీరామకృష్ణయ్యగారు 25.8.24
తేదీ గల ఆంధ్రప్రతికలో నారెండవవ్యాసమునకు ఖండనము
వ్రాసి ప్రకటించిరి. ఈ వ్యాసమునకు అప్రస్తుతప్రశంస, నిం
దాగర్భోక్షులు, అప్రభంశవాదము, మిథ్యాకల్పనము, మున్నగు
నసంభావ్యప్రలాపంబులకు అవధి లేకున్నయది. “అ! అనిన
అపరాధము, నారాయణ అనిన బూతుమాట!” అను నట్లు
మాటమాటకు శంకలుచేసి ధ్వన్యర్థములు దీసి గ్రంథము పెంచి
రి. నే నాత్మస్తుతి, పరనింద, గావించికోటి నని న న్నాక్షే
పించి “బోడటికి బుద్ధిచెప్పి అత్త రంకు పోయినది” అనుసామె
తకు తార్కాణంబగురీతి వారి వ్యాసమును విస్తరించిరి. ఇట్టి
వ్యాసంబునకు సమాధాన మీ కెల్లదని నాయంతెన్నాక్షే కాసిం
చుచున్నయది. న్యాయసమయంబుల మీరక నావ్యాసంబులపై
విమర్శనము గావించు సుమనోవంతంబులకు నాకు కాలిన
యటల ఉత్తరంబిదోపుడుగాని వేరొకవిధములను పైనబేర్కొ
న్నవ్రాతలకు నేను సమాధానమియ్య నెంచనని పెద్దలు గ్రహిం
తురు గాక.

ఇంతవరకు నావ్యాసములపై ఖండనముల వ్రాసిన నలు
పురుగు ఒక సమాజమువారేయని వారి వ్రాతలవల్లనే ధ్రువ
పడుచున్నయది. ఈవాక్యములోని యర్థమును విశేషించి
వ్యక్తపరచుకొనుటకు నాకాధారములు పెక్కులున్నయవి. కాని
అట్టివాని నేను బేర్కొనుట అప్రస్తుతమనియు అట్టి అప్రస్తుత
సంభాషణచే నేతేయు నాక్షేపణకు నేనే పాత్రుడనగుదు నని
యు నెంచి యూరకుంటి.

మఱియొకమాట! అసహనము, అనూయ, ఆత్మస్తుతి,
పరనింద, అనునవి సర్వసామాన్యముల జన్మలబంబులగు చిత్తవృ
త్తులే. అట్టివిలేనివాడు శ్రీరామచంద్రునివంటి పరమపురుషుడని
చెప్పదగు. శ్రీరామచంద్రుడు గూడ సమయోచితంబుగ ఆత్మ
స్తుతి, పరనింద, గావించినట్లు శ్రీమద్రామానుజంబున ప్రమా
ణంబులు గలవు. అయితే తనకంటె పెక్కుడు సామర్థ్యాతి
శయము మరియొకనియందు సమానధర్మంబులగు విద్యాదీవిషయ
ముల తాను గాంచినచో నట్టి విశేషవంతుని గూర్చి అనూయ
పడుటయు నిందించుటయు గలుగవచ్చును.

శ్లో. సన్యశం చేష్టలే స్వస్యాః, ప్రకృతే గానవాసవి.

అను భగవద్వాక్యము ననుసరించి యట్టిప్రకృతిప్రాప్తంబులగు
అసహనాది చిత్తవృత్తులు “సర్వత్రైవిషా ఆధ్యాత్మికాస్త్రే”
కృతార్థలక్షణాని యని తాన్వేషసాధనాన్యపదిశ్శం లేక భగ
వద్గీతా ఆధ్యా 2 శ్లో 28 క్రింద శంకరభాష్యము చూడుడు.)
అను శ్రీశంకరజగద్గురుని కాసనమును బట్టి వృథామనస్త్యాత్మ్య
ప్రవృత్తివల్ల గాని తుదముట్ట జాలవని యెరుగవచ్చును. అట్టిఅధ్యా
త్మప్రవృత్తికై లేకమైన యత్నంబు సలుపని నాబోటివానికి
అనూయాదంభాద్యహంకారము రూపుమాసినదని యెటుల
చెప్పవచ్చును?

కాని నే నెవనిగూర్చి అట్టిఅనూయాదుల కేంది నింద సలు
పవలెనని శ్రీరామకృష్ణయ్యగారభిప్రాయపడినో అట్టివారికి
నాకును జేనియందును సామ్యధర్మము లేకుండుటచే అట్టిదున్న
వృత్తికి అవకాశము లేదని విన్నవించుచున్నాడను.

ఇక ముందు శ్రీరామకృష్ణయ్యగారివ్యాసంబుల బోలు
నిందాగర్భితంబులను, మిథ్యావాదసంభితంబులను, అనూ
యాగ్రస్తంబులను, అను వ్యాసంబులకు సమాధాన మియ్యనోల్ల
నని తెలిసికొన బెద్దల వేడుపాడ.

శ్రీరామకృష్ణయ్యగారును వారియనుచరు లగు “గానాభిలాషి”
గారును నేను నావ్యాసములలో నూచించియున్న ‘ఆత్మోపాస
నము, కాస్త్రజన్యజ్ఞానము, గురూపదేశము, స్వానుభవము
మున్నగువాక్యంబుల విమర్శింప నెంచి యేమేమో వ్రాసిరి.
కాని వారి కీమాట లర్థమెట్లుల దోచుటలేదు. వారు కొలది
యో గొప్పయో నావలెనే గాన మభ్యసించి యుండనోపుడు
గుగాని ఆగానము ఉపదేశములలో నొకటియగుటచే నట్టి
యుపదేశమును సమగ్రంబుగ తెలిసికొనవలెనన్న చుయు నితర
పరికరంబు లెవ్వయో తెలిసికొనుటకు దగినయత్న మని
శ్రీరామకృష్ణయ్యగారును వారికి భాషా భావంబుల విషయ
మై యితరు లెవరైన సాయమొనర్చుచో నట్టివారును గూడ
తేసియున్నవారు కారని వారి వ్రాతలంబట్టి తెలిసికోదగి
యున్నది. నాభావంబుల తెలిసికొనుటకు దగిన యాధారంబుల
గాన్నిటి నిందు సొందుపరుచెద గమనింపుడు!

1. “కాస్త్రాచార్యోపదేశ శమదమాది సంస్కృతం మనః
ఆత్మదర్శనేకరణమ్.”

(భగ 2 అధ్య 21 శ్లోకముక్రింద భాష్యము చూడుడు)

2. “స్మృతివిధ్రమః కాస్త్రాచార్యోపదేశాత్ ఆహిత
సంసార జనితాయాః స్మృతేః స్వాత్ విధ్రమః” (భగ
అధ్య 2 శ్లో 68 క్రింద చూడుడు.)

3. “ఉపనిషదితి విద్యోవ్యక్తే తత్సేవివాం గర్భజన్య
జరానికాతనాత్! తదవసానాద్వా బ్రహ్మోపదేశ నిగమ యి
త్యత్యత్ ఉపనిషత్తాం అస్మాం పరం శ్రేయః ఇతి” (శిష్యవ
ల్లీ భాష్యపీఠికయందు చివరవాక్యములు చూడుడు)

4. “ఉపాసనం యథాశాస్త్రంతుల్యప్రత్యయసంతతిః
అసంక్లిష్టాచ అన్యప్రత్యయైః కాస్త్రాకాలంబనవిషయా చ”
(శిష్యవల్లీ తృతీయానువాక్యముక్రింద భాష్యము చిరురస
చూడుడు)

5. “సత్యం వద ధర్మంచర” (అని ప్రారంభించు శిష్య
వల్లీలోని ఏకాదశానువాకమును దానిక్రింది భాష్యమును
చూడుడు.)

6. “అవిషయతయా ఏవ విషయానుపరక్తచిత్ స్ఫు
రణం బ్రహ్మసంభవః” (అనందగిరి) ఇత్యోదివాజ్యయముమీద
నావ్యాసాంతర్గతభావంబు లాధారపడియున్నవి. కాని వాని
నన్నిటిం జదివి ఆత్మోపాసనము మున్నగు నా యాశ్రమముల
యథార్థాపముల దిలకింప ప్రాజ్ఞుల వేడుపాడను.

“యాన్యవద్యాని కర్మాణి తాని త్యయోపాస్యాని నో
ఇతరాణి యాన్యస్యాకం సుచరితాని తానిత్య యోపాస్యాని
నో ఇతరాణి” అని వేదము చెప్పుచున్నందున ఒకరాదినను బదు
గురాదిననుమాటలలోని యథార్థము గ్రహింపవలెనగాని అన్య
భాషవర్తనము ప్రాజ్ఞులు గ్రహించునది కాదు. “కలౌసంఘే
శక్తిః” “పదుగురాడుమాట పాటియై ధరజెల్లు” మున్నగువాక్య
ములు కలియొక్క మిథ్యాప్రస్థుతిని నూచించుచుగాని యథా
ర్థ భావ ము ను నూ చిం చుట లేదని విన్నవించుచున్నాను.
రామకృష్ణయ్యగారివ్యాసములలో గల యితరాంశముల విషయ
మై సమాధాన మియ్యదగునంతవరకు “స్వరాజ్యప్రతికలో”
నిచ్చియుంటిని గాన నద్దాని చూడకొనవలసిని చెప్పవచ్చును.

ఇంతవరకు జరిగిన యీవాదప్రతివాదములయొక్క ఫలిత
మేమని విచారించువారికి నిదియే గోచరించును. ఎవరైన
యథార్థముబల్కినచో స్వార్థపరులవారు ఆయథార్థంబునకు
మిథ్యాార్థప్రతిపాదనంబు గావించయత్నింతురు. ఇదియే ఫలమని
చెప్పచు నీవ్యాసమే కంజిరావిషయమై నా కడపటివ్యాస
మని విన్నవించుకొనుచు ఇకముం దెవ రెట్టివ్రాతలువ్రాసి సమా
ధానముగోరినను జవాబువ్రాసి కాలహరణము గావించుకొననేర
నని నిర్ణయించుచు నింతటితో విరమించువాడను. ఎవరైన నట్టి
వ్రాతలువ్రాసి ప్రకటించుచో నయ్యది సద్భాగ్యాములలో అస
ద్భాగ్యాములలోచదునవులే నిర్ణయించుకొందురుగాక. “ఉచ్యమా
నోపిషం నోత్తరం ప్రతిపద్యతే” అను శ్రీమద్రామానుజము
లోని వాక్యమును బ్రమాణంబుగొని నిందాగర్భోక్షులకు నేను
సమాధాన మియ్యజాలననియు పెద్దలు గ్రహింతురుగాక.

(ఈచర్చ ఇంతటితో ముగింపబడును. ఆం. ప. 30.)

దంతశూల హరి
కల సీసా 1.8 0.8-0. వి. పి. సహ 0.14-0
దంతశూలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, మల్లిన
కనిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల బోట
చూచిన వందులో తడిసి పెట్టిన నొప్పి కంటనే పోవును.
అమ్మతాంబనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి

వృత్తాంతలేఖలు

గుంటూరు

(ఒకవిలేఖరి)

గుంటూరుజిల్లా రిజిస్ట్రార్ గారి నుండిన సిరినెల్ల శ్రీనివాస రావు పంతులుగారు ఈనెల 9 తేదీతో ఉపకారవేతనము నందుచుండిరి. వీరు 30 సం॥లు పైగా నాకరీ చేసియుండిరి. వీరిగౌరవాల్లము 10 తేదీన ఒకసభ జరుపబడినది. రిజిస్ట్రార్ జరిగి గ్రూపులో టో ఎత్తబడినది. సభలో కొన్ని పద్యములు రావుజీగారికి సమర్పించబడినవి.

అధికారాంతమున జూడవలయునాయయ్య సౌభాగ్యము అనునట్లు తెనాలి సబురిజిస్ట్రార్ భువనగిరి కోదండరాజుగారిచే రావుజీగారినిగూర్చి వ్రాయబడిన పద్యములనుండి ఈ క్రింది పద్యములను ప్రకటింపమన్నాము.

గీ॥ నవలలితాని, యుద్ధోగభార మిపుడు
వదలలేదయ్య! మానుషాత్మకములను!
మాతృతజ్ఞత యిడుపద్యమాలఁ గొనఁగ
నలయు దయతోడ నోక్రినినానరాయ!

గీ॥ ఇంతదముక రిజిస్ట్రార్ లెండుతేలి
వచ్చినారు నాల మెచ్చినారు!
కాని, మిమఁ గాంచి సద్భక్తి గాంచినాము!
ధర్మసత్కృతపాదరసపదకులకలిమి!

గీ॥ సాంఘికాచారగరిమ నెసంగినావు!
లలితశ్రీకృష్ణభక్తి జెలంగినావు;
దివ్యధర్మాత్మల సాధించినావు!
ఇహపరమ్యుల మించునీ కెమ నాటి!

గీ॥ దరికివచ్చిన ననాదర మంతయును లేదు;
దరికిరాకున్న బంధము లేదు;
పలుకలేకున్న సంకల లేదు, కష్టముల్
మనవిచేయఁగఁ గాలుమాట లేదు;

గీ॥ కొలదిగొప్పలు హెచ్చుతగ్గులను లేక
సమత నిర్మలధర్మమార్గమును నిలిపి
సానుభూతి మమ్యెల్లర సాకినావు!
శ్రీనివాసవిభుప్రభ! శ్రీనివాస!

బలిబిడేట (బొబ్బిలితాలూకా)

(ఒకవిలేఖరి)

ఆగష్టు 28:— మంత్రాల లక్ష్మీనృసింహంగారు పార్వతీపురం నుండియు, పురిపంథా అప్పలస్వామిగారు సాలూరు నుండియు, ఈతాలూకా ప్రచారకులగు చేబియ్యం అరుణాచలంగారను కలిసి యీతాలూకాలో ప్రచారముచేయును, సంవత్సరమున గ్రామములలో శ్రీమహాత్మాగాంధీ పాదపూజానిధికి హుండివసూలుచేయును, సభ్యులనుచేర్చును, 25 తేదీకి యీగ్రామంవచ్చినారు. ఈగ్రామమున నిన్నను యింటింటికీ పూజానిధి గమూలుపరచిరి. ఇంకను ఎవరూలేదు యుచున్నారు. నిన్నటిదినం 17 గురు కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చి యిచ్చుల నొకసంఘమును స్థాపించినారు. నిన్నసాయం కాలమే మంత్రాల లక్ష్మీనృసింహంగారి యాజమాన్యముక్రింద యీసంఘమువారు సమావేశమై మ॥ రా॥ శ్రీ॥ అంగజాల వెంకటజగన్నాథస్వామిగారు అధ్యక్షులుగను, మద్దంసెట్టి జగన్నాథంగారిని కార్యదర్శిగను, అంగజాల లక్ష్మయ్య తోట వెంకటరెడ్డిగార్లను సహాయకార్యదర్శిగను యెన్నుకొనిరి. మరియు అహమ్మదాబాదు తీర్మానము ననుసరించి సంఘములో నొకరై నను నూలుసంపదనము మొదలైన ముఖ్యతీర్మానములు కొన్ని చేసికొనిరి. ఈగ్రామమున పెత్తురు పూర్తి గ అద్దరునే ధరింతురు. చాలమంది నూలుసంపదనము, హిందీసభ్యునించుబయలు చేర్చురు. ఇచ్చట అద్దరుసంఘమునొకదాని స్థాపింప ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ప్రైవేటువారు మువ్వరును యిచ్చటినుండియిరిగొన్ని గ్రామము లిట్లే ప్రచారముచేసి యింకొకతాలూకాకు పోవువరకు తెలియుచున్నది.

ఈగ్రామమున హిందీపాఠశాలలు పెక్కుండ్రుగలదు. రు 15-0-0 ను మించనియొక యుపాధ్యాయుడు కావలెననుచున్నారు. అట్లుపాధ్యాయులగు రాగోరువారు కాంగ్రెసు కార్యదర్శిచేర వ్రాసి వివరముల తెలిసికొనవలెను.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ

ఈనెల 14 తేదీన ముద్దనూరునందు జరుగును ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభ సెప్టెంబరు 14 వ తేది మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు కడపజిల్లా ముద్దనూరునందు కాంగ్రెసు కార్యస్థానమున జరుగును. కార్యక్రమ మిదివరకే సభ్యుల దరకును సంబంధించి. సభ్యులందరూను విచ్చేయ బ్రాచితులు.

అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు,

కార్యదర్శి, ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘము, బెజవాడ

దివిలి (వెద్దాపురం తాలూకా)

రక్తాక్షి శ్రావణబహుళ ౧౦ ఆదివారంకోజన సాయం కాలము 3 1/2 గంటలవేళ వెద్దాపురం తాలూకా దివిలి గ్రామ నకు పదిసంవత్సరముల ఈడుగల ఒక బాలుడునుచ్చేను. ఆతని యొక్కరెండు అరపాదములలోనుశంఖుచ్చకములుకనుపించినవి. ఆబాలుడు రామాయణ భారత భాగవతము మొదలగు గొప్ప గ్రంథములలో ఏభాగముచదివి అర్థము చెప్పమన్నను ఏమియును జంకులేక అర్థతాత్పర్యములు చెప్పమండెను. ఎవరైనను ఒకప్రశ్న లేలమకొనిక ఆతలమకొన్న ప్రశ్నకు వెంటనే సమాధానము చెప్పమండెను. కో. వెంకటేశ్వర్లు.

ప్రతాపరుద్రుని స్మారకచిహ్నము

ఆంధ్రప్రదేశ్ యందు శేషాద్రిరమణకవులచే నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజేత మను శిర్షికక్రింద వ్రాయబడిన విషయమునుజూచి యుంటిమి. కాని మాగ్రామమున ప్రతాపరుద్ర మహారాజుగారి స్మారకముగా స్థాపింపబడిన ప్రతాపరుద్ర దాంధ్రభాషానిల యపునంగలి వారికి తెలియమిచే వారు ప్రతాపరుద్రుని స్మారకముగా కేదియును స్థాపించియుండలేదని వ్రాసియుండిరి. మా గ్రామమున నీభాషానిలయము స్థాపింపబడిన సంగతి నీలగిరి పత్రికయందు కలదింఁచియుంటిమి. ఈభాషానిలయము రక్తాక్షిసంవత్సర ప్రతిపత్తి దినమున మ-రా-రా-శ్రీ మోతుమారి అవ్యతరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద స్థాపింపబడినది. దాదాపు మాడుమాసములలోనే విరువందలగ్రంథములు గలదై మాసమునకు రమారమి ౨౫ రూపాయల చందా ఆదాయముగలదై గ్రామస్థుల యభిమానముచే దినదిన ప్రవర్ధమాన మగుచున్నది. ఈనిలయమున ప్రతికుక్రవారము సభలుజరుపబడుచు విద్యార్థులు పెద్దలను విద్యావిషయక నైతిక సాంఘికోపన్యాసముల నిచ్చుచున్నారు. తగినంత శ్రద్ధతోడనే కార్యక్రమము జరుపబడుచున్నది. ఈచిహ్నగ్రామమునగూడా ప్రతిదినమునను నిలయమునకు ౨౫ గురు సభ్యులువచ్చుచు పత్రికలు పుస్తకములును చూచుచున్నారు.

శివరాజయ్య,
కార్యదర్శి.

రామచంద్రపురం

(ఒకవిలేఖరి)

గోదావరివరదలు

ఆగష్టు, 30:— గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారి వద్దనుండి మొన్నటి సాయంకాలము 5 గంటలకు మతహాశిలుదారుగారికి గోదావరినదియందు రాబోవు కొద్దిరోజులలో గొప్పనదలు రావచ్చునని యొకతంతివార్త వచ్చినది. అందుమీద తహశీలుదారుగారు వెంటనే చిక్కవోలు, ఆలమూరు డిప్యూటీ తహశీలుదార్లకును, రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లకును, తాలూకాలోని అన్ని గ్రామముల విలేజీఆఫీసర్లకును ఈవార్తను తమతమ గ్రామములలో వెంటనే దండోరామూలముర ప్రజలకు తెలియబరచవలెననదని సర్క్యులరు పంపించిరి. నదికిసమీపముండు విలేజీఆఫీసర్ల ప్రతిదినమును నదిలోనివరద మోపుచున్నది, లేకతగ్గుచున్నది మొదలగు సంగతులను తహశీలుదారువారికి తెలియబరచుచుండవలెననిగూడ సర్క్యులరునందు నూచింపబడినది.

బదిలీలు

మాతహాశిలుదారు డి. వి. రమణయ్యపంతులు గారిని కాకినాడతాలూకాకు బదలాయించిరి. వారిస్థానే ప్రస్తుతం వెద్దాపురం తాలూకా తహశీలుదారుగా నున్న రెడ్డం శ్రీరామరావు నాయుడుగారిని ఇచ్చటకు బదలాయించిరి.

నెల్లూరుజిల్లా సంఘము

నెల్లూరుజిల్లా కల్లువేలములు

ఈ సంవత్సరం జరిగిన కల్లువేలములలో సుమారు 70 పెద్ద అంగళ్లు పాటదారులచేత నిలిచిపోయినవి. తిరుగా వేలములు పెట్టిరిగాని అంతగా లాభించలేదు. ఈనెల ఆఖరువారములో కావలి తాలూకాపాటలు జరిగినవి. ఇంతకుముందు నిలిచిపోయిన 16 అంగళ్లలో 7 మాత్రము చాల తక్కువమొత్తము నకు పాడబడినవి. కడను 9 అంగళ్లకు పాటదారు రాలేదు. గూడూరులో మొన్నజరిగిన రివేన్యూనందు లోగడ నిలిచియుండిన 20 అంగళ్లకు ఒక్కరైనను పాటపెట్టలేదు. కావలి తాలూకా అంగళ్లకు సెప్టెంబరునెల 5 వ తారీఖున మరల వేలము జరుగును. స్వప్రసిద్ధతేజారాధకు లకు దేశరెడ్డి శేషురెడ్డిగారు గూడూరునందును, రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్యగారు కావలియందును బహిష్కారప్రయత్నము సలిపిరి. కోవూరు నెల్లూరు తాలూకాలలో అంగడలన్నియు పాడబడినను రైతులు చెట్ల నిప్పుట కొప్పుకొనలేదు. మండలీయులు ఈ సందర్భమును గమనించి కాంగ్రెసువారు చేయు ప్రయత్నములకు సహాయ పడవలెనని ప్రార్థించుచున్నారు.

నెల్లూరు మ్యూనిసిపాలిటీ; కాంగ్రెసు

ఈ సంవత్సరం నెల్లూరు మ్యూనిసిపాలిటీలో 6 స్థానములు ఖాళీలగుచున్నవి. దీనికి తగిన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను కాంగ్రెసు సంఘముచే నియమింపబడిన “స్థానిక స్వపరిపాలనోప సంఘము” వారు నియమించియున్నారు. నామినేషనులు ఈనెల 6 లేక 10 తారీఖులలోపల జరుగునట్లు తెలియుచున్నది. ఎన్నికలు సెప్టెంబరు నెలాఖరులోపల పూర్తియగును. ప్రతినిధులపేర్లు సెప్టెంబరునెల 1, 2 తారీఖులలో ప్రకటింపబడునుగాన నెల్లూరు పురవాసులు తగినశ్రద్ధను వహించి కాంగ్రెసు సభ్యులకు వోటుల నిచ్చెదరని ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ సందర్భమున దేశభక్తులగు శ్రీయుత కొమాండ్నారు పార్థసారథి అయ్యంగారును, శ్రీయుతులు ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారును, శ్రీయుతులు కె. వి. రాఘవాచార్యులువారును గట్టి ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. దేశారాధకులు చాలమంది ప్రతియింటికి వెళ్లి వోట్లతో మాట్లాడి కరపత్రములు పంచుచున్నారు. ప్రస్తుతము మ్యూనిసిపల్ కాంసిలులోనుండుసభ్యులు కొందరు కాంగ్రెసువారు నియమించు మరతుల కొప్పుకొని పనిచేయదలచుకొన్నారు గాన వీరును ఈ సంవత్సర మెన్నుకొనుచువారును కలిసి అధికసంఖ్యాకులై కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును జయప్రదముగ కొనసాగింపగలరని నమ్మకము గలదు.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య,

నెల్లూరుజిల్లాసంఘ కార్యదర్శి.

పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘము

సెప్టెంబరు నెల ౧౦ వ తేదీ బుధవారం మధ్యాహ్నము ౧ గంటకు జిల్లా జాతీయ సామాన్యసమావేశము నెల్లూరు ఫిర్కా గొడవర గ్రామమునందలి జాతీయపాఠశాల యందు జరుగును గనుక సభ్యులెల్లరు దయచేయ వ్రాథితులు. చర్చనీయాంశమును ముందు ప్రయోగింపబడును.

సభకేటించు సభ్యులు బెజవాడ ఎడ్వర్డులెనూహలు నుండి ఉదయము ౬ గంటలకు బయలుదేరు సర్వీసు మోటారులో గాని బెజవాడ గవర్నరుపేట ఆరంజిత్ సత్రము చెంతనుండి ఉదయము ౬ గంటలకు బయలుదేరు సర్వీసు జట్కూబండ్లలో గాని, క్రిందటిరోజు మధ్యాహ్నము బెజవాడ రేవులో బయలుదేరు టపా పడవమీదగాని బయలుదేరి కంకిపాడు చేరినచో అచ్చట గొడవర గ్రామ స్వచ్ఛందసేవకుండి గొడవరనకు తిసికొని యేగదరు.

పశ్చిమ కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యాలయము గం.ల.గూడెం. కో. వెంకటకృష్ణారావు, అధ్యక్షుడు.

పగుళ్లకు తైలము

జైల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోక్తేజి 0-5-0 మాత్రమే. ఆరికాళ్లు, ఆరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శిశుగారి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమీది జిలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయచును. స్వల్పక్రయము. కాలి పగుళ్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిప్లో, మదరాసు - బొంబాయి

కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

1924 సం॥ మార్చి జనరల్ అక్కౌంటు

జమ	
నిల్వ బ్రా॥	128-7-10½
లింక్స్ రాజ్యనిధి	15-0-0
పాపలా చందాలు	28-4-0
అధ్యాపకుల బాపతు	14-0-0
మోటారు వేలం బాపతు వసూలు	584-15-0
గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువల్ల ప్రచారకులజీతములు	31-1-0
స్వరాజ్యక్షేత్ర ఆమృతము	1-9-6
మొ॥	798-5-4½

ఖర్చు	
ప్రజాశాసన కార్యము	449-14-0
సదరు పోటీ, ప్రేమనరీ	18-18-9
ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు కార్యము	30-8-0
అఫీసు అద్దె	6-0-0
ప్రచారం ఖర్చులు	12-5-0
గ. స. వీరభద్రరావుగారికి అధ్యాపకము	14-0-0
దూసి సుబ్బారావుగారికి అధ్యాపకము	5-0-0
ప్రచారకుల జీతములు	84-4-0
కం. ల. న్య. సోమయాజులగారికి అధ్యాపకము	9-0-0
నిలువ	198-8-4½
మొ॥	798-5-4½

1924 సం॥ మార్చి నెల ఖర్చు అక్కౌంటు

జమలు	
బ్రా॥	95-0-0
టోపీలు, రాట్టములు, వా. సంఘముల అమృతం	6-2-6
జి. నరసింహంమూర్తిగారి బట్టలు	2-12-0
మా. గోవిందరాజులగారివల్ల బట్టలు	110-1-6
పె. గవర్నరుగారివల్ల అధ్యాపకము	8-0-0
మొ॥	222-0-0

ఖర్చులు	
దూది యేమలు	10-0-6
గ. స. వీరభద్రరావుగారికి ప్రచారం నిమిత్తం యిచ్చిన బట్టలు	18-9-0
ప్రతి రాట్టములు	12-0-0
బట్టలకాతా	66-15-9
నిలువ	124-6-9
మొ॥	222-0-0

1924 సం॥ ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలలు

జనరల్ అక్కౌంటు

జమలు	
నిల్వ బ్రా॥	178-8-7½
పాపలా చందాలు	74-6-0
మోటారు కారు నిమిత్తం కాకినాడ కాంగ్రెసు సంస్థాన సంఘమువల్ల	682-14-0
దూసి సుబ్బారావుగారివల్ల అధ్యాపకము	10-0-0
యార్ల గడ్డ తమ్మయ్యగారివల్ల మేడపాడు కాంగ్రెసు కమిటీ బ్రా॥ నిల్వ	69-4-0
గాంధీపూజా నిధి వసూలు	1228-4-0
మొ॥	2188-4-7½

ఖర్చులు	
అమృతము	16-4-0
సాదరు, పోస్టు, తంజావూరు, ప్రేమనరీ	20-8-0
అఫీసు అద్దె	18-0-0
రైటింగు	2-8-6
ప్రజాశాసన కార్యము	5-0-0

ఖర్చులు	
వారాపత్రికలు	12-0-0
రా. వెంకటప్పగారికి అధ్యాపకము	6-0-0
ఖర్చు అక్కౌంటు బాపతు బడులు తీర్చినది	200-0-0
ఖర్చు అక్కౌంటుకు బడులు యిచ్చినది	50-0-0
ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు	88-8-0
గో. జి. కాం. సం. బడులు యిచ్చినది	4-4-0
ప్రచారం నిమిత్తం	17-15-0
దూసి సుబ్బారావుగారు పట్టుకొనిపోయిన బాపతు	180-2-0
ప్రచారకుల జీతములు	152-13-6
గాంధీపూజా నిధికి పంపినది	1228-4-0
నిలువ	172-8-7½
మొ॥	2188-4-7½

1924 సం॥ ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలల ఖర్చు

అక్కౌంటు

జమ	
నిల్వ బ్రా॥	124-6-9
కరుణ, చెవులు వగైరా	1-5-0
జనరల్ అక్కౌంటునుంచి బడులు తీర్చినది	200-0-0
బట్టలకాతా	171-9-0
ప్రతినిధులు	0-8-0
మం. వెంకటరత్నంగారివల్ల బట్టలు	27-5-0
స్వరాజ్య బోపీలు	0-10-0
జనరల్ అక్కౌంటునుంచి బడులు	50-0-0
ఏమల అమృతం	5-2-6
మొ॥	580-14-8

ఖర్చులు

ఖర్చులు	
దూది, యేమలకాతా	128-9-9
బట్టలు అమ్మినది	145-7-0
ప్రచారం ఖర్చులు	27-7-0
మా. గోవిందరాజులగారికి బట్టలకాతా ని	200-0-0
వా. సంఘములకాతా	4-18-6
రాట్టములకాతా	1-12-0
మం. వెంకటరత్నంగారి కిచ్చినది	1-0-0
నిలువ	69-12-6
మొ॥	580-14-8

1924 సం॥ జూలై ఖర్చు అక్కౌంటు

ఖర్చు	ర. అ. పై.
బ్రా॥	69 12 6
స్టా॥ టోపీలు	2 1 0
జనరల్ అక్కౌంటునుండి బడులు	250 0 0
బట్టల అమృతం	12 14 0
దూది, యేమలు	5 1 0
మొ॥	389 12 6

ఖర్చులు	ర. అ. పై.
రాట్టములకాతా	6 2 9
గరిమెళ్ల గ. వీరభద్రరావుగారికి బట్టలు	8 6 0
బులుసు సాంబమూర్తిగారికి	71 12 0
యల్లాజోన్నల వెంకటేశ్వర్లుగారికి	80 5 0
కోటమూర్తి చివరఘనపతిరావుగారికి	29 0 0
మొదలకంటి తిరుమళరావుగారికి	19 0 0
గా. నూర్యనారాయణ శర్మగారికి	11 6 0
మొదా వెంకటసుబ్బారావుగారికి	4 4 0
భి. కా. గారికి	2 10 0
ప్రచారం ఖర్చులు	0 14 0
మా. గోవిందరాజులగారికి బాకీ కిచ్చినది	51 8 6
మం. వెంకటరత్నంగారికి	26 5 0
పంటి కర్రలకు	12 8 0
ప్రతి రాట్టములకు	48 13 8
నిల్వ	17 8 0
మొ॥	389 12 6

1924 సం॥ జూలై జనరల్ అక్కౌంటు

జమ	ర. అ. పై.
నిల్వ బ్రా॥	172-8-7½
కోశాధికారి కార్యము	282-4-10
నిల్వ	17-11-2
గో. కవచమ్మగారివల్ల	10-0-0
గో. జి. కాం. సం. వల్ల	4-0-0

మొ॥	486-8-7½
-----	----------

ఖర్చు	ర. అ. పై.
పోటీ, ప్రేమనరీ సాదరు,	7-1-0
వారాపత్రికలు	8-2-0
ఖర్చుకాతాకు చేబడులు	250-0-0
ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు	78-5-0
ప్రచారం నిమిత్తం	8-10-0
ప్రచారకుల జీతములు	180-0-0
నిలువ	17-6-7½
మొ॥	486-8-7½

పాపలాడి సత్యనారాయణ,

కార్యదర్శి.

రామచంద్రపురం తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

జమ ఖర్చులు

(జూన్, జూలై 1928)

4 మేయి 1924 తేదీకి నిల్వ	246-12-8
జమ లింకునిధికి	8-0-0

మొత్తం జమ.

254-12-8

ఖర్చు	ర. అ. పై.
పోటీ	0-14-0
ప్రయాణపు ఖర్చులు	7-14-0
సాదరు	0-4-0
జీతములు	20-0-0
ప్రచారకుల సభ్యుల భోజనపు ఖర్చులు	0-15-0
ప్రచారకులకు అధ్యాపకులు యిచ్చినది	8-0-0
ప్రింటింగు	6-8-0
కార్యాలయమునకు పైకిలు కొన్నందునను,	
ఇతర ఖర్చులు	101-8-0

మొత్తం.

245-15-0

గాక 4-8-24 తేదీకి నిల్వ.

254-12-8

145-15-0

108-13-8

నన్నివీను వెంకటసుబ్బారావు కృష్ణారావు,

కార్యదర్శి.

విశాఖపట్టణము

(ఒకవీలేఖరి)

సముద్రము

విశాఖపట్టణ సముద్రము కొన్ని దినములునుండియు పొం గుమ్మరు ది. సముద్రమునకు 10 అడుగులయెత్తుగా దిట్టమైన రా తిగోడ కట్టబడి దానిపైని గల యిసుక దిట్టమైన వేయబడిన రోడ్డునుపై తమ కొంతవఱకు పడవ దోసినది. రాతిగోడమాలిన ది. ఇంక పదియడుగులు పొమ్మగవచ్చునో మార్గమున కావ త్తిపక్కనున్న గొప్పరాతిభవనములు సునామసముగా మారు ను. అందులో ప్రధానమైన భవనము నీ కస్తము ఆఫీసు. పట్టణ మునందలి కొందరు స్త్రీలు సముద్రమునకు ఉపశాంతికొఱుకు ఫలారులను సముద్రమున అనుదినమును వేయించునాడు. అట్లు దినమునకు ప్రజలందఱు సాయంకాలమున సముద్రతీరమునకు చేరి వేడుకచూచుచున్నాడు.

రక్తాక్షి సంగ్రహం ప్రావణ్యమున బ|| 30, శనివారము

మహాత్మాగాంధీ నవరత్న వలయము

శతావధానులు "సత్యవోలు సోమసుందరకవిగారు"

1. శ్రీ. ఘనతరంగు శాస్త్ర గంధర్వభరతను
గర్భియందుటనేమో గాంధీయయ్యె;
కరమెప్పు సర్వలోకజ్ఞానసంబంధ
కలన గల్గుటనేమో గాంధీ యయ్యె
సురుచిర సద్యశస్సురభిశం బగుతావి
గర్భియందుటనేమో గాంధీ యయ్యె
వాడుల సాధించు ప్రకటతరామోద
గరిమ గల్గుటనేమో గాంధీయయ్యె!
2. శ్రీ. ననుచు సార్థకముగ భవదాఖ్య నెంచి
చర్చనీయుచు సాహితీచతురములు
సంతతము నిను వినుతింతు సంతసమున
ఘనసుగుణకంధి! సద్యశోగంధి! గాంధీ!
3. శ్రీ. సర్వమానవులకు సత్యాగ్రహప్రథం
బును బూనితెల్పిన బోధపూర్తి
అనిశంబు నిరపాయ మైనసాహాయ్యని
రాదరంబును జూపు నలఘుమూర్తి
తొందరపడువారి డెందంబులకు చాల
కాంతిని గొల్పు సుస్వాంతవర్తి
పూజ్యమై యలరు స్వరాజ్యలభికి మూల
కారణముగు నవతారమూర్తి
4. శ్రీ. యగుచు జగదేశపూజ్యుడై యలరుచుండు
నట్టి మహానీయునకు జయ మగునుగాత!
మనుచు జనులెల్ల నిన్గొనియాడుచుండ్రు
ఘనసుగుణకంధి! సద్యశోగంధి! గాంధీ!
5. శ్రీ. కష్టసుఖంబులకా గణననేయక సదా
దేశోపకారయై తిరుగువాడు
అహోనిద్రుల నరయకయై స్వరాజ్య
పదవి గూర్చుగ పాటుపడెడువాడు
పుడవి నంతలు నైకబుద్ధి గల్గింపగా
నధికప్రయాసంబు నందువాడు
లహరింబు నల్లరుల్ గలుగకుండుటనై
యెల్లచోట్లకు వెగ నేగువాడు
6. శ్రీ. మహిమ బ్రహ్మజ్ఞు మొనగూర్చు మసలువాడు
ధరణి స్వవశముగాఁ జేయదలచువాడు
తలచినతలంపు లీడేర్చదలచువాడు
భవ్యగుణకంధి! జితపరిపంధి! గాంధీ!
7. శ్రీ. ధర నేమహాత్ముని ధైర్యంబుతోఁ బోల్చు
కోటిమేరువు లైన సాటిరావు
విపుల నే పుష్కరగాంధీర్యంబుతోఁ బోల్చు
కోటివార్షిధు లైన సాటిరావు
జగతి నేధన్యనిశాన్యంబుతోఁ బోల్చు
కోటిసింహులైన సాటిరావు
ధరణిసేనున్యు నాదార్యంబుతోఁ బోల్చు
కోటికల్పము లైన సాటిరావు.
8. శ్రీ. దొరసి యేఘనువాగ్ధురితోడఁ బోల్చు
కోటిగంగాప్రవాహముల్ సాటిరావు
అట్టి మహాదవతారయై యలరుచున్న
ఘనసుగుణకంధి! సద్యశోగంధి! గాంధీ!
9. శ్రీ. జనసమాహములను సర్వావధులలోన
గణనను గాంచునుగంధి గాంధీ
సకలజనామోదజనకమా సురభిశ

- కందమై యెప్పుడుగంధి గాంధీ
ప్రజలకష్టము లనుపైత్యమయముల ని
ర్బంధింప దగిననుగంధిగాంధీ
సర్వదేశములందు సారభ్యగరిమను
ఘటియించుచుండునుగంధి గాంధీ
1. శ్రీ. ప్రాజ్యసామ్రాజ్యభవస్వరాజ్యలాభ
మనెడు ఘనరక్తపుష్పిని వనరజేయు
గంధర్వమాలికయైననుగంధి గాంధీ
ఘనసుగుణకంధి! దివ్యసుగంధి! గాంధీ!
2. శ్రీ. తిలకమహారాజు దివికేసువేళలో
నెవ్వనిదనయెడ నెలమిజేర్చె
జేర్చి గీతలలోని శ్రీకృష్ణవాక్యంబు
లెవనికిజపులూరఁ జెవుల నించె
నించినాయుద్యమం తెంచి నీతలనుంచి
తీని బూనుమను నెవ్వనికిఁ జెల్పె
తెల్పి స్వరాజ్యలభికి నెవ్వనికిఁ గార్య
సాధకంబగునట్టి బోధ జేసె
3. శ్రీ. జేసి నీదుప్రయత్నంబు సిద్ధి నొందు
ననుచు నెవనికి నొసఁగ నిజాతయంబు
నట్టి బోధాత్ము డవు నీచె యమలగంధి
సతతపాతపరిపంధి వాక్యంధి గాంధీ.
4. శ్రీ. జనసంఘములకెల్ల సమ్మోహనాస్త్రమై
యలరాదుమండ నీ యలఘుదృష్టి
ప్రజలెల్ల లైక్యంబుఁ బడసియుండుటకునై
మచ్చుమందయ్యె నీ మహితబోధ
జనసమాహమునెల్ల స్వాధీనముగఁజేయ
స్వత్రైక మయ్యె నీ సాధుమేధ
వాదితలల్ ముంచ వాంఛించునదియాయఁ
బ్రవహించుచుండ నీ వాక్యలహరి!
5. శ్రీ. జగతి నాబాలవృద్ధులు సతతము నిను
దలచుకొనునంత కమ్మనితావు లొసఁగు
విరులపేరయ్యె! నీపేరు విపులగంధి
కలితపరిపంధి ఘోరభృత్యుగంధి! గాంధీ!
6. శ్రీ. స్వస్థానవేషభాషల నొందుచుండుటే
బుధలక్షణం బని బుద్ధిఁ జెప్పి
సంస్కృతాంధ్రంబులకా జదివి హిందీభాష
యను నేర్చుకొనవలె ననుచు బులికి
మనస్వదేశపుబట్టలను గట్టు టది మంచి
దని దానిమేళులు దగ వచించి
పత్తిరాట్నము నిల్పి పశుకుమార్తెగ చేతి
పనులుచేయుట ముఖ్య మనుచుఁ బెలిపి
7. శ్రీ. కినిసి సాహాయ్యమును మానఁ దమను నుడివి
యలరు జాతీయపాతశాలలనుఁ నిలిపి
విద్య నేర్పించుచున్నట్టి విమలగంధి!
భవ్యగుణకంధి! సుకృతానుబంధి! గాంధీ!
8. శ్రీ. ప్రణతిసహించు రాట్న మిటువచ్చెను మిరలుబండిదీయఁడి
యనునలపేళనోకి నిపు డుద్భుతలీల స్వరాజ్యలభికి
పనుపడు రాట్నమున్ నెరపిబండ్లునుసారటులున్ రయిల్లునై
గను బరువెత్త జేసెనల గాంధీ! భగీ మహిమా ప్రగంధయై!
9. శ్రీ. సకలభాషావిశేషానుషక్త సరస
గంధియు పశోపకారియో గాంధీ గారి
కెలమియుఁ జిరాయురారోగ్యబలము లొసఁగుఁ
గాతె వాజ్మేత విశ్వవిధాత ధాత!

క డ సా రి

[నం దూరి బంగారయ్యగారు, సారస్వతసమాజము]

1. శ్రీ. మొగలిసా తిని 'బోలెడు' - ముద్దుమొగము
వాడిపోయెడు జాడలు - జూడనయ్యె
కట్టకడపటి నిమసముల్ - గవియవచ్చె
జానికమ్మకు పయనంపు - సమయచయ్యె
2. శ్రీ. తనదు నెలజవ్వనపుల్లేవ - తనివి దీర
నాధు డద్దియలన తొలి - నాటిముద్దు
ముఱపు రానీని గుఱుతగు - మంజువాణి *
చెంతనేయుండి వెన్నెలల్ - గుఱియుచుండె.
3. శ్రీ. అమృతమయమగు - స్వాదయంబు నట్టె వంచి
ముగ్ధబాలిక తనతల్లి - మోమునందు
మధురహాసంబులను జిల్లె - మమతతోడ.
4. శ్రీ. చిన్ని బాలిక నగుమోము చిన్నవోవు
ననెడు భయమున దుఃఖంబు - నణచిపెట్టి
మాటు చిటునవ్వులను తల్లి - మాటువలికె.
5. శ్రీ. జవ్వనపుల్లేవతోలల్ - సతియొక బలియు
ముచ్చటగ నాటుకొన్నట్టి - పూలమొక్క
విరిసి మృదుమంచహాసంబు - గుఱియుచుండ
జూచు సౌభాగ్యమున కది కడసారి యనుచు
చెమ్మగిల్లిన చెక్కిరినీమలందు
నంత్యహాసంబు నీరస - మగుచుఁ దోచె.
6. శ్రీ. చెంత నాడెడు బిడ్డను చేరబిలిచి
ముద్దుమోమున తుది బీద - ముద్దు నద్ది
తరుగుకొనిపోవు హృదయంబు దాపలేక
కంటినిటికి దుప్పటి - మాటు చెట్టె
7. శ్రీ. పాపపుణ్యంబు లెఱుంగని - బాలకకట
యేడ్చునవ్వులలో భేద - మేమి తెలియు?
చిట్టిమొగమున నింకను - చిటుతనవ్వు
లల్లనల్లన తాండవ - మాడుచుండె
8. శ్రీ. ముద్దుబాలిక నగుమోము - చిన్నవోవు (?)
ననెడి భయమున వెండియు - నవ్వె నబల;
ఆవిషదాగ్నిలోనుండి - యమృతహాస
మెట్లు వెడలెనో తెలియునా - ఈశ్వరుండె
9. శ్రీ. అమల మమృతయంబును - నైవహ్యదీని
వెలికిజిలికెడు చిటునవ్వు - లొలయునొకట!
లోనఁ గ్రాఁగెడు హృదయంబు - గాననీక
గప్పఁ జూచెడు చిటునవ్వు - లొప్పు నొకటి
10. శ్రీ. చంటిబిడ్డను విడనాడి చనెడుతరణి *
కట్టకడపటిచూపుల కాంతియందు
లేచు నెలబాలు మృదుమంద - హాసకాంతి
మేళగించెడు నట్టి యా మేటి దక్క
చమృతావస్థ నీక్షింప - నెవడు గలఁడు?
* భూగోళశాస్త్రప్రకారము చెంద్రుడు తరణి బిడ్డ
యని యుత్పేక్షింపఁబడినది.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల దబ్బి 1-కి రు 0 8-0

రక్తరేచనములు, బంకివిరేచనములు, జీగటవిరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలకు మాడుభూతులు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. చిటిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణ మిచ్చును. అమృతాంజనము, డిసో, ముగ్ధగామ - గాంధీయ.

ఆంధ్ర గీతిమర్మము

[సునంద కృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారు]

2-8-24 తేదీన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఆంధ్ర గీతి యను శీర్షిక క్రింద బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద రామమూర్తిశాస్త్రిగారు వ్రాసిన వ్యాసముందు, ఆంధ్రదేశము దింకను గానవిద్య నభివృద్ధిపరచుటకు చక్కనిమార్గము లనేకముగనున్నను, కొన్నివిషయములను బట్టి చూడగా శ్రీ శాస్త్రిగారికి ప్రస్తుతపు ఆంధ్రదేశ గాయకులను గురించి తగినంతయనుభవము లేనట్లు స్పష్టమగుచున్నది. అట్టి తర ఆంధ్రగాయకులను గురించి తగినంతయనుభవము గల్గియు, ప్రస్తుతవ్యాసమున మీరు ప్రకటించిన నామధేయములు గల మహా గాయకులలో ఏ ఒక్కరియొక్క యోగ్యతను అందరియొక్క యున్నా, యింకను కొందరు దాక్షిణాత్య ప్రసిద్ధ గాయకుల యొక్క యున్నా గానమున్న వినియున్న వాడనగుటచే, పక్షపాత రహితముగ నీవిమర్శనను వ్రాయుచుంటిని. శ్రీ శాస్త్రిగారు వ్రాసినదానిలో, గానవిద్యకు ముఖ్యశాఖ లనదగు రాగాలూపన యు, పల్లవియు, యిప్పటివరకు తంజావూరు మొదలగు దాక్షిణాత్యుల సామ్రేయము వి. అనుటలో 'యిప్పటివరకు' యను శబ్దము 15, 20, సంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడినచో నొప్పునబడెడిదేమో నేను తెప్పలేదు గాని, ప్రస్తుతపు విద్య భూయకులగాని, న్యాయంబగు విమర్శనేడి (శ్రోతలుగాని) యొప్పుకొనరు. ఏలనన సంపూర్ణ శ్రుతిలక్షణములతో, శ్రీ శాస్త్రిగారు ముఖ్యవిషయములని చెప్పిన, రాగము, పల్లవి, పాడుటయందు, దాక్షిణాత్యుల తంత్రీనైపుణ్యముతో వాడుచున్నారో, అట్లును, అంతకంటె నెక్కువ నైపుణ్యమునను గూడ వాడగల మహాగాయకు లిప్పు డనేకు లుండుటజేసి, యిప్పటివరకు నారెండుశాఖలున్న వారిసామ్రేయము వసుటకు గాఢనిదర్శనములను వైపర్యలలో ద్రువపరచెదను.

"కనుక ఆంధ్రగాయకులను, సంగీతవిద్య నభ్యసించు ఆంధ్రవిద్యార్థులకు కొన్నిమామూలీ, సంవత్సరములలో ఆంధ్రదేశమున ఎదలి ద్రవిడకర్ణాటక గాయకులయొద్ద వారివిద్యయు పద్ధతులును పూర్తిగ గ్రహించి పరిపూర్ణపాండిత్యము లభించిన తర్వాత" అని మీరు వ్రాయుటలో తీవ్ర విమర్శనీయాంశము గలదు.

ఏమనగా, అచిరకాలముక్రిందట కీ|| శ్రీ|| లయన, యాంధ్రదేశపు సుప్రసిద్ధ మహావిద్యద్వాయకు లగు సునంద దక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారవలెనే, ద్రవిడకర్ణాటక గాయక మహాశయులలోగూడ నిష్కల్పమున పూర్వయుతో వారికిగల విద్యా పద్ధతులన్నియు శిష్యులకు పూర్తిగ గర్భవారమునకుగాక! అంతమాత్రముననే శ్రీశాస్త్రిగారి యుద్దేశ్య ప్రకారము పరిపూర్ణ పాండిత్యము లభించుననది యసంభవము. ఏలనన, సంగీత మంతములేనివగుటచే పరిపూర్ణ పాండిత్యము ఈశ్వరునికేదిక్కియున్నదేగాని మనుష్యులకు దక్కునదిగాదు. దైవాంశసంభూతులును, మహామంత్రోపాసకులు నగు శ్రీ త్యాగరాజులు విషయమై యటుంచగా, వైవిధ్యమునే ప్రమాణముగ దీసికొనినచో ప్రస్తుతపుగాయకులలో విద్యాంశుడని యొక్కనిగూడ నిరూపించుటకు దుర్లభమునగునాన, మహాగాయకుల నెన్నుటలో నొకపాద్య నేర్పరుపవలెను. అందు శ్రీశాస్త్రిగారి నిర్ణయ మెటులోగాని, నామతమును చెల్లించుంటిని. గాయకుడు, తాను తెలిసికొనినంతవరకు (అనగా ఏ పదివాడుక రాగములో తెలిసికొనినంతమాత్రమున పండితుడనిగాదు. వందలకొలదిరాగములను పఠించినవారు, అని యర్థము) - దోషరహితముగ, అనగా, ఉచ్చారణదోషము లేకుండ, రాగమునకు జెప్పబడిన లక్షణము నకు భిన్నము గాకుండ, శ్రోతలమనంబులు రంజిల్లునట్లు రాగ విన్యాస మొనరించుటయు యిట్లే అపురూప రాగములు (అనగా సాధారణముగా అందరిచేతనూ పాడబడకుండా యుండును) గూడ పైజెప్పినవిధంబున పాడుటయు నొకగొప్పవిశేషమే. కాని ఇట్లని గాయకోత్తములు సమావేశమైనపుడు ఒకరు పాడిన యపురూప రాగమును మరియొకరు పాడలేకపోవచ్చును. ఇట్లే పరస్పరముగూడ సంభవింపవచ్చును. అట్టిసందర్భమున ఎవరెక్కువ ఎవరెక్కువ యని చెప్పుట దుర్లభమగును. కాని యొకరుపాడినది మరియొకరు పాడకపోయినను లోపము ఏమిన్ని లేదు. ఏలనన, అపురూప రాగములను వారువారు కొన్ని కొన్నిటినిమాత్రము ప్రత్యేకముగ సాధనచేసికొనియుండురు. అందుచే వారువారు సాధించినవిషయములు నిర్దిష్టముగ గానముచేయుటయే యుత్తమలక్షణము.

ఇట్లునే పల్లవులలోగూడ, నతీతానాగతసమయములలో, సుప్రసిద్ధతాళములయొక్క సుప్రసిద్ధతలలో చక్కని యుచ్చారణతో వాడుట. (ఏల నీయుచ్చారణవిషయ మింత నొక్కచెప్పుచున్నానందులేమో? కొందరు పాడుటలో శీర్షనలలోగాని, పల్లవిలోగాని, స్వరములయొక్క పొకడలోగాని, వారు చ్చరించుచు పేమైనదియు, చెలియకబోవుటయు, మీదుమిక్కిలి వికారశబ్దంబు లుచ్చరించుట మొదలగుగొప్పదోషము లుండును) అట్టివిలేకుండ పైజెప్పినవిధంబున బల్లవిపాడుట యుత్తమలక్షణము. ఇంతేగాని, ఏకోత్తరతతాళములలోనో, అష్టోత్తర సహస్రతాళములలోనో, (చేలికి, 256, 512, 1024,

అక్షరములచొప్పున నడపుచు వాడెదమనుట మొదలగువిషయంత మాత్రమున్నూ అవసరములేదు.

ఇట్లు నేజెప్పినలక్షణంబుల ననుసరించి వాడెడి మహా విద్యద్వాయకు లాంధ్రదేశమందు సుప్రసిద్ధు లనేకులుగలరు. వీరిలో ననేకులు దాక్షిణాత్యులశిష్యులు గాదు. ఇట్టివారిలో దక్షిణదేశపు గానసభలలో ఈమధ్యవచ్చిన శత్రుసోదరులుదప్ప వేరెవ్వరును సత్కరింపబడలేదని జెప్పిరి; గాని జూలై 5 వ తేదీ నుండియు నిప్పటివరకును, వారమువారము స్వరాజ్యపురికలో, శ్రీమాన్. సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారిచే, పోషింపబడుచున్న శ్రీ వెంకటస్వామినారాయణుగారి గానముగాని, అద్భుతమగు శిడేలువాడ్యపు ప్రకృతిగాని గమనించి, వీరివ్యాసముంజేల యువహరించలేదో! ఆశ్చర్యమగుచున్నది. పల్లవిపాడుటలోగూడ శ్రీనారాయణుగారివిషయమై అద్భుతముగ వ్రాసియుండిరి. ఇట్టి మహాగాయకు లాంధ్రదేశమున నింక ననేకు లుండగా, శ్రీశాస్త్రిగారు "ఆంధ్రగాయకులు వారిదేశమునవలలి ద్రవిడకర్ణాటక గాయకులవద్ద వారి విద్యాపద్ధతుల గ్రహించి, దక్షిణదేశపు గానసభలలో వారివిద్యను చూపించి మెప్పువడసి ననేతప్ప వారు మహాగాయకులుగా సంగీకరింపబడుటకు వేరు మార్గములేదు" అని నిష్కర్షగ ననుటచే, దక్షిణదేశమునఅనగా ముఖ్యముగా మద్రాసు గానసభలను నడిపేవారలోగూడ మన శాస్త్రిగారికి తగినంత యనుభవములేదని తెలియుచున్నది. మద్రాసులో గానసభలు వడిపేవారలో సాధారణముగ ముప్పాతిక మూడువీసములకుపైగా, సంగీతమున నేమియో తెలియనివారున్నూ, బహుజనాకర్షణచే ధనాభివృద్ధిని జేసికొనుటకు ఈ సభలను నడుపుట యొకవ్యాపారముగ బెట్టుకొనితేకాని విద్యాభివృద్ధి గాయకులకు ప్రోత్సాహమొసంగుటగా నేర్పరుపబడుచున్న గానసభలు గావని బహుగాయకులకు ద్రవిడులలోగూడ అనుభూతివిషయ మయ్యేయున్నది.

ఆంధ్రదేశపు మహాగాయకుడొక్కడు చెన్నపురికి బోయి అచ్చట గానసభాధ్యక్షుల దర్శించి, అయ్యా! నేనొక ఆంధ్రదేశపు గాయకుడను. మీసభలో పాడి నావిద్యను ప్రదర్శించుకొని మెప్పువడయుటకై వచ్చితినేకాని, మీదబ్బుగూడ నాకర్పరలేదనియు నెంతజేడుకొనినను, సహజముగా 99 పాళ్లు పాడుటకు సావకాశ మివ్వరు సరియేగదా? మీదుమిక్కిలి వచ్చే ఆదివారమునాడుకలిసికే ఆలోచించెద మనినీ, కలిసికే ఈమాసమునకు ప్రాగ్గాం స్థిరపరచినాముగాన, పై నెలలో తప్పక తమ కొకకచ్చేరీ యేర్పాటుచేపడమనినీ, అందులోగూడా అయ్యా మాగానసభలో ఏ విద్యాంశునినీ ఊరకనేపంపుట ఆచారములేదు గావున నేదో శక్త్యనుసారం గా సన్యాసముజేసెదమనినీ గంపెడుఆశమూత్రము కల్పించి, తిరిగి ఈగాయకుడు సభాధ్యక్షుల దర్శనార్థ మతివినయముతో నరుదించినపుడు, అయ్యా! తామెవ్వరు? అని ఏమియు నెరుగనివారివలె, నీగాయకుని ప్రశ్నింతురు. ఆపుడు తిరుగ నీగాయకవతంసుడు వానిమొరనంతయును వినిపించుకోగా, ఇ. హి. హి. హి. స్వామి! తమరా? అయ్యా నేనే సమయం చిక్కినపుడు కలుగుపంపుతానని చెప్పితినిగదా? శ్రవపడి ఏల వచ్చితిరి? అని వైయెత్తుజనాబు చెప్పుచూ, మరియొకవారం నాడు రమ్మని వాయిదా వేయును. అట్లే గాయకుడు తిరిగి పిన్న నాటికి రాగా, రాగా, కొన్ని మాసములుగూడ గడచును. తుదకు ప్రాణంబిసిగి, సభాధ్యక్షునితో 'అయ్యా, ఏదో ఒకమాట, ఉన్నది. లేదు, అని చెప్పండి, అనిఅడుగగా - 'స్వామి, నే నెంతో ప్రయత్నము జేసితినిగాని, మా సభ మొంబందరును ఒప్పుకొనేటట్లు లేనండీ. కావున నా ప్రయత్నంగూడ ఫలించదని తోచుచున్నది; గాని, ఈలోపున, మరియొక గానసభవారి నైన నుజూచియుంటే మీకు కచ్చేరీఅయ్యే యుండెడిదండీ! తేవలం మాసభమొంబంబు ఎంతోపేరుగలవానిని గాని పెట్టరండీ!' అని మొండిచెయ్యి బయటపెట్టునేగాని, పాపము! ఆసాత్వికుని యంతకాలం గంపెడుఆశపెట్టి, తిప్పితిప్పి, యనేకసార్లు ఆడినమాట దప్పినవార మగుచున్నాయకాని కించితనను పశ్చాత్తాపమునొందుట కలలోగూడ నుండదు.

ఇంతకాలములోపల నీగాయకుడుగూడ తేలేనైనన్నివిధముల తదితరగానసహజములలోగూడ ప్రయత్నము చేసియేయుండును. గాని సభాధ్యక్షులందరు నేర్చుకొన్నదియు నొకే పాతముగ నుక, నందరివల్ల నుకకే ప్రత్యుత్తరమును బొందియుండును. ఇట్లు బహుకాలము నిరీక్షించుకొనియుండి బ్రాంఖర్చులు, భత్తఖర్చులు, యంకను పట్టుమను సహజముగ జరిగే అధికవ్యయ ప్రయాసలలోనై తుదకు సంపూర్ణ విఫలమనోరథుడై బిటి కరుచెందుచున్నాడు. కొందరికి సిఫారసులవల్లను, కొందరికి వేదభాషలవల్లను, గూడ కచ్చేరీలు లభ్యమగును గాని సాత్వికముగ, బాహ్యోదంబరము లేమియు లేక ప్రయత్నించు ఉత్తమగానకళాశాఖిదుల కనేకులకు ప్రయత్న సిద్ధి యగుటలేదు. ప్రస్తుతము చెన్నపురిలో గానామృతమును చెదజల్లుచున్న శ్రీ వెంకటస్వామినారాయణుగారినిగూడ యొకరు సిఫారసుజేసిరినియు పత్రికలో వ్రాసి వారు. కాని యంతటిమహానైపుణ్యము గల్గిన మన నారాయ

ణుగారినిగూడ, ఆయనంతట ఆయన సహజంగా వెల్లి ప్రయుత్పన్నుడైనచో, వారియొక్కత నింత చక్కగగ్రహించి పత్రికలయందు వ్రాసియుండలేమో యనెడి యుద్దేశ్యము నాయనుభవంబునకు తోచుచున్నది.

పూర్వము సంగీతసాహిత్యవిద్యల నాదరించెడి ప్రభువులు దేశమందు విరివిగ నుండెదవారు. ఇప్పటికైన నచ్చటనున్న యట్టి ప్రభువుల నాశ్రయించినచో, ఉన్నన్నాళ్లు వారు భత్తఖర్చులు పంపుతూ, తుద శోభాననో కచ్చేరీ చేయించి ఈవిద్యాంశుని ప్రాప్తానుసారం సన్యాసమొనర్చిపంపెడివారు. అట్టి సంస్థానాధీశులలోగూడ, గద్వాల, వనపర్తి ప్రభువులు పరలోకమున శేగుటచే, గొప్పలోపమే తలపించినది. తిరిగి ఆయాస్థానములలో పట్టాభిషిక్తులగు ప్రభువులు వచ్చినతర్వాత స్థితి ఎటులుండబోవునో? కాని ఈ మద్రాసుగానసభలను నమ్ముకొనిన వారకు అపాహ! ఉన్నంతకాలం భత్తఖర్చులు యితరఖర్చులు దండుగ. చివరకు కచ్చేరీ జరుగకపోవుట గొప్పదండుగ. ఉభయభ్రష్టత్వము మాత్రమే తక్కువచున్నది.

ఇట్లు దక్షిణగానసభలలో అవకాశము చిక్కుటయే ఆంధ్రుల కెంతయు దుస్థరంబుగ నుండ, అచ్చటపాడి, మెప్పువడసినేగాని వ్యాసప్రోక్తముగాదని ఏయెంతోప్రవృత్తగాయకునికీ గూడ (దక్షిణగానసభలతత్వ మెరిగినవిషయంబు) యభిప్రాయ ముండదు. అయినను ప్రస్తుతకాలపు పండితాభిప్రాయ మిదిగాదు. దాక్షిణాత్యులైనను ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చి మెప్పువడసిననే మహాగాయకు లనిపించుకొనెద రనేదిస్థితి యాంధ్రదేశమున కభ్యియున్నది. ఏలనన, వినువారిలో ద్రవిడులలో కన్న నాంధ్రులలోనే చక్కనివిమర్శకు లున్నారు. ఇది యిటుండ, నాంధ్రగీతి గానమునేయుట కాంధ్రేశ్వరులే యుండవలెనను వాడుక ప్రజలమై పోవుననెడి భవిష్యద్భయము నొకదానిని శాస్త్రిగారు నూచించిలేకాని, యిట్టి భయము కల్గుటకు సానమే చిరకాలము క్రింద నశించిపోగా తిరుగా నిట్టి విషయము సంభవించుటయే యసంభవము.

ఇచ్చట నాంధ్రేశ్వరశబ్దము, దక్షిణామీందూస్థానములో చెన్నరాజధాని, నిజాము, మైసూరు, మలయాళపు దేశములం గల మునల్పాములదక్క దక్కినభారతీయులని నాయభిప్రాయము. ఏలనన, ఉత్తరహిందూస్థానమందలి భారతీయు లాంధ్రగానమును సాధింపవలెనను, ఏలక్షలో నొక్కనికైననుగూడ నీయుచ్చారణ మొదలగువిషయము లలవడుట దుస్థరము; కాని యాంధ్రు లాంధ్రేశ్వరులగానములన్నిటిగూడ సాధింపగల జీహ్వాలాభము గలవారు. ఈవిషయమిటుండ, - పూర్వపుద్రవిడ గాయకులలో నాంధ్రగీతిని చక్కగావాడిన, పూర్వయ్యంగారో అనంతర మభాగవతులు మొదలగువారు లనేకులున్నను, పరికించిచూడగా ప్రస్తుత ద్రవిడగాయకుల గానమున, ననేకమగు ఉచ్చారణదోషములు, పద, వాక్య దోషములు గల్గుచున్నవి. యిట్లే అచ్చట హరికథల జెప్పెడివారు, పాడెడి ఆంధ్రవిషయములలోగూడ, కొలదికాలముక్రిందట స్వర్గస్థులైన కుంభకోణం పంచాపకేశశాస్త్రిగారు ప్రస్తుతము అగ్రసరలలో నొకరగు బ్రహ్మశ్రీ మాంగుడి చిరంబరభాగవతర్ మొదలగు ఏవ్వలసంభాషకులలోగాని, తతిమ్యావారందరు పాడెడి విషయములలో వచ్చుచున్న తప్పులగంపలకు అంతమేలేదు, ఈవిషయములు పాడువారికినీ, వినేద్రవిడులలోగూడ బహుజనులకున్నూ చెలియక, వారిలో వారు పాడుకొనుచు వారిలో వారే సంతోషించుకొనుచు, వారివార చే నడుపబడుచున్న సభలలో వారలు సత్కరింపబడినంతమాత్రముననే వారు మహాగాయకు లనబడుదురా? కాదు. నిజ స్థానమే ప్రస్తుతపు ద్రవిడగాయకులలో నేకొలదిమందియోలేవ్వు తతిమ్యా అనేకులు (అనగా అచ్చటి గానసభలలో సత్కరింపబడుచున్న వారిలో ననేకులు) ఆంధ్రగానమునకు కళంకమునే కల్పించుచున్నారని చెప్పవచ్చును.

అంతేగాని బహుపరిశుద్ధముగ గానము సల్పెడి ఆంధ్ర మహాగాయకులకు విరివిగనేకాక అరుదుగగూడ నవకాశివ్యుక వారి ధనాభివృద్ధికై వ్యాపారముగ బెట్టుకొని సభలను వడిపే గానసహజమువార్ల యొద్దనున్నూ, దానియొక్క పారిశుధ్యమే ఎరుంగని అచ్చటిప్రభావధ్యమునకును, వాడి మెప్పు వడసిననే కాని యాంధ్రులగానము వ్యాసప్రోక్తముగాదని చెప్పుట కేమియు సావకాశములేదు.

కాని ఈవ్యాసమందు ద్రవిడగాయకులగురించి చెప్పినలోపములును, దోషములును ఆంధ్రగాయకులలో గూడ కొందరికిగలవు. ఇట్టి మంచిచెడ్డ లభయత్ర సమముగనే యున్నవి.

ఇట్టిసమయమున చెన్నపురిలో నున్న ఆంధ్రమహాశయులున్నూ, ఆంధ్రదేశపు ముఖ్యపట్టణములలోని మహాశయులున్నూ ఆయాపట్టణములలో గానసహజము లేర్పరచి ఆంధ్ర ద్రవిడగాయకులను విరివిగ రావించుచు సత్కరించుచుండిన గాని ఈవిద్యకు దగినంత ప్రోత్సాహము కనబడదు. సరిగా నొకవత్సరముక్రిందట సి. బసవరాజుగారనెడి యాంధ్రమహాశయులు కొందరి సహాయముచే, "ఆంధ్రగానసభ" అను పేర

శిష్యకృష్ణమూర్తి కవికృత
కంకణబంధము

[ప్రకాశకుడు పొక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణ]

శ్లో. క్షాపి సం॥ శ్రావణ బంధ శనివారం ఆంధ్ర
పత్రికాసారస్వతాను బంధము తరువాయి)

శ్లో. మేరాజానేతా దేవాలీ నా మాశాధానా ధీనానే

కా లోకి మాస్థానాభాఖ్యా యోగీశం పాయావేతం రా॥

మేలి ఇనీ అనే ఇ ర్భవ్యభవితార సుద్రవీతం దేవా
లి దేవా నియంతి గచ్ఛంతి యద్ధాతం దేవాలీ రాక్షసాః
తేస్యసంతి దేవాలీ రలయోరభేదా దేవాలీ రావణః మేరా
జానేతానన్ ఇరాజానేతా రామః మా సవిద్యతే ఇరాజా
నేతా యస్య తాదృశ స్సన్ ఆత్రేరాజానేతృశస్త్రా లక్ష్యుణస్యా
పుష్పలతకః రామలక్ష్మణౌ మాయామృగద్యారా దూర ముప
వాహ్యేత్యర్థః । నాప్రాకృతమహమ్భ్య భూత్యమాశాధానాధీ
మాయా స్వీతారూపాయా ఆశాధయా స్వదిక్ష్వాపణేన వాధీ
ఉపమాస్థానాభాఖ్యాః శోభావత్కాంతిభూమణః రా
మః ఆకి తత్కాలకవితరవాతాద్విశ్రవణనితానరకంకాకృత
యంభస్సన్ । ఏత ఆభిముఖ మాగతం యోగీశం యోగామ్నా
త్రాణి లేత్రసంతి యోగీపాణినీయం త్రలేళః లక్ష్యుణ ఇతి త
త్త్వం తమయాత్ । పేలివ రాజసంబుద్ధిః॥30॥

శ్లో. రాజా నేతా దేవాలీనా మాశాధానాధీ నానేకా

లోకిమాభానాభాఖ్యా యోగీశం పాయా దేతం రామే॥

దేవాలీనాం నేతా దేవతాసార్యభావః రాజా రామః
ఆశాధానాధీ ఆశానీతానిమిత్తాణా తస్యాధా ధారణం తయా
నాధీ ఉపతాళు ఇనీ అనేకా నేకానభివర్తిత్యఅనేకా లక్ష్య
వాన్ సంబుద్ధిః । అ తతః లోకి తత స్తతః పశ్యన్ మాస్థానా
భాఖ్యాః । మాయా స్వీతారూపాయా స్థానే పురతి ఇతి భా
వః । ఆభా ప్రకాశః । ఆఖ్యా ఖ్యాతిః తే యస్యరావణేన యు
ద్ధంకృత్యా ఖ్యాతిభా గ్భూతాయ రితిభావః । త మయతీతాదృశః
జటాయుదర్పనం కృతవా నితి తాత్పర్యం । అగ్నిమంజుషావాన
రేషు ఈశః శివరూపః తం హనుమంతం అయాత్ పూర్వం
తల్లప్రాప్తవాన్ పశ్యాత్ అగ్నిన్ నివాస త్వేనదృక్షమతః కప
యః తేషామీశం ఏతం ప్రసిద్ధం సుగ్రీవం ఆయాత్ । పేలిసం

నోకసభన స్థాపించిరిగాని ఆరంభకచ్ఛేరీతోడనే ఆసభ అంత
మైనది. ఆకారణము లేమియుఁ దెలియవయ్యెను.

శ్రీశాస్త్రిగారు చెప్పిన మాటల నాంధ్రప్రదేశులు
పరస్పరము విశేషముగ సమావేశమై కచ్ఛేరీలు చెయలుచే,
ఉభయలతను శ్రీయోదాయక మగు నంశమై యున్నదిగాన
నాంధ్రమహాశయలందరు నీయద్యమమున శ్రద్ధబూహితావలసి
యున్నది.

తరువాత శాస్త్రిగారు ఆంధ్రగాయకులకు త్రైనింగు
నోకదాని నేర్పరిచిరిగాని, అట్టిపట్టు నిచ్చెడి వాయుగూడ
నాంధ్రులలోనే కలరు. (ఇంతిమాత్రమునే మనవారలు
దాక్షిణాత్యులవద్దకు వెళ్ళుటాడవని నాయభిప్రాయము గారు)
ఆంధ్రమహాగాయకులలోఁ—

గాత్రజ్ఞులు:—సున్నర గంగాధరశాస్త్రిగారు, పారు
తల్లి రామకృష్ణయ్యగారు, (వీరు ఫిడెలువాద్యమునగూడ గడు
నిపుణులు) పిరట్ల శంకరయ్యగారు, బల్లెపల్లి శివారామయ్యగా
రు, తాడిగడప శేషయ్యగారు, రాజనాల వెంకటప్పయ్య
గారు, సంహారి సింహాద్రి అప్పలాచార్యులుగారు, (వీరు
గాత్రమునను ఫిడెలునందును మహాప్రాజ్ఞులు) పారివాగభూషణ
ముగారు, (వీరు ఫిడెలునందుగూడ గడునిపుణులు), పురాణం
కనకయ్యశాస్త్రిగారు.

ఫిడెలువాయించే మహాగాయకులు:—చల్లపల్లి పంచనా
దంగారు, శ్రీ వారణాసి బ్రహ్మయ్యగారు, వెంకటస్వామి
నాయుడుగారు, పుష్పలహనుమానులుగారు, పిరట్ల శివరామ
య్యగారు.

వైణికులు:—శ్రీయుత తు॥ సంగమేశ్వరశాస్త్రిగారు,
వెంకటరమణదాసుగారు.

వేణువాద్యము నాంధ్రదేశమున ససమానప్రతిభతో
గానమొనర్చిన బ్ర. శ్రీ. సున్నర గంగాధరశాస్త్రిగారిప్పుడు
పూర్వదయును నేదియో బాధచే మనివేయుటచేతనున్న, తిరిగి
అంతటిప్రాజ్ఞులెవరును ప్రస్తుతము లేకపోవుటచే నా
వాద్యమును సంజీవరావు నాగరాజరావు మొదలగువారలవద్ద
వభ్యసించవలసినదే.

మృదంగవాద్యమున శ్రీయుత అశ్వధాటి రామమూర్తి
గారు, పొట్లూరి వీరరాఘవయ్యచౌదరిగారు, పుష్పలరత్నము
గారు, వారణాసి ఘంటయ్యగారు, వాల్మీకి ఘంటాలుగారు,
శ్రీమూర్తి ముత్తే రంగారాయలుగారు,బురంపురం అప్పగారు.

ఇంకను సంపూర్ణముగ గోదావరి విజయనగరంజిల్లాల
లోను, కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలలోను ఉన్న యితర మహా
వాయకులను గురించి నేను విశేషముగ దెలియనివాడ నగుటచే
గార్ల నామధేయము లిందు బొందుపర్చలేదని నాయందు
నెపము వేయకుండురుగాక.

బుద్ధిః క్షుత్రేత్రానా రామభితి రామే రామవృగవిశేష
అస్మిన్నితి రామం తనం తస్మిన్॥30॥

ఆరణ్యకాండస్సమాప్తః॥

కిష్కింధకాండం

శ్లో. జానేతాదేవాలీనా మాశాధానాధీనానేకాలో

క్షీమాస్థానాభాఖ్యా యోగీశం పాయా దేతం రామేరా ॥31॥

జానేతా దే జనమర్వాదాప్రథమగణ్య రాజన్ । అవిష్టో
వాలీనామవానరవిశేష ఇంద్రపుత్రః ఆశాధానాధీనానేకాలో
అస్యంతే ఇషవోనే నేత్యాసం ధనుః । సమీపాశయః శసయోర
భేదః తస్య ఆధానేన అధారణైవ అధీనాస్యాధీనాః । అనేక
అలాః అరాః రలయోరభేదః జవినో యస్య తాదృశీభూ నితి
శేషః । సఖదంష్ట్రాయుధత్యా త్వర్యానపి ధను రగ్రహణైవ
స్యాధీనా స్మరతోతి భావః । సవాలీ కీమాస్థానాభాఖ్యాః
కస్య మూర్త్య స్వాపత్యంపుమా నిః సుగ్రీవః తనం ఈమా శో
భాయుక్త రాజ్యలక్ష్మీః తస్యాస్థానం తత్ర భాఖ్యా యః
కాంతిఖ్యాతిభా గభూత్ । సుగ్రీవ ముచ్చాట్య రాజ్యే శితవా
నితి భావః । నేతి సంబుద్ధిః । ఏతం అగ్గీశం సుగ్రీవం రామే
రా రామాగోచరా వాక్ ప్రతిజ్ఞాత్పూర్వకేతి భావః ఆయాత్ ॥

శ్లో. జారామేరామం దేయాపాశం గీ యో ఖ్యాభా నానామా
కి లోకానేనా ధీనా ధాశామానా లీనాదే తానే॥ 33

జారామేరాతం జారస్య రావణస్య ఆసమంతా ద్యా
యన్యాస్మా అమాయా ఇరా భూః తత్రాతం సాంతత్యమన
వత్ పచాద్యన్ । సర్వమపి వస్తుభూత మితి భావః దేయాపా
శం దేయ మాప ముదకసమాహా యన్యాస్మా ఆశా నీత్యా
శా యస్యతథావిధ వధూత్ । యః నాయః పురుషః ఆఖ్యా
భా అఖ్యా ఖ్యాతిరహితా ఆభా కాంతి ర్భవ్యతాదృశస్సన్ గీ
గానవాన్ సర్వత్ర విదిత ఇతి భావః తస్య ఆస్థా యత్నః మా
ఆసత్ప్రాయః హేధీనాధా లోకానేనా లోకేషు పాపర
హితః పురుషః । కీ సుఖవాన్ । ఆశా జనానాం తృప్తా అమానా
అపలీన్యా ఆశీ నేతుస్సతీ వాదేతా వాదేషు ఇతా
ప్రసిద్ధా । హేఅనే అవిక్రియేతి సంబుద్ధిః ॥ 33

శ్లో. రామేరాతం దేయా పాశంగీ యోఖ్యాభా నాస్థామా కి
లోకానేనాధీ నాధాశామానా లీ వాదేతానే బా॥ 34

ఇద్దం పరస్పర ప్రతిజ్ఞానంతరం కింజాత మత ఆహా
అవిష్టో యః ఆశంగీ ఆనంగీ అప్రతిబంధ ఇత్యర్థః । ఆఖ్యాభాః
అస్య విష్టో ఖ్యాభాఖ్యా యస్యసః ఆఖ్యాభా తాదృశః
పురుషః యస్య నాస్థాయతా భావః మా నాస్తి యః కీలః
కన్యాపత్యం కి వాయుపుత్రః హనుమా నిత్యర్థః తస్మిన్నిలా
వాక్యం యస్య కీలా హనుమతా పూర్వసంభాషణం కృతవా
నితిభావః । తం శ్రీరామం దేయా దాతుం యోగ్యా మేరా
భాఖ్యం లక్ష్యీమిమిత్రావాక్ ఆప ప్రాప్తవతీరామ స్తవ రాజ్యం
దదామితి బభావ ఇతి భావః । క మూర్త్యుల్యతే జస్మఅనేన
ప్రాప్తిలూపహేతునా అనేజరా ఏజతి కంపతే ఏజర అరం
అగ్రం యన్యాస్మా సభతి అనేజామా । అధీనాధాశా అధి
యాం బుద్ధి తూన్యానాం కపీనాం ఇనః అధీన శృణంగతః
అధీనః అధీశ్వరః కపిరాట్ । తస్య యాతథా ఆపుష్టా ఆశా
మానాశి వాదాసతీ మానస్య చిత్తసమున్నతే తాళితివాదః
వచనం ప్రసిద్ధి ర్భవ్యతాదృశ సతీ ఇతా ప్రాప్తా ॥ 34

శ్లో. రాతం దేయాపాశం గీయోఖ్యాభానాస్థామా కిలోకా
నేనాధీ నాధాశామానా లీ వాదేతానే బా॥ 35

గీయ గీనీగానవతి ప్రసిద్ధేతి యవత్ । ఈ తాదృశీ
మీం లక్ష్యం యాతగీ యః తస్యసంబుద్ధిః । దేయాపాశం పాశ
న్యాభావః అపాశం పాశాబంధన సాధనవిశేషః । అప్రతిబంధ
ఇతి యవత్ । రేయ మపాశం దేయా పాశం దుందుభీక లేబర
క్షేణణేన సప్రసాల భంజనేనచ..... ప్రతిబంధా
ఇతిభావః । రాతం దత్తం ప్రకటిత మితి యవత్ । రామే
ణేత శేషః ఉ శృంభుః సమీపక స్వాధికః తస్యసంబుద్ధిః
అ విష్టో ఖ్యాభానాస్థా మాప్రతిష్ఠా ప్రకాశ ప్రయ్యసం
పత్ । కీలా కీసుగ్రీవ ఇలాస్థానం యన్యాస్తాదృ శ్యభూత్ ।
నావివధానంతరం రాజ్యే స్థిత్యా అధికక్రియ సంపాదయా
మితి యత్నా నా నభూ నితిభావః । అనేజా అకంపనా ఆనాశీ
వాదా ఆ సమంతా న్నారీణాం తారాదీనాం వాదో నగం
తస్యమితి వచనం యన్యాసా । ఇనాధానాధీశా ఇనః ప్రస్తుత
ప్రభు రాష్ట్ర తదధీనా ఆధా ఆపుష్టా ఆశా బిల్ కిష్కిందాయ
హేతిభావః । ఆరామ ప్రాంతోధ్యానే నేతా మానప్రాప్తేతి
సప్రాప్తే నేత్యర్థః । సుగ్రీవో యుద్ధార్థం కిష్కిందాప్రాంతో
ద్యానగతవా నితి తాత్పర్యమ్ ॥ 35

శ్లో. తందేయా పాశంగీయో ఖ్యాభానాస్థామా కీ గాకానే
నాధీనాధీశామా నాశీవాదేతానే జారామేరా॥ 36

అవిష్టో దేయ దానలక్ష్యప్రాప్త యాధాలో రాతో
నుపసర్గేః । లోకానే లోకే వ్యవిక్రియ ఏతా రాజసంబుద్ధిః
యః ఖ్యాభానాస్థామా కీ ఖ్యయా ఆఖ్యయా భం తారా
తస్మిన్నాస్థా ఆస్థా కం సుకంతే అస్య ప్రతితి తధాగీ
గానవాన్ । తంవాతిన మితి భావః । అశం అసుఖం అప్ర ప్రాప

నాధీనాధస్య రామస్యేతథా ఇనాధాశా ఇన స్సుగ్రీవః
ఆత్మావై పుత్రనామానీతి శ్రుతేః । తస్యాధా పాషణం తత్రా
శా అమా అశోభా నాశీవాదేతా తారావాక్యగతా । తారా
రామం నినిదేతి భావః । రామేరా రామవాక్యంతు ఆనేజా
అకంపనాభూత్ । యుక్తియుక్తంబభావ ఇతిభావః॥ 36
శ్లో. దేయాపాశం గీయోఖ్యాభా నాస్థామా కీలోకా నేనా
ధీనాధాశామా నాశీవాదేతా నేజా రామేరాతం॥ 37

దేయేతి నేనలక్ష్యప్రాప్త ఉఖ్యాభ శిష్యాతికాంతి
మూ॥ ఉ క ప్రతాపమూర్త్య అనేన వాలివధేన హేతునా
గీయాగానవల్లక్ష్యప్రాప్తా ధీనాధాశామా నాశీవాదేతా । ధీనా
ధాః బుద్ధిమంతః తేషా మాశా స్థానాని తాసు యమానాశికః
మానవత్వంక్రయః । అత్ర మానశబ్దేన తదాశ్రయా మానవంతో
లక్ష్యంతే తేషాం వాదే సల్లాపే ఇతా ప్రసిద్ధా । అనేజా
అకంపితా కీలా సుఖవద్యుమిః । మా రాజ్యలక్ష్మీః అనాస్థా
నానాసతీ అపాశం అప్రతిబంధం । రామే రాతం రామేరా
రామవాక్ । ఆ త తీ త్య తం త్యం రా జా భ నే త్య
దీరితమిత్యర్థః । సుగ్రీవ మితిభావః । ఆప ప్రాప్తవతీ॥ 37

శ్లో॥ యాపాశంగీ యోఖ్యా భానాస్థా మా కిలోకా
నేనాధీ ।

నా ధాశామానాశీనా దే తానేజా రామేరాతం దే॥38

కిలోకాః శే స్సుగ్రీవస్య యంరాజ్యలక్ష్యాం లక్షణ
యా తదాశ్రయే దేశఇతిభావః । తత్ర యే లోకాః సర్వత్ర
సుగ్రీవాజ్ఞాపరీనః కపయః । యాపాశంగీయోఖ్యాః । యా
గమనే అపగత ఆశంగో యేషాం తే యాపాశంగతనసమయే
ఇతరవ్యాసంగరహితాః । అనుచరాః తే ఏషాం సంతితి యా
పాశంగినః శసయోరభేదః । ఇం యాంతితి యః లక్ష్యవంతః
ఉఖ్యాః । ఈశసద్భవ్యఖ్యాతివంతః । తేషాం విశేషణసమాసః ।
భానాస్థాః । మే తేన । ప్రతీష్ఠాపవద్రహితత్వం ఏవేత్యర్థః ।
నాధీప్రభూ రామః । ఈనాధీ సితాదర్పనలాలసః । తైరితి
కర్తృపద మధ్యామీయతే । మానాశీవాదా మానాశీ రమా
నాశీ సీతా । తస్యావాదో యన్యాసా ఆశా దక్షిణా విక్ ।
అనేజా అకంపనా ఇతా ప్రాప్తా । తత్కిమత ఆహ । దేరా
జ్యదాయకే రామే రాతం దత్తూహితి శేషః ॥ 38

శ్లో॥ పాశంగీయోఖ్యాభానాస్థామా కీలోకానేనాధీనా
ధా శామానాశీవాదేతానే జారామేరాతందేయా॥ 39

ఉ । ధీన ఆ । ఆ । అనాశీవాదేతానేజా । ఆసమం
తాన్నాశీనాం । మిత్రజాం ఈ వాదః స్తుతివాగ్యుదః తేన
ఇతః అనేజశ్చ విశేషణసమాసః । ధ భూమిధర । ఏతా రాజ
సంబుద్ధయః పాశంగీ । పః పతి తదా సంగీ ఈవా గ్యస్యా
స్మా । ఖ్యాభానాస్థా ఖ్యాతిప్రకాశయత్నాం । మా సీతా
రూపాలక్ష్మీ రస్తీతి శేషః । తస్యా ఇత్యనుకృప్యతే । రామే
రాతం మనోహరభూమిం ఆతీతి తాదృశం ఆశాం దక్షిణాం
లోకానేనా లోకే వ్యనేనా హనుమా నార ప్రాప ॥ 39
శ్లో॥ శంగీయోఖ్యాభానానామా కీలోకానేనాధీనాధా
శామానాశీవాదేతానే జారామేరాతందేయా॥ 40

యః శంగీ సీతాదర్పనవ్యాసంగవాన్ యన్యేతి విభక్తి
పరిణామః । ఆఖ్యాభానాస్థామా । విష్టోఖ్యాతిప్రతాప సంపా
దనయత్నసంపత్ । అస్తీతిశేషః । ఆకి లోకా ఆశీనీ రావణ
గృహే దుఃఖితాయా సీతా ఈశీతా తల్లాకా తద్దర్పనాశంసు
నా ఆనేన హనుమతా । శా । సా । శసయోరభేదః । ప్రసి
ద్ధా । అమానాశీమితి రహితప్రాంతతైకతవతి । వాదాగతిదా ।
రామేరా తందేయాపా । రామాపసాఇరావతీరభూః తత్ర
అత స్సంచారో యథా భవతి తథా । దేయాపాదానయోగ్యోద
కపూరాబాదక్షిణసాగరవేలా ఇతా ప్రాప్తా । అధీనాధవి వివేధీ
ర్యేషాంతే ఆధియః విష్టభక్తాః తత్ర నాధక్రేష్టః హేఅధీనాధ
అనే అధిక్రియ । అ విష్టతూ్యఇతి సంబుద్ధివ్యయం॥ 40

శ్లో॥ గీయోఖ్యాభానాస్థామా కీలోకానే నాధీనాధాశా
మానాశీవాదేతానే జారామేరాతందేయాపాశం॥ 41

గీయ గానవల్లక్ష్యవన్ ఉఖ్యకవఖ్యాతే । లోకానేనా
లోకేవ్యపాపధీనాధాశాధీనాధాన్ బుద్ధిమంతః । అశ్నోతి
వాష్ణీతీతి ధీనాధాశా । బుద్ధిమద్గోచరా మాత్మేత్యర్థః ।
ఆభానాస్థా ఆభాసస్య ప్రకాశస్య ఆనా ఆస్థానుప్రకాశతా
శ్చేత్తర్థః । మాకీసీతారూపగోచరావాక్ । అపాశం అపగత
సీతాదర్పనాశం । మానాశీవాదేతానేజా రామేరాతం । మా
యుక్తో వాశీవాదో పురోజనసంవాదో యస్యతాదృశస్య ఇతిః
ప్రాప్తః । అనేజాఆరామా యస్మిన్ స్తాదృశ ఇరామతీరాతో
భూధరం యస్య తాదృశశ్చ తం హనుమంతమాప । దేయేతి
సంబుద్ధిః । సంపాతివచన స్వీతా వృత్తంతో శ్రావిత్యర్థః॥ 41

కిష్కింధకాండ స్సమాప్తః

ఒక సందేహము

[టి. వెంకటరావు గారు]

అధికారాధిపతి సంతోషాన్ని పొందేది రామ శాస్త్రిగారు ధర్మశాస్త్రమును గూర్చి వ్రాయుచు, కామకృత మహాపాతకములలో మరణానికి ముందకు చేరిండు ప్రాయశ్చిత్తము లేనట్లు సిద్ధాంతికించివారు. నాస్వల్పబుద్ధితో ధర్మ శాస్త్రములను చూడ, స్మృతివ్యాఖ్యాతలను శాస్త్రీగారి సిద్ధాంతము సమృత్తము కానట్లు తోచినది. కొందరు వ్యాఖ్యాతలు ఆ కామకృతమహాపాతక ఫలప్రాయశ్చిత్తముచే, కొందరు తద్వైరుణ్యముచే, కామకృత మహాపాతకములలో వ్యవహారతా మాత్రము కలుగుననియు మరికొందరు నరకనివృత్త్యాపాదక మరణానికి ముందు కలిసిపిద్ధిమగుటచే ద్వైరుణ్యము చేతనే నరకని వృత్తిపాదక కలుగుననియు అభిప్రాయపడినట్లు నాకు గోచరించుచున్నది.

స్మృతివ్యాఖ్యాతలు తప్పటిప్రాయపడి ప్రకృతివిషయములో స్మృతులకు తప్పు సమన్వయము చేసినట్లు రామశాస్త్రిగారు తలచినచో హేతుప్రమాణోపన్యాసము గా విచించి ఆతప్పును వెల్లడిచేసిగాని, లేక ఆవ్యాఖ్యాతృవచనము లన్నియు స్వసిద్ధాంతానుకూలములనియే తలచినచో, దిగునమాప బడు వ్యాఖ్యాతృవచనములను స్వసిద్ధాంతానుకూలముగా విశదముగా సమన్వయముచేసి గాని అస్పదాది పాతకబృందసందేహమును పోగొట్టి ధర్మగ్రాహణ గావింపుడని సవినయముగ వేడుకొనుచున్నాను.

వ్యాఖ్యానములు

మాధవుడు-పరాశరస్మృతి, గవాంబంధన స్లోకవ్యాఖ్యానము "తస్యా తామకారితో మరణేన నరకపాతనివృత్తిః ప్రత్యక్షయాతు వ్యవహారసిద్ధితి నిర్ణయః... ..త దేవ మైహికవ్యవహారాయ పరలోకాయనా కామకృతానాం మహాపాతకానాం మహాపాతకానాం చాస్త్యేవ ప్రాయశ్చిత్త మిహిసిష్టమ్."

అపరాధ్యుడు-యాజ్ఞి సమృత్తి ప్రాయశ్చిత్తై రపై తీర్తి "అజానతా యత్కృతం పాపం... .. తత్ప్రాయశ్చిత్తై రపైతి. యస్య కామా ద్రాగతో హర్త్యాపకారీ స్యాతే నతస్య ప్రాయశ్చిత్తై పాపక్షయః, కింతు వచనాత్ ప్రాయశ్చిత్తవచనాత్సంవ్యవహార్యతయా జనయోగ్యభవతి, ఏతచ్చ మహాపాతకేష్యుః ఉపపాతకాదికంతు పాపం కామకృత మపి ప్రాయశ్చిత్తైః క్షీయతే... .. తతః శ్చాయ మహాభవతి-జ్ఞానతః కామతత్వైస్సప్రాయశ్చిత్తై ర్యవహార్యః క్రియతే యస్య జ్ఞానతో నకామతః పాపకారీ స్యాత్సప్రాయశ్చిత్తై రపాపభవత్యేవ యథా మేచ్ఛేత్తా త్సంపాదయతః కామాద్యభవతి తద్ద్రావ్యనిత్యార్థకా త్రైమాత్యార్థకాచ్చ భవతి, తత్త్రకామతో వ్యవహార్య ఇత్యనేన ప్రమాణార్థకా త్కామత పరం నేదితివ్యక్తమ్ బ్రాహ్మిన్యార్థక కామకృతం ప్రాయశ్చిత్తాపనేయ మేవ యథామారణ్యే బ్రాహ్మణే స్థానబ్రాహ్మణ్యే" **జ్ఞానేత్యుడు:-** "ప్రాయశ్చిత్తై రితి ప్రాయశ్చిత్తై ర్యత్కృతమనై రజ్ఞానా ద్యదేనః పాపం కృతం తదపైతి గచ్ఛతి, న కామతః కృతం కింతు తత్ప్రాయశ్చిత్తవిధాయక వచన బలాత్ ఇహలోకే వ్యవహార్యో జాయతే... .. అజ్ఞానకృతే తు సర్వత్ర పాపక్షయః యత్రతు బ్రహ్మహా సురాహా గురుతల్పగ... .. పతితాః పాతక సంయోజకాశ్చేతి గౌతమోక్తమహాపాతకాదౌ వ్యవహార్యత్వం నిషిద్ధం, తస్మిన్సతతీయేకర్మణి వ్యవహార్యత్వమాత్రం సంపాదయ ఇతి... .. అపతనీయే పునః కామకృతేఽపి ప్రాయశ్చిత్తే నసంపాదయో భవత్యేవ పతనీయేఽపి కర్మణి కామకృతే మరణానికేషు కల్యణక్షయో భవత్యేన ఫలాప్తరాభావాత్"

కల్యాణభట్టు:- మనుస్మృతి "అకామతః కృతే ఇతి-అబద్ధి కృతే పాపే ప్రాయశ్చిత్తం భవతిత్యాహః పండితాః, ఏకే పునరాచార్యాః కామతః కృతే పాపే ప్రాయశ్చిత్తం భవతిత్యాహః ఏతచ్చ పృథక్పృథక్భేదానం ప్రాయశ్చిత్తగారవాధ్యమ్. ప్రతినిదర్శనా దితి ఇంద్రోయతీస్సాలాపృతేభ్యః ప్రాయశ్చిత్తే త మ్మేలావా తత్యావధత్ సప్రజాపతి ముపాధావ త్ సస్యాత్తముపవాహ్యం పాయచ్చతే ఇతి"

బ్రహ్మహా ద్యాదకేతి:- "కామకృతే తు బ్రాహ్మణవధే ద్వైరుణం బ్రహ్మవధప్రాయశ్చిత్తం చతుర్వింశతి వర్షాత్కృమ్. తదాహంగిరాః- అకామతః కృతే పాపే ప్రాయశ్చిత్తం న కామతః, స్వాద కామకృతేయ తద్వైరుణం బుద్ధిపూర్వకే ఇతి."

పారనంది రామశాస్త్రిగారు సారస్వతానుబంధము ద్వారా ఆంధ్రలోకమునకు గుపరిచితులు. వారనేకవిషయములలో విమర్శనలు చేయుటయు వాదోపవాదములు జరుగుటయు... మన ఆంధ్రదేశములో సుప్రసిద్ధులగు ధర్మశాస్త్రజ్ఞులకు

శ్రీరవింద్రకవింద్రుడు

[ప్రొలవరపు రామబ్రహ్మంగారు]

శ్రీరవింద్రునివంటి కవిభిక్షామణి గడుపారగన్న భారత జనని పుణ్యరాశి యన నొప్పును. ఒక భరతఖండముననే కాక ఖండాతరములందును కవీంద్రుని కీర్తిచంద్రికలు భాసిల్లుచున్నవి. తత్సత్వగ్రంథరాజములు అనేక భావలలోనికి బరవర్తింపబడి సర్వజనసమాదరణీయము లై పండిత పామరజనులను పూజనీయములై యొప్పుచున్నవి. జగద్విదితకీర్తిసాంద్రుడైన రవీంద్రుడు తన యఖండమేధాప్రతిభను మాతృభాష యగు వంగ భాషయందే వెలడించెను. ఆ భాషయందే యతని మధురకవితా ప్రవాహ మనగ్గళగళిం బ్రవహించినది. ఆంగ్లమునగాని, యాంధ్రమునగాని యతనిభాషములను ఆతత్వశాస్త్రమును ప్రవర్తింపజేసినచో మాతృకళయందు గల మార్గము భావోన్మీలనము సహజసౌరభము తొలగుచుండును. తత్వమాలయందును కడుపార నతని మృదుమధుర కవితారసాస్వాదన మొనరింపగలయు. భాషాంతరీకరణముల ననుసరించియే కవీంద్రుని ప్రజ్ఞావిశేషముల, నాస్వల్పబుద్ధికి దోచినరీతి జరువరుటను విన్నవించెంచితిని.

మన దేశభాషలలో ముఖ్యముగ మన యాంధ్రభాష యందు ప్రామాణికములై విశ్వసనీయములై పకవార్తములై యొప్పు భాషాంతరీకరణము లెక్కువలేవు. "ఆంధ్రగీతాంజలి" మాత్ర మొకవిధముగ మాతృకలోని యున్నదనవచ్చును. యథా తథముగ ఆంధ్రీకరించిన నిర్వివక్ష నిస్సార్గమైయుండును. మాతృక జదివి యందలిభావముల గ్రహించి అందలిమధుర్యముఁ గ్రోలి తన్వయించి తమన నాభావములనే యభేచ్ఛగ నిఘంటువులజూచి సరియగుపదములకు వెరకక, కవిభాషము దెలుపగల్గుచో భాషాంతరీకరణమైనను హృదయరంజకమైయుండును. ఆ కవితా సౌందర్యమును అనుభవించక యథాతథ గుగ తెనిగింపబూనుచో చేతవమై నిస్సార్గమైపోవును.

రవీంద్రుని ప్రజ్ఞావిశేషములు వివిధస్వరూపములదాల్చినది. అతడు తేలము స్వప్నప్రపంచమున గ్రుమ్మరు ఆదర్శ వాదియని తత్వజ్ఞుడని, చెప్పనొల్లము. మానవప్రకృతిని చక్కగ గ్రహించి, యందలిపరిణామముల, వివిధావస్థల జవిచూచి అగాధమై ప్రళాంతగంభీరమై, ఒక్కొక్క వేళ భయంకరమై వివిధావస్థలకు లోనై కేవల మనుభవైకవేద్యమైన మానవహృదయముల బరిశోధించినాడు. అనంతమైన యా నిర్మలాకాశము నావరించిన మేఘవలయమును అందు మందిభూతములై తథకు తథుక్కుమను నక్షత్రములను అవియివి యనలే ప్రకృతిరహస్యముల వెల్ల ణేదించి యభినవజ్ఞానలేజఃపుంజములను నెదజల్లినాడు.

అతడు విహార మొనరించునది గగనవిభీయండు కాదు. భావమయప్రపంచమున గాదు. స్వప్నలోకమున గాదు. మానవుని వివిధావస్థలనే జ్ఞానలోచనములఁ బరిశోధించి తేలుమాటలఁ బ్రకటించినాడు.

ఆచిన్నికథలయందు ఆ నవలయందు ఆ గద్యనాటకము లందు ఆ గేయములందు చిత్రితమైన వ్యక్తిస్వరూపములు మన వంటికే. బీభత్సరంగంగములు లేవు. ప్రపంచమే ఘోరసం గ్రామరంగము కదా! మనుజుడే ప్రకృతి కథినాధుడు. వాని దైనికచర్యలు-ఆటపాటలు-విచారసంతోషములు సర్వజనసాధారణములు కావున హేమరుటకు దుచింపవు. వారికి భావోద్దేకము గల్గింపవలయు నన్న రుధిరప్రవాహములు, కశేబరములు, కరవాలములు, ఫిరంగులు కావలయును. ఈ మారణయంత్రములు యుద్ధ పరికరములు రవీంద్రునికడ లేవు.

మనుష్యప్రకృతికన్న వర్ణింపదగిన దేమికలదు? మన దిన కృత్తములందే యీ సంసార మహర్ణవమునందే ప్రతివాని హృదయమునందును ఎన్ని తుపానులు, సుడిగాడ్పులు, ప్రళయములు చెలరేగుటలేదు? మనకన్నులనాకర్షించు చిత్రవిచిత్రములై భ్రమింపజేయు రంగుబొమ్మలు రవీంద్రుని లేఖనియందు లేని మాట వాస్తవము.

ఉద్రేకముఁ బుట్టించు కవిత్యము క్షణికము. మూడు నాళ్ల పట్టపుగలుచేసిన కవులెందరు పుట్టలేదు! నామమాత్రావ శిష్టులై పోలేరు! కాశ్యతానందసంధానక మైన కవిత్యము కొంతలేదు. అందుచే ఏపండితులైనను వాదోపవాదములను గావించిన ఈ యాంధ్రప్రదేశ్ ద్వారా కలిగిన సందేహమును తిరిగి ఆప్రతికద్వారా అస్పదాది పాతకులు పోగొట్టుకొందురని యాశించియుంటినిగాని నేటివర కట్టివ్యాసములు ప్రమరింపబడనందున రామశాస్త్రిగారి సిద్ధాంతము శాస్త్రీయ మైనట్లు తేలుచున్నది.

నాదృష్టికి స్మృతి వ్యాసములు సరిపడనట్లు తోచి ఈ ప్రతికాముఖమైన సందేహమును వెల్లడించి తన్నివృత్తి చేయదలచినాడు. కాన రామశాస్త్రిగారైనను లేదా మరియే పండితోత్తములైనను వెనుక నేను ప్రార్థించినట్లు విఫలముగ చచ్చించి నాసందేహమును ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్వారా పారవ్రోశినచో వారికిని క్రిపత్రికాధిపతులను మిగుల తృప్తిజ్ఞుడనై యుండును.

హృదయము

[మూలే రాఘవరావుగారు]

మణుకుఁజూపులదీనత మణుకునపఱచి
సాగరపులోతుఁ గనఁగోరు చంచమాను
పగిది నాహృదయంబు భావమునఁ దెలియఁ
జూచెదేల? ప్రితూ! నేఁడు చూడఁగలనె?
యింతకాలంబు నీకండయెదుట నాదు
జీవితంబెల్ల గడవినఁ జేతగాక
అదియె యొకదివ్యసుగు రత్న మైన దాని
వేయిఖండంబులుగఁ జేసి నెలఁచి! నీదు
గళమునం దుంప మాలగఁ గట్టియుండు;
మంజులంబగు దివ్యసుమంబయేని
తోయ్యోలే! నీదుశిరమునఁ దులుముకోర్కిఁ
జదిమి లతనుండి వేటుగఁ జేసియుండు;
కాని యిది యొకహృదయాభిగాన దాని
తీరమును లోతు నీ కెట్లు తెలియ నాను?
పాదు లెటుగకఁ బోన నేమాయె? నీవె
రాజ్ఞి వేడు మధ్యరయస్వరాజ్యమునకు -
అట్టిహృదయస్థమగునట్టి యగ్నిమిష
సంతసమై యైన నదియె హాసంబు గాఁగఁ
బరిణమించెడు సంత నీభావమందు
సకలము గ్రహించియుండువు బాణపగిది;
దుఃఖమే యైన నది భాష్యతోయములుగఁ
గరఁగి ప్రవహింప సంత నీ వెఱిగియుండు
వాత్సగత మొక్కత్రుటికాలమందుఁ గాని
ప్రేయసీ! యిది యుత్తమప్రేమ యగుటఁ
గద్దసుఖముల భేదంబుఁ గలిమి లేమి,
ప్రతిఫలాపేక్ష యను లేవు, ప్రాణముటుల
చెంతనేయుండి తెలియ వాద్యంత మీవు.
"అనువాదము"

తాత్కాలికవిజయము లభింపకున్నను సుశ్శిరమై నిలిచి యున్నది. మన వారి యభిరుచులు మార్పు చెందనలయును. కేవలకల్పనాకథలు కృత్రిమరత్నములు జీవితమునందు విరక్తి బుట్టించును. ఇక రవీంద్రుని కథలా? అవి కట్టుకథలు కావు. ప్రత్యక్షరమునందు నిత్యనిర్మలమైన సత్యము వ్యక్తీకరింపఁ బడినది. కవితయొక్కయు కవియొక్కయు కర్తవ్యము గాని పరమావధి గాని నెరవేరనా లేదా యని నిర్ణయించుటెట్లు! చదువరుల కల్పాసములు పుట్టించుటే ముఖ్యోద్దేశము కాదు. నీతిగరవ న ప సర ము లేదు. ఆపనిఁ జేయుటకు 'నీతిచంద్రిక' లెన్నియో కలవు. నాటక కాలలు కలవు. రవీంద్రునికథల జరుపునప్పుడు హృదయమందలి సకలనాడులును, చలించితిరును. ఆ ప్రేమకలాపములందు ఎనలేనివిషాదమున్నది. ఆదాంపత్యములందు ఆశ్రీపురుషుల పరస్పర బంధబాంధవ్యములందు ప్రకృతిజ మెల్ల కేంద్రీకరింపబడి పరిస్ఫుటముగ చిత్రితమై యున్నది. ఆవృత్తులును మనవంటికే మనవలెనే కష్టసుఖములకు లోనై జీవయాత్రఁ గడపుచున్నవి. ఆసానుభూతి బ్రాతృభావము పెంపొందింపజేయును. ఆవిషాదమునందలి మాధుర్యము, లాలిత్యము, సౌందర్యము రవీంద్రునికే చెల్లును. భూతప్రేతపితాచములు, వృతకశేబరములు నిశితఖడ్గములు లేకయే యమృతహావి బ్రాజడీలను ప్రఘర్షింపజేసి నాడు. ఈమహాశక్తి రవీంద్రునియందే కలదు. పేక్కుపీయరు బ్రాజడీలలో బీభత్స మెక్కువ. హృదయము కంపమొందును. చదువరులుగాని, చూపఱులుగాని, రసాలికేమున గంపించిపోవుదురు. హృదయ భేదక మైన యాదృద్వలు, పెడబొబ్బలు, భయంకరకావములు, అవి యొకమాదిరి బ్రాజడీలు- ఇక రవీంద్రుని బ్రాజడీలన్నవో... మనుజుడే ప్రకృతిసాటికరంగమునఁ గథానాయకుడు. అతని నిత్యకృత్యములే బ్రాజడీలు-కామెడీలు- మన మత్సర్యముని దేనిని భావింతుమో యా స్వల్పనిషయమే రవీంద్రునివంటి చిత్రకారుని నృదుహాస్తముల, నసాధారణ బ్రావిశేషమున మూత్రమైన బ్రాజడీగ పరిణమించును.

ఈ శక్తి కీటునుహాకవియందును గలను. విహంగగానమున వధురవిషాదరసము కలదు. శరత్కలచంద్రికలంఘ-మామిడిచిగుళ్ల యందు హిమాంబుపూరములై తలుల వాంచియున్న ననపువ్వుములందు ఆ నాయికానాయకుల బాష్పాంబువులందు నిట్టార్పులందు... మహా తైరతత్వ మిదిమిదియున్నది.

రవీంద్రుని కవిత్యతత్వ మిదియని నిర్ధారణచేసి చేతిలో నుంచుటకు సాధ్యముకాదు. అనుభవైకవేద్యము. దానిపైన నీయొక్కవ్యాసమున సమర్పింపలేము. అతని కల్పనానైపుణ్యము, స్వభావజ్ఞానము, తద్విరచితమైన ప్రత్యక్షరమునంతును ఇమిడియున్నది.

భాషాభిమానులు తగినయవకాశము నొసంగినచో నాకుఁ దోచినరీతి రవీంద్రమహాశయుని గ్రంథవిషయముల నాంధ్రపాతకమహాశయుల విన్నవించగలను.

రక్షానిర్యాణము

సృష్టినిర్యాణము అత్యద్భుతమును ప్రజ్ఞాశక్తిని కారీరమున వెల్లెబ్బిస్తున్నది. ఈయంత్రమును చక్కగా పరిశీలించి గలుగు మానవుడు ఇద్దాని నిర్మాణకర్తను వేయింభంబులైన మానసముందు కొనియాడుకుండ నుండడు. అట్టివాడు తనయొక్క చేతలకు సేవాశ్రమము గర్వపడక మానవకృషియంతయును ఇట్టియింతిజ్ఞతతో పోల్చిత్యప్రాయమైయుండ నోవునని గ్రహించగలడు. మనచేతియందున్న గడియారమును జూడ వైకి రెండుముండ్లు మాత్రమే తిరుగుచుండినట్లును కొద్ది శబ్ద మేదియో వివరము చూచుచుండినట్లును మనకు గోచరించును. బాహ్యగోచరమగుచున్న యీ రెండింటికి సహాయ భూతమగును అంతరమున నెంతయో పనితన మిమిడియున్నది. అద్దానిని విప్పిచూచు ప్రతివానికిని అందలి నేర్పున కెంతయో ఆశ్చర్య మొదలును. ఇదేవిధమున కారీరమందుగూడను అత్యద్భుతమును పనితన మిమిడియున్నది. పామరుల దృష్టికి వైకిగానియు ఈకరచరణములే సర్వముగ దోచుచున్నను కారీరకాస్త్రజ్ఞులకిది జీవితప్రాయపుపరిశోధనయైయున్నది. పరిశోధించుచుండిని నిర్మాణమునెడలను, నిర్మాణకునియెడలను మనకు గౌరవము యుండయింపకతప్పదు. కారీరమందలి యిట్టివైపుణ్యమును గాంచు నెవ్వరుగాని తనకరీరపోషణయెడలను, ఇతర కరీరముల గౌరవించుటయెడలను ప్రస్తుతము మనము గాంచునట్టినిర్లక్ష్య భావమును జూపనేరరు. ఎట్టి మాంసభక్షకులైనను తాము చంపబోవునట్టి జీవియొక్క కరీరమును చక్కగా యోచించి చూచినయెడల అద్దానియొక్క సృష్టివైపుణ్యమునకు నాశ్చర్యము నొందకపోరు. సృష్టియందలి యత్యద్భుతము నొకదానిని తాము నిర్మూలనము చేయనంటిమని తలంపకపోరు. ఈకారీరవిషయమగు పరిజ్ఞానముచక్కగా మనకుగలుగకుండుటచే మనము కాయ శైశములకు పాలగుచున్నాము. రోగగ్రస్తుల మగుచున్నాము. వైద్యుల సహాయమునకు వేచుచున్నాము. ఒకయంత్రమును నడుప సేసేవానియవారికి యంత్రముయొక్క పరిస్థితులన్నియును చక్కగా తెలిసియుండవలయును. దానిని నడుపుమార్గమును తాను గుర్తించుగలవలయును. లేనియెడల తనసారధ్యమున తనకు ముప్పుగలుగును. మనకరీరయంత్రముల సహజమార్గముల నడుప నేరకుండుటచే పానయందనేకులు అనేకరోగములకు పాలగుచున్నారు. వైద్యులనువైద్యాలయములను కులదేవతలుగా పూజించుచున్నారు. ఇందుచే వైద్యులను వైద్యాలయములను దూషించుటకాదు. మనజీవితమందలి సహాయకారులు వైద్యసహాయము మానవులు ఆరోగ్యవంతులుగా నుండుటకు నొకమార్గము. మానవులు ఆరోగ్యవంతులుగలటకు వైద్యసహాయ మొక్కటియే మార్గముగాదనియు, వేరుమార్గములు కలవనియు, అందొకమార్గము సత్ప్రవృత్త మనియు తెలియజేయనున్నాను. ఇయ్యది వినుటకు వింతగానున్నను భారతదేశీయ ప్రాచీనకాస్త్రజ్ఞులు దీని నొకకాస్త్రముగ నిర్మించియున్నారు. వారు కరచరణసమేతమగునట్టియు, పంచేంద్రియములచే కూడినట్టియు, ఈస్థూల కరీరమునకు దీనినిపోలియున్న నూత్నకరీరమునకు మారురూపమైయుండెనని తెలిసియున్నారు. కరీరము స్థూలము నూత్నము అని రెండ్రాజెప్ప పాశ్చాత్య నాగరికతావ్యామోహమున జక్కి యంత్రసహాయముచే విశేషింపబడి పంచేంద్రియములకు గోచరమగునట్టిదే జ్ఞానసాంప్రదాయకరమగునని తలంచు కొందరికి వింతగా దోషమవును. బాహ్యమున కింత యార్భాటముగా దోచునట్టి పాశ్చాత్యకాస్త్రపరిశోధనము నంతయును చేర్చిచూడ మానవుని విషయమును కారీర నిర్మాణ విషయమును వీరికి గలుగు పరిచయము పూర్వమై యుండలేదని తోచకపోదు. కారీర నిర్మాణవిషయమును వీరికి గలుగు పరిచయము పూర్వమై యుండలేదని దోషకపోదు. కారీరవిషయ మగు వీరల పరిజ్ఞానము స్థూలపదార్థము లగు కండరములు ఎముకలు నరములను మించి చనియుండలేదు. వీరు శోధింపగలిగిన దంతయును ఇంద్రియావరణముం దిమిడియున్న స్థూలవిషయజ్ఞానముమాత్రమే యైయున్నది. ఇట్లుచెప్ప తాశ్చాత్యపరిజ్ఞానమును తేల్చిపలుకుటగాదు. కారీరకాస్త్రముందు వారలెంతవరకు జనగలిగి యుండిరో యంత వరకును ధైర్యముగా ముందంజనేసియుండిరి. కాని వారలకు పంచేంద్రియములను మించియు, స్థూలపదార్థమును మించియు త్రోవగానింపకున్నది. తాము నెడకున్న యున్న తాళయముల నన్నిటిని ఈ నియమితావరణమునందే శోధింప యత్నించుచున్నారు. అందుచే కారీరనిర్మాణముయెడ వారు తెలియజేయునది సత్యమైయున్నను, సత్యమంతయును అది మాత్రమే యైయుండలేదు.

మానవుని జీవితరహస్యముల నన్నిటిని కారీరరహస్య ధర్మముల నన్నిటిని చక్కగా విమర్శించి సత్యసిద్ధాంతములుగా నొనగూర్చిన కాస్త్రజ్ఞులు స్థూలకరీరమును మించి నూత్న కరీర మొకటి గలదనియును, మెదడు, హృదయము, క్యానకోశములకు స్థూలకరీరపదార్థమై యుండునట్లు, మానసము బుద్ధి చిత్తము అహంకారములతో గూడు అంతఃకరణము ఈనూత్నకరీర పదార్థమై యుండెననియు తెలియజేసియున్నారు. ఇవి రెండును రకమునందు స్థూల నూత్నములుగా భేదించినను పదార్థమందు రెండును ఒకటియే యని చెప్పియున్నారు. మానసమునకు కారణమగుచున్న భావన మొదలు ఖనిజములగు రాతివరకున్న పదార్థమంతయును రకము భేదించినను ఐదు వొకటియే యని కాస్త్రము రుజువుచేయుచున్నది. మానవునికి మరణ మాసన్న మగునపుడు స్థూలకరీరమునుండి నూత్న కరీరము విడిపోవుచున్నది. దేహి సజీవుడైయుండునంత కాలము ఇది కడుమైత్రిగా నుండును. ఈ రెండింటిమధ్య మైత్రి నేర్పరుచునది ప్రాణశక్తి. దేహికి మృత్యు వాసన్న మగునపుడు ఈప్రాణ శక్తిని నూత్నకరీరము, తనలోనికి లాగుకొని నూలదేహమును విడనాడును. స్థూలదేహము నాశనము నొంది పంచభూతములయందు రైక్యమైనను నూత్నదేహము మాత్రము నాశనము నొందక స్థూలప్రపంచమును బాసినరై నూత్న స్థూలములందు చరించుచుండును.

స్థూలకరీరమందు సృగ్మజ్ఞానమును గ్రహించునది హృదయమును మెదడుభాగములును. చేతిపై దోమ కుట్ట ఆ సందేశము మును నరములు హృదయమునకు జేర్చును. హృదయము ఈ యనుభవమును మెదడునందు జ్ఞాపకరూపమున దాచియుంచును. మెదడుపదార్థ ముండునంతవరకు ఈయనుభవము మనము మరచనేరము. ఇదేవిధమున నూత్నకరీరమందును సరములద్వార వచ్చు సందేశము మన సము గ్రహించును. మానసము దాని సేవన యొద్ద నుండి బుద్ధికి పంపనది విచక్షణ చేయును. ఈ విచక్షణవలన గలుగు జ్ఞానానుభవము చిత్తమందు జ్ఞాపకరూపమున పదిలపరుపబడును. ఇయ్యది చిత్తమున్నంతకాలము నాశనము కానేరదు. ఈనూత్న కరీరముయొక జన్మము నుండి మరియొక జన్మమునకు మారుచుండును. ప్రస్తుతము మనము అనుభవించుచున్న యాస్థూలకరీరములంటి వాని నెన్నిటిని యిదికాల్చియున్నది. అందుచే నూత్నకరీరమందలి చిత్తమందు జ్ఞాపకార్థములగు అనుభవపు గుర్తు లెన్నియో గలవు. ఈ గుర్తులను సంస్కారము లందురు. మానవుడు జీవితమార్గము నధిష్ఠించి యాత్రగడపునప్పుడు తాను యోచించునట్టియు, భావించునట్టియు తలంచునట్టియు నూహలన్నియును చిత్త సంస్కారములుగ మారుచుండును. ఈ సంస్కారముల ననువర్తించియే మనభావి జీవితము లేర్పడుచుండును. మనయొక్క ఆయురారోగ్యములనిర్వహణమందును.

ఆయురారోగ్యముల నిర్వహణమందును ప్రపంచమందు అనేకవిషయములగు చికిత్సావిధానములుగలవు. కారీరకాస్త్రజ్ఞులు ను రసాయన కాస్త్రజ్ఞులును ఈ చికిత్సావిధానములను బలపరుప యత్నించుచున్నారు. కాని వీరు కరీరమువిషయమై యోచింపయత్నించునపుడు స్థూలకరీరము మాత్రమే వీరబుద్ధికి పాడగల్గుచున్నది. నూత్నకరీరపు విషయమును దాని సహాయమున మన మెట్లు సుఖజీవితమును గడుపనగునదియును తెలియబరచెదను.

స్థూలకరీరపోషకార్థము ప్రాణశక్తి యెట్లువశ్యకమై యున్నదో యటులనే నూత్నకరీరపోషకార్థము భావనాశక్తి యావశ్యకమై యున్నది. సాల్పురుగు తననుండి గలుగు పదార్థములనల సన్ననిదారములపేని గూడునల్లి యందు తాను నివసించునట్లు మానసము తననుండి గలుగపదార్థములను భావన యను సన్ననిదారముల పేని యీనూత్నకరీరమనుగూటినట్లు కొనుచున్నది. ద్రవరూపమునందున్న నీరము ఘనీభవించిన మంచు గడ్డకు కారణమగునట్లు సున్నితావస్థయందున్న యీనూత్నకరీరము ఘనీభవించిన స్థూలకరీరమునకు కారణమగుచున్నది. నూత్నకరీరావస్థలనుబట్టి స్థూలకరీరావస్థలకు మార్పుగలుగుచుండును. ఇవి రెండును యన్యోన్యమైయుండుటచేత స్థూలకరీరావస్థలగూడను నూత్నకరీరముపై ప్రతిఫలించుచుండును. స్థూలము బాహ్యసంబంధముగ నీటిచేత ఇందలి మార్పును మనము వెంటనే కనుగొన గలుగుచున్నాము. నూత్నము అంతరపు సంబంధ మగుటచేత దానిని గాంచుటకు కొంతవ్యవధిగావలసియున్నది. దీనిని బాగుగా గ్రహించుటకు నీటివిషయము యోచించుడు. పాత్రయందున్న నీటియొక్క యవస్థల నన్నిటిని మనకును చూడ శక్తిమంతములగుచున్నవి. అనీరమే అవిరిగామరి యందలి యవస్థలు మనకున్నులకు గోచరింపకున్నవి. నీ

రును అవిరియు ఏకపదార్థమే యైయున్నను స్థూలనూత్నములుగా విడివిడి భేదరూపము లగుచుండుటచేత మనకెంతయో వ్యత్యాసమును దోషజేయుచున్నది. ఇంతియే గాక స్థూలము కన్న నూత్న మెక్కుడు శక్తిమంతమై యున్నది. నీటిరూపమున నుండి యేమియును చేయజాలని స్థూలపదార్థము నూత్నరూపకమున నావిరిగా మార, యంత్రములు నడుపుటకు శక్తివంతమై యున్నది.

ధైర్యము, ప్రేమ, ఆనందము వీనికి వ్యతిరేక భావములగు జడుపు, ఈర్ష్య, క్రోధము మొదలగునవి నూత్నకరీరసంబంధములు రుచికరములగు ఆరోగ్యదాయకములగు పదార్థములను మనము భుజించిన స్థూలకరీరమెట్లు జవముగలిగి యుండునో యటులనే ధైర్యము, ప్రేమ, ఆనందముభావములచేత నూత్నకరీరము పుట్టివోచుచుండును. ఆరోగ్యదాయకములగు పదార్థములవలన స్థూలకరీరమునకు జవము గలుగుకారణ మేమన వాని యందు ప్రాణశక్తి యత్యధిముగా నుండును. ఇదేవిధమున ధైర్యము, ప్రేమ, ఆనందమును సద్భావములు పూర్వముగ శక్తి పూరితములై యున్నవి. ఎవనియొక్క నూత్నకరీరము శక్తి పూరితమై యా రోగ్యవంతముగా నుండునో వాని స్థూలకరీరము కూడ నదేవిధముగా నుండును. స్థూల నూత్నకరీరములు రెండును యన్యోన్యమైయుండుటచేత నొకదానియందు జరుగుకార్యము వేరొకదానియందు ప్రతిఫలించుచుండును. ఇందులకు ఆరోగ్యవిషయ తార్కాణము నొకదానిని గమనింపుము. కరీరము ఏకారణము చేతనైనను అస్వస్థత నొందుట తటస్థించి వ్యాధిగ్రస్తమైన యట్టివాడు ప్రకృతి వైచిత్ర్యములచే నిండియున్న యేపర్వతప్రాంతమునకైనను, నదీతీరమునకైనను, అటవీస్థలమునకైనను జని అచ్చటి ప్రకృతి వైచిత్ర్యములచేత యీతని మానసము ఆహ్లాదము నొందును. అనీతియందు యీతని కరీరముయొక్క రుగ్మతస్వస్థతగాంచుట తటస్థించుచున్నది. వైద్యులయొక్క ఔషధసేవలకు మీరి చనిన మొండి వ్యాధులు సహితము యీవిధమున నిమగ్నులించి యుండుటయెందరి యనుభవమునకో తెలిసియున్నది. ఇట్లులేని ధైర్యము ప్రేమ మొదలగు భావములు గూడను నూత్నకరీరమును పదిలపరుచుటకును పెంపొందించుటకును కారణభూతము లగుచున్నది.

సద్భావములగుచున్న ప్రేమ ధైర్యము ఆనందము కరీరపోషణయందు యెట్లు ఆధారభూతములగుచున్నవో యటులనే యీభావములకు వ్యతిరేకములగు జడుపు, యీర్ష్య క్రోధము మొదలగునవి హానికరము లగుచున్నవి. ఇవి నూత్నకరీరమును కలతనొందజేయ నూత్నకరీరము ననుసరించి స్థూలకరీరము గూడను కలతనొందును. కలత నొందిన కరీరమునకు కరీరస్వస్థత యను ఆరోగ్యమును కుదురనేరదు. కారీరమందు స్వస్థతలేకుండుటయే వ్యాధికి కారణము అంతఃకరణభయముచే నెదనపడుచుండునట్టివారికి యెట్టి ఆరోగ్యకరముగ భోజనముగాని పెట్టి చూడుడు. అతనికిది జీర్ణమునకు రానేరదు. దీనివలన నూత్నకరీరావస్థనుబట్టి స్థూలకరీరావస్థయెట్లు మారుచున్నదో కనుగొనగలము. ఇక క్రోధవిషయమై యాలోచింప ఇద్దాని మూలమున కోపోద్దిప్తికడనవానికిని లోకమునకును యెట్టి యనర్థము సంప్రాప్తమగుచుండునో తెలియగలదు. మనయందలి ప్రతి వారలమును కడు స్వల్పవిషయములందు గూడను నిస్కారణముగా కోపమును వృత్తిని చిత్తమందు రేపుచున్నారము. స్థూలకరీరమందలి రక్తనాళములకు విషయమునందీచ్చు. ఇది యెట్లు కరీర మంతటను వ్యాపించి ప్రాణహానిని చేయునో యదేవిధము చిత్తమందు రేపబడిన కోపమును సంస్కారము నూత్నకరీరమంతటను వ్యాపించి స్థూలకరీరముపై ప్రతిఫలించును. కోపము విషప్రాయమగునది. ఈ వాక్యము కవియొక్క వర్ణనాచమత్కృతి గాక కాస్త్రజ్ఞుని యొక్క పరిశోధనయై యున్నది. కడచిన శతాబ్దమందు హయరుల యుద్ధమున యొక స్త్రీ తన భర్తపై నేదియొయొక కారణమున యధికకోపోద్దిప్తిమానసురాలై యుండెను. ఆపెకొక సంవత్సరపు శిశువు గలడు. ఈబాలుడు తన తల్లియొక్క మానసము కోపమును అగ్నిచే ప్రజ్వలిల్లుపముమున పాలునకేడ్చెను. ఆయురైకపూరితమై యున్న మానసముతో తల్లి పిల్లకు చన్నందివ్వ పాపమా శిశువు రెండ్రుగ్రుక్కలు లాగునరికి మరణించెను. ఈపెయొక్క కోపోగ్ని చిత్త మంతటిని అత్యద్భుతముగా కలత నొందజేయ, యీకోపముయొక్క నూత్నకరీరమందలి కలత స్థూలకరీరముపై ప్రతిఫలించి యాపెచంటియందున్న పాలను రక్తమును విషముగా మార్చివైచెను. అందుచే బాలుడు మృతి నొందెను. నూత్నకరీరావస్థలనుబట్టి స్థూలకరీరావస్థ లెట్లు మారుచుండునదియు దీనినిబట్టి కనుగొనవలను.

స్థూలనూత్న శరీరములు రెండును మనము పంచేంద్రియములచే కనుగొన నేరనంతటి యన్యోన్యమై యొకటిగా నున్నవి. నూత్నశరీరము భావనాశక్తిపై నాధారపడియున్నది. భావనాశక్తియొక్క స్వభావమును మనము చక్కగా గుర్తెరిగినయెడల, దానిసహాయముచే మనము నూత్నశరీరమును వశము చేసికొని, నూత్న శరీరము మూలమునూలమును చక్క బరుచుకొన నగును. ఆయురారోగ్యాభివృద్ధికి ఇది చక్కని రాచబాట. ఇట్టి మార్గము నధిష్ఠింప యత్నించు మానవునకు ఆరోగ్యమునకై నైద్యసహాయముంత యవసరము. లోకముందున్న ప్రతి పువ్వు నావరించి యేదియో యొకవిధమగు వాసన వెడలుచుండు రీతి ప్రతిమానపునియొక్క నూత్నశరీరము నావరించి యొకవిధమగు భావనాశక్తి పెడలుచుండును. పువ్వుగా చేర్చబడియున్న పదార్థమందలి నూత్నరేణువులు సంతతము యీ పువ్వును వీడి చనుచుండుటయే యిద్దానినండి. ప్రసరించు వాసనకు కారణము. ఇదే విధమన మానవుని చిత్తమునుండి యెల్లప్పుడును అంతఃకరణముగా మార్చబడిన పదార్థమునుండి భావనయన శక్తి వెడలుచుండును. మానవునియొక్క కార్యదీక్షనుబట్టి యీ భావనాశక్తి యత్యల్పముగనో, యత్యధికముగనో ప్రసరించుచుండును. మన భావనాశక్తినిబట్టి మనశాశీరావస్థలు మారుటయే గాక ప్రపంచావస్థలనుగూడ మార్చి ఇది శక్తిమంతమై యున్నది. ఒక గదియందు సలసలకాగుచున్నట్టి కాగునంచ, అందుండి బయలువెడలు ఆలిరి గదియంతయు ప్రసరించునట్లు మనచిత్తమునుండి బయలువెడలు భావనాశక్తి ప్రపంచ మంతటను ఆవరించుచున్నది. ఆవిరిగ్రహు కాగున గదినుండి తీసివైచినను కొంతకాలమువరకు కాగునండి బయలువెడలు నావిరి గదియందే యుండి గదియందు ప్రవేశించు ప్రతివారలను వేడిమిని

గలుగజేయ కారణ మగుచున్నది. ఇదే విధమున మనము విడుచు భావనలన్నియును, తలంచు మామోలన్నియును మనము ఈ ప్రపంచమునుండి వీడియున్నను ఈ ప్రపంచమునందు కొంతకాలమువరకు కార్యములను జరుప శక్తిమంతములై యుండును. చిత్తమునుండి బయలువెడలు భావన ప్రతిదియును కొంతప్రాణశక్తిని చిత్తమునుండి గ్రహించి చనుచుండును. నూత్ననివీడి భావ్యమునకేతెంచు కిరణము ప్రతిదియును దాని వేడియేని యొకవస్తు వడ్డుపడువరకును ఆకాశమందు సంచరించుచుండులాగున చిత్తమునుండి భావ్యమునకు నేతెంచు భావనయు తనకార్యమును నెరవేర్చనేరనిదేఅది అంతమొందనేరదు. ఇట్టి భావనాసాగరమునందు మనము ముణిగియున్నారము. ప్రపంచమందలి మానవుల పరిణామావస్థనుబట్టి యీ సమద్రమందలి భావనాతరంగములు మానవుని యభివృద్ధికి కారణమై యుండినదియు, క్షీణత్వమునకు కారణమై యుండినదియు తెలియనగును.

నేడు పాశ్చాత్యదేశములందు భావనాశక్తియొక్క సామర్థ్యమును గుర్తెరిగిన కొందరు సైకోతరప్టెక్స్ అనునూత్నచికిత్సావిధానమును కనిపెట్టి మందు లేకయే రోగముల నివృత్తింప సమర్థులగుచున్నారు. వారిసిద్ధాంతములకు ఆధారభూతమైయున్నది యీ భావనాశక్తి సామర్థ్యమే. వీరలను ఆదేశములందు “ఫైయర్ హీల్స్, మైన్ హీల్స్, స్పిరిమ్యుయల్ డైబ్రిన్జు అనిపిలిచెదరు. వీరు ప్రత్యక్షమందున్న రోగులయొక్క రోగముల నివారణకేయటయేగాక వేలకొలది మైళ్లయందున్న రోగులరోగముల నివారణకేయటయు గలదు. ఇందేమియును వింతలేదు. భావనాశక్తి సర్వత్ర వ్యాపింపగలదను విషయముదెలిసినదియే ప్రస్తుతమునయొక్క వైద్యులుగూడను నూత్నశరీరావస్థలను గమనించి భావనాశక్తిసామర్థ్యముల నశోషరముకొని తమయొక్క వైద్యవిధానములకు తోడ్పరుప లోకమున కెంత

యో మేలు చేపరగలదు.

గొల్లపూడి లక్ష్మీనరసింహారావు,

వేపచెట్టుయొక్క మంచి
గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అండు జౌషధసంబంధమైన

వస్తువులు

మర్మోజ్యు:— కార్బాటిక్ ఇతర జౌషధసంబంధమైన నల్లు లన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయదు. మిక్కిలి మున్నితముగా వానినచేర్చబడినది. 8 బిల్లుగల పెట్టె 1 కి ధర రూ 0-12-0.

మర్మోఫ్రెయిసు దంతచూర్ణము:— శతపుల్లలతో దంతభాదనము చేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయము. బ్రహ్మో మర్మోఫ్రెయిసు దంతచూర్ణమును చేర్చి దంతభాదన న మా జేసికొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-8-0; చిన్న పొట్టు 1 కి 0-2-0.

మర్మో సాటాయిలెట్ పిండి యాభిమానకు, చర్మమునకు వేసామునకు కనిపించి.

డెబ్బా 1 కి రూ 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-8-0.

హిందూజేతమునందు హిందూదేశపు పరిశ్రమము, ధనము చేత యూరప్ చేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323 Thambu Chetty Street, MADRAS. & Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

బిడ్డకు తగిన ఆహారము తల్లికి సంతోషము

రాబిన్సన్స్ “పేటెంటు” బార్లీ

అవుపాలు, నేడపాలు, కేకపాలు కన్ డెన్సుడు పాలు లేక యితర పిండి పాలు లోచేర్చి యుపయోగపరచిన బిడ్డలందరికి వీటి ఆహారమును తీలుబడదను వారి బిడ్డలకు తగిన ఆహారము యిచ్చుటకై మిక్కిలి ఆశురశోకుండురు. సరియైన ఆహారమును ఏర్పాటుచేయు విషయమై తగు శ్రద్ధ తీసుకొనకపోవుటచే హిందూదేశము కందు వని బిడ్డల మరణసంఖ్య చాల హెచ్చుగానున్నది. అన్నిరకముల బార్లీలను ఉపయోగించుకూడదు.

బార్లీ తేలికమైన ఆహారమగును.

రాబిన్సన్స్ “పేటెంటు” బార్లీ

మిక్కిలి కాస్త్రయొక్కముగాను అతి శ్రద్ధతోను తయారుచేయబడుచున్నది. రాబిన్సన్స్ న్యూ “పేటెంటు” బార్లీ ప్రపంచమందు అంతటను బాగుగా వెల్లడియైయున్నది, మరియు యాపీంచుచు చున్నది. అన్నియొక్క లోను వైద్యులచే విశేషముగా శిష్యా చేయబడుచున్నది. ఇది మిక్కిలి పరిశుద్ధమైన, అనలుబార్లీ, రాబిన్సన్స్ “పేటెంటు” బార్లీని తప్ప తమిది దేనిగాని దురాణములందు కొనకుడు ఇది అన్ని బాగాలలోను దొరకును.

రాబిన్సన్స్ “పేటెంటు” బార్లీ

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నెక్కులకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారుచున్న శ్రోతమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునందంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోట్లు, బెలుగులు, మొదలగుభాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్నిమాపులో దొరకును

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు బొంబాయి

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

తామరతైలము

తామర, తీట, గజ్జిక మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిబాడుము.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేదీ సోమవారము

(1) ఖాన్దములు

వియ్యము బస్తా	సెండ్లు	వరక
మనుమ తెనాలి ,, క 48 గలది	ర 14.0-0	14.8-0
నెల్లూరి ,, డిటా ,,	16.8-0	17.0-0
శిర్సి ,, డిటా 48 గలది ,,	16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12-0	9.0-0
మవ్వలు ,, ,,	20.0-0	22.0-0

(2) వస్త్ర ఖాన్దములు

కండులు బస్తా 1-కి ర 205	ర 11.0-0	ర 12.0-0
నెవగలు ,, డిటా ,,	12.4-0	12.8-0
నెవలు ,, డిటా ,,	12.12-0	13.0-0
మినుములు ,, డిటా ,,	13.0-0	15.4-0
జలము ర 164 ,,	9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్త్రపులు

మవ్వలు నూనె కా 1-కి	ర 170.0-0	175.0-0
నెయ్యి ను 1-కి	14.0-0	26.0-0
కొండాపురం శేరునెయ్యి కా 1-కి	60.0-0	62.0-0
యితర ప్రదేశము ,,	55.0-0	58.0-0
శేరునెయ్యి నూనె గానుగ కా 1-కి	ర 148 మి.న.నూనె 186	
అనుబంధము నూనె కా 1-కి	ర 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్త్రపులు

చాచకనుపు కా 1-కి	ర 205.0-0	210.0-0
కూరకనుపు ,,	ర 140.0-0	160.0-0
మిరక కాచులు (గుంటూరు) కా 1-కి	ర 105.0-0	140.0-0
గుంటూరుపాచుకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి	ర 45, 50	
కాళవస్త్ర పాచుకట్టు ,,	ర 60, 70	
రెల్లు కా 1-కి	ర 85.0-0	60.0-0
శింశండు కా 1-కి	ర 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

బట్టారఖం కా 1-కి	ర 82.0-0	82.8-0
చదరం ,,	82.0-0	86.0-0
రవుండు ,,	82.0-0	86.0-0

(6) లోహములు

నెండ్లి 100 కులంకు	ర 78.0-0	81.12-0
బంగారము, కులము 1-కి	ర 24 2.0	24.10-0
శకరము 1-కి		15.6-6
ఇత్తడి కా 1-కి	ర 265.0-0	270.0-0
రాగి డిటా	ర 800.0-08	805.0-0
అస్కా చక్కెర కా 1-కి	ర 39.8-0	40.4-0

(7) రంగులు ఆలిజరైను

అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	ర 78.0-0
కొట్టి కప్పుడు	డిటా	"
సింహం	డిటా	"
గుల్ల	డిటా	"

(8) దూది

బొండా వెట్టు బొరువ 1-కి	ర 820.0-0	
-------------------------	-----------	--

(9) నూలు

బొయ్యంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 9.12-0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 8.7-0	
పుక్కురు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 8.12-0	
అనామదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	ర 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	ర 10.2-0	
మోలూరు నెం 20	ర 12.2-0	
బహాన్ నెం 20	ర 12.4-0	
" " 40 ఏ లేలు అయినను	ర 15.18-0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$	ర 8.15-0	
వద్వాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$	ర 12.4-0	

డబ్బీ 1-కి కుప్పకు తైలము ర. 0-8-0

ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు,

కుప్పలకు రాయటకు ఉపయోగించును.

అమ్మతాంజనం డిటా, మదరాసు - బొంబాయి.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

భగవద్గీత

చక్కని ముద్రపత్రము. ముందరమైన లైండు. సాగనైన గోజుకాగితములపై ముద్రితము. మెల పదిఅక్షరాలు. ఈ ముద్రితైలి వచనగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సహజములను జెల్పుచు, ఎల్లవకు నత్యంతోపయోగము కల్పించును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

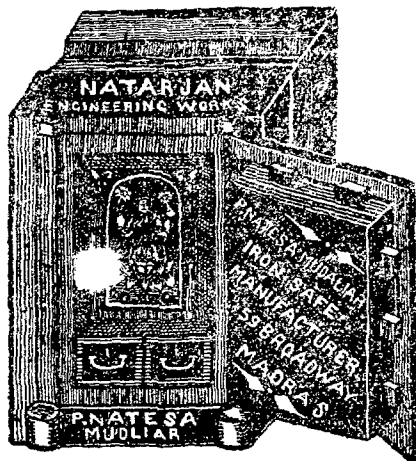
వైపు స్తకములు ఈ క్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యకర్త, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

నెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

నరనము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటికే ప్రముఖ కారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద ఆమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది.

బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

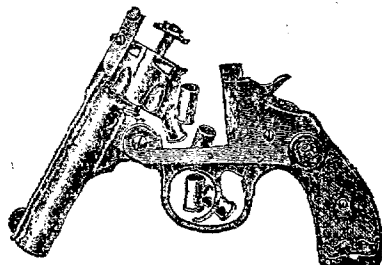
పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుప పెట్టెలు చేయువారు,

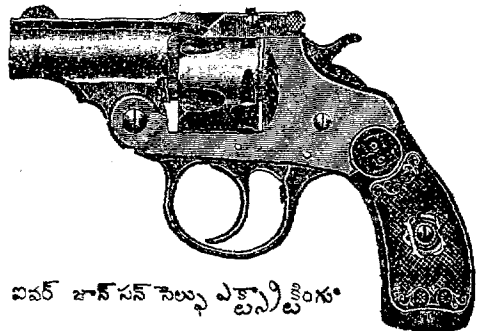
(ప్రాప్తి) 69, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినులు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయును సమర్థతగలవారు. రైనుమిలుకు కానలస్పీ సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. ముబ్బరాయపిల్లె, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ తీరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

రివాల్యూరీ ప్రత్యేక ధరల చొప్పున ఇవ్వబడును

హెచ్. వి. ఆర్. సెల్సు ఎక్స్ప్లొజింగు.

ఐవర్ జాన్సన్ సెల్సు ఎక్స్ప్లొజింగు.

55 మాత్రమే గలవు. హోంకీటర్ అండ్ రివల్వర్స్ నికల్ పేట్రుగలది. 5 హెట్లు .320 బోరుగలవు.

4" బారల్ గలది సెల్సు ఎక్స్ప్లొజింగు రివాల్యూరులు 1-కి ధర రూ 35

45 " " 3" " " " " 1-కి ధర రూ 32-8-0

50 " " 2" " " " " 1-కి ధర రూ 30

40 " " 2" " హామర్ లెస్ " " 1-కి ధర రూ 35

80 " " 7 హెట్లుగలది .22 బోరు, 8" బారల్ గలది

హామర్ సెల్సు రివాల్యూరుగలది 1-కి ధర రూ 30

25 " ఎంగు ఆమెరికన్ నికల్ పేట్రు గలది 5 హెట్లు పాకెట్టు

హామర్ రివాల్యూరు .320 బోరుగలది 1-కి ధర రూ 25

50 " ఐవర్ జాన్సన్ నికల్ పేట్రెడ్ 5 హెట్లు హామర్ రివాల్యూరు

.320 బోరు, 2" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30

25 " " 7 హెట్లు, హామర్ లెస్ 8" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30

ఆర్డరుతో సహా లై సెన్సును పంపుకొనవలెను.

స్పెన్సరు అండు కో., లిమిటెడ్. మాంట్రోర్డ్, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

సత్యవత్సరాభ్యాసము-పద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మొందు ఈ గ్రంథమును. శేషట్టిన పాఠకుల కొకపద్య } 1 0 0

మేని వదల మడి జనింపదు. తిలక మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనా } ... 2 4 0

రాయణశాస్త్ర విరచితము) హిందీ బాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీ నేర్చు } ... 0 6 0

కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది) హిందీ మొదటివాచకము డిటా } ... 0 6 0

హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1-0-0 | సంగీత శమంతకమణి } ... వెల 0-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంటు శిబిరీ, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీది మదరాసు.

వాడితిరా? వాడనుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన బోకానుయోగము కన్యూమర్లకు మొదటి రకం కన్యూ, దంకముపువ్వు, కచ్చకరూరము, అమూల్యమైన విషమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. హానికరమగు కడుపులందుచేయులేకు, పిన్నలు, పెద్దలు, ముసలివారు, బాలింతలు మొదలగు వారందరూ ఆమహాభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతినది. 250-800 ముత్రలగుల బుడ్డి 1-3 ధర రూ. 0.4-0 బుడ్డు 6-8 1-4-0

ఈ దిగువ లెజువలడినకొ విధములు తిప్పక గుంచి గుణ మిచ్చును.
తాపా పనోద్ధిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మ:తి గుణమిచ్చును. (64 పొట్టులు గల) ప్యాకెటు 1-రూ. 1.0-0.

శివకాంతి తైలము:—బిడ్డలు పెద్దట కాఫీలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి కడుపు ననుసరించి కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన సుఖముగా విరేచనమగును. కచ్చము లేదు. గుంకటము, అసహ్యము వుండును. బుడ్డి 1-3 ధర 0.4-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాఫీ, ట్రిప్లికోలో మున్నగు పానీయముల కేహోగ్యమును చలములయే గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక కేహమునందు వ్యాధులకు పోగొట్టి చలవిధమున, లే: ఇకిరవ్యాధులకు పానీయము అయింకవలయును. అనేక కల దెబ్బలు ఖర్చుగుండును.) దెబ్బ 1-3 ధర 0.7-0.

మహా సాభాగ్య శొంతి:—(బాలింతల పాలిటి: పుష్కపాదము తంటిది. కనిపింపుడు, రుచివార వారికి సంతసించు కొనవలయు యశ్యవందున వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది కచ్చక వుండును. 2) కులం బుడ్డి 1-3 ధర రూ. 1.0-0 (594-3) సాభ్యపు వెంకటాచల గండితులు, శ్రీ శీతారాధునవైద్యశాల, మైసూరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

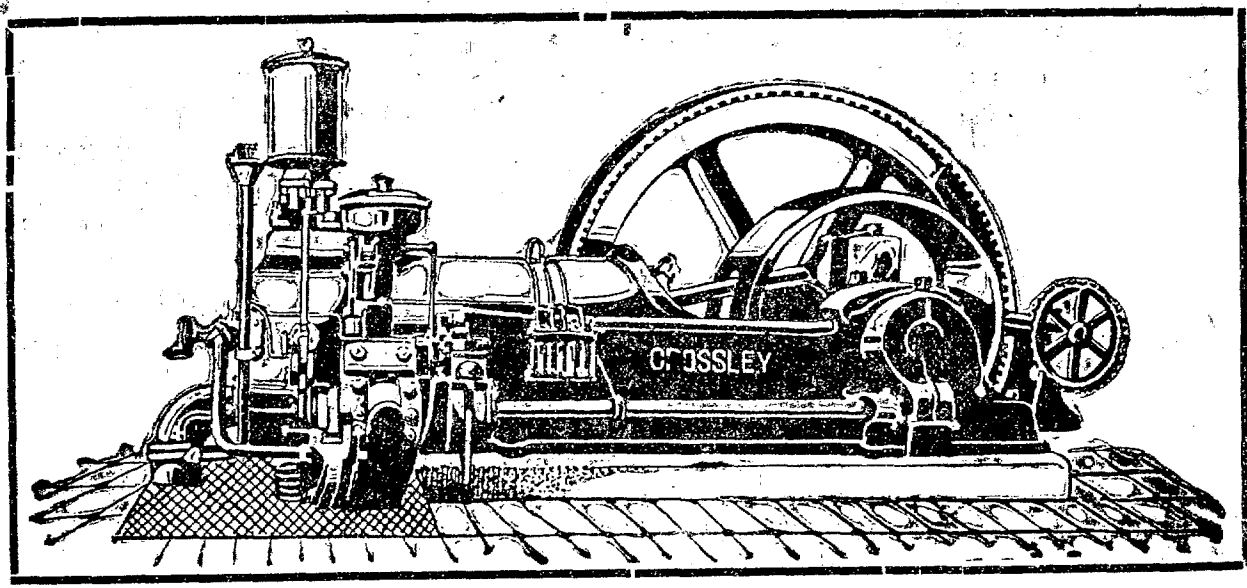
ఈ అపూర్వగ్రంథములో బర్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి, కాస్తూనియము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్తూనియము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీల్లచేక భూతవైద్యము, కమా నాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంకా గాక మనుష్యుని మానుముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీముతో సమాధియగుట, శరీరము లేని తలకాయచేక మాటలాడించుట ధూమిలైన గజముయొక్కన గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గాగ్యరంటి యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లా (211888-6 పి. ఆర్. జవార్లనం నాయుడు, హింగోల,టూ గురుజింట్లా.

రోమహరి డెబ్బ 1-3 రూ. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోమములుమా దునిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నల్లం పెక్కుదు, మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును. అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనరకము, ఇంటర్నల్ కంబస్టన్ ఎంజినులు తయారు చేయుట యందు 50 సంవత్సరముల అనుభవము గలదు.

నూతన ఎంజిని రింగు శాస్త్రము నందు తెలివబడిన ప్రకారము సరియైన ప్రైము మూవరు మొదలగువాటితో గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండవలసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరెదము.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14' బ్రాడ్వే, మద్రాసు